

AUCTARIUM
DIPLOMATICUM

TABULAS CONTINENS
PACTORUM ET FOEDERUM,

AB

URSINO VELIO

P. 29. 80. ET 193. MEMORATORUM,

EX AUTHOGRAPHIS EXEMPLIS,

QUÆ IN

SANCTIORI AUG. DOMUS AUSTRICAE
TABULARIO CUSTODIUNTUR,

SUMMA FIDE AC DILIGENTIA

EXSCRIPTAS.

I.

*Tabulae pacis & concordiae, inter IMP. FRIDERICUM
III. MATHIAM CORVINUM, & ipsum adeo Hungariae Regnum
constitutae; quemadmodum videlicet ab Oratoribus Regis, & Regni
Ordinum scripto consignatae, & eidem IMP. FRIDERI-
CO fuerunt traditae. Dat. Sopronii d. 19. Julii,
An. 1463. (1).*

 Nos Stephanus dei & Apostolice Sedis gracia Colocensis
& Bachiensis Ecclesiarum Archiepiscopus Locique eius-
dem Colocensis Comes perpetuus Johannes eadem gra-
cia Episcopus Waradiensis Nicolaus de Wylak Way-
uoda Transsiluanus ac Machouienfis & Regni Sclauonie Banus
Comes Ladislaus de Palocz Iudex Curie Regie & Emericus de
Zapolya Summus Tezaurarius Regius & Capitaneus partium supe-
riorum Regni Hungarie Recognoscimus & Notum facimus tenore
presencium vniuersis. Cum alias occasione, differenciarum & con-
trouerfiarum inter Serenissimum Principem & dominum dominum
Fridericum Romanorum Imperatorem semper Augustum Hun-
garie Dalmacie Croacie &c. Regem, ac Austrie Stirie Karin-
thie & Carniole &c. ducem, dominum nostrum graciosissimum
ex

(1) Typis vulgata a SAMBUCCO sub finem libri VIII. Decadis IV. Historiarum BONFINII,
Francofurti anno 1581. editi, p. 655. quae non jecus atque aliae quaevis, vetustioribus typis
excusae, exemplari huic nostro deinceps locum cedent; utpote summa fide & diligentia ex
primigeniis tabulis exscripto.

ex vna, & Inclitum Regnum Hungarie Prelatosque Barones Nobiles Proceres Incolas & Inhabitatores ejusdem Regni partibus ex altera subortarum & vertencium ad nonnullos Articulos & Capitula pacis & concordie deuentum fuerit, Quod nos Serenissimi Principis & domini domini Mathie, pretacti Regni Hungarie &c. Regis domini nostri graciousissimi Prelatorumque Baronum Nobilium Procerum Incolarum & Inhabitatorum eiusdem Regni, quorum plena & omnimoda auctoritate facultate & potestate ad infra-scripta vtimur & fulciti sumus atque nostra ad exhortacionem Sanctissimi domini nostri Pape Pii, medio Reuerendorum patrum domini dominici Episcopi Torcellanensis Apostolice Sedis legati missi cum potestate legati de latere & domini Rudolphi de Rwdeshaim prepositi Frisingensis ac Wormaciensis Ecclesiarum decani Sanctissimi domini nostri Pape Referendarii & Apostolici Oratoris & Nuncii in presenti causa Sanctitatis sue Commissarii, cum prefato domino nostro Imperatore ad finalem & vltimatam conclusionem eorundem Articulorum sponte libere bona & sincera voluntate in hunc qui sequitur modum deuenimus. In primis ad finem optate pacis & concordie delibratum & conclusum est, Quod Serenissimus Princeps & dominus dominus Fridericus Romanorum Imperator semper Augustus Hungarie Dalmacie Croacie &c. Rex Austrie Stirie &c. dux & heredes sui, ab eo per rectam lineam descendentes infra-scripta Castra & Opida que sua Imperialis sublimitas in metis & limitibus Regni Hungarie constituta, possidet, & in suis manibus per se & alios suo nomine tenet videlicet Vorchtenstain & Kobelstorff cum suis pertinenciis, omni Imperio & Iurisdictione possideant & teneant, & illis libere vtantur & gaudeant pacifice & quiete absque Serenissimi principis & domini domini Mathie dicti Regni Hungarie Regis domini nostri graciousissimi ac Heredum & successorum suorum, Prelatorumque Baronum Procerum & Nobilium eiusdem Regni quorumcunque per se aut alios eorum nomine, inquietacione turbacione exaccione grauamine & molestia quibuscunque de Jure & de facto ac cessione Juris eorum presertim qui interesse ad loca prenominata se habere pretendunt, in fauorem quorumcunque quouis quesito colore facta aut fienda Saluis tamen decimis & causis Ecclesiasticis, que in foro suo ventilari & agitari poterunt prout Iuris

est & rationis. In foro vero seculari in personalibus accionibus & realibus contra & aduersus subditos sue Imperialis Maiestatis & Castrorum pretactorum quomodolibet motis aut mouendis coram Iudicibus per suam Imperialem Maiestatem in locis huiusmodi pro tempore deputatis actor Iusticiam postulet, & requirat, que ad requirentis instanciam expedite administrari debet, Prouiso quod eo ordine ad requisicionem subditorum predictae Maiestatis Imperialis & dictorum Castrorum, per Regem pro tempore & ipsum Regnum Hungarie eorumque Officiales procedatur & procedi curetur Et si passagium generale contra Turcos pro defensione fidei & ipsius Regni fieri contigerit, in ea re requisicione preuia, a dicto domino Imperatore fienda iidem Subditi maneant inclusi, sic tamen quod in eum casum huiusmodi exactionum per suam Imperialem Maiestatem debita fiat disposicio & aduersus contrauenientes, qui quomodolibet, eciam pro suo interesse aliquid attemptarent, contra ea que pretacta sunt, ac prefatum dominum Imperatorem & Heredes suos tamquam contra violatores pacis Rex ipse pro tempore & Regnum potenter assistenciam faciant. Adiectum eciam est & conclusum quod post obitum dicti domini nostri Imperatoris, Rex pro tempore & Regnum Hungarie facultatem habeant dicta Castra Vorchtenstain & Kobelstorff, & eorum redditus Casu quo Idem Castrum Kobelstorff per dictum dominum nostrum Imperatorem demolitum non fuerit, attento, quod modice estimacionis & ruinosum existit, alias ipsius redditus reluendi ab Heredibus sue Imperialis Maiestatis pro Summa Quadraginta Millium florenorum Hungaricalium & ducatorum boni Auri & Iusti ponderis, Item quia prefatus dominus noster Imperator bonis & honestis respectibus hucusque titulo & nomine Regio Regni Hungarie usus est, deliberatum est & conclusum, quod eadem sua Maiestas Imperialis huiusmodi titulo Regio a prelatis Baronibus Nobilibus Proceribus & aliis Regnicolis Regni Hungarie, inantea libere & quiete in eorum litteris & vbilibet honorata & decorata quoaduixerit remaneat & Rex dicti Regni Hangarie ac aliorum Regnorum eidem Regno coherencium nominari & vocari & eo titulo vti & frui possit & valeat, impedimento contradiccione & turbacione Regis pro tempore, dominorumque & Inhabitatorum ipsius Regni prorsus
amotis

amotis Item ut Respublica & felix sancte Romane Ecclesie christianeque religionis, status augeri & promoveri, eo salubrius & vtilius possit, prefatus dominus noster Gloriosissimus Imperator, Serenissimum dominum nostrum Mathiam Regem, dominum nostrum graciosissimum pro filio suo adoptiuo habebit, & paterne amplectetur, & impresenciarum in filium recipit & adoptat eique & Regno Amicicium fauores & promociones paternas inantea faciet, eundemque dominum nostrum Regem Mathiam filium suum nominabit, Et in recognitionem tante clemencie que multis respectibus a sua sublimitate Cesarea eidem domino nostro Regi Mathie ad honorem & comoda cedit vt digna vicissitudine gratitudinis debite se erga suam Imperialem Maiestatem exhibeat, conclusum est, Quod idem dominus noster Rex Mathias, adoptiuus filius sue Serenitatis prefatum dominum Imperatorem exaduerso quoaduixerit, pro patre honorare reputare nominare scribere & tenere debeat Annuendo Quod Idem dominus noster Rex Mathias prefatum dominum nostrum Imperatorem patrem & Regem nominet, honoret, reputet, & eidem patri & Regi Hungarie scribat. Insuper dominum nostrum Regem Mathiam ac Prelatos Barones Procere Nobiles Incolas & Inhabitantes dicti Regni Hungarie, atque Nos, ipsumque Regnum supradictos, vigore mandati nobis traditi obligamus & astringimus per presentes ad seruandam inconculse perpetuo, cum eodem domino nostro Romanorum Imperatore & Heredibus Terrisque & dominiis suis pacem Inuiolabilem, Ligis & inscriptionibus, incontrarium facientibus non obstantibus quibuscunque Immo sublati eisdem & consilia auxilia & subsidia sue Imperiali Celitudine necnon Serenissimo Principi domino Maximiliano sue Imperialis Maiestatis filio cunctis in aduersis contra quoscunque tociens quociens fuerit opportunum Sanctissimo domino nostro papa Sede Apostolica & sancta Romana Ecclesia dumtaxat exceptis efficaciter pro posse danda facienda & prosequenda ad sue Maiestatis Imperatorie & prefati filii sui requisicionem prefatorum, Regni Hungarie & Regis pro tempore expensis, dum tamen in expeditione generali contra Turcos in hoc non fuerimus prepediti ac irrationabili mora & contradiccione quibusuis in hijs omnino cessantibus, libertatibus dicti Regni in alijs semper saluis. Ob quod Imperatoria Maiestas grata vicissitudine

tudine fauoribus & promocionibus dictum dominum nostrum Regem Mathiam, & Regni Hungarie bonum statum signanter contra Turcum & infideles christi hostes apud Sanctissimum dominum nostrum summum pontificem Sedem Apostolicam Principes Sacri Romani Imperii & alias vbi opportunum fuerit sincere promouere, & si, premissis tamen signanter ad causam Castrorum vtsupra ordinatis semper saluis, aliqua parcium siue domini aut eorum subditi vtrunque inter se alter ad alterum querelas aut petitiones quascunque habere pretenderint illas prout de Iure & non aliter prosequi debent, quorum occasione Iusticia ad conquerencium requisicionem expedite erit administranda, Item ad finem quod sincera affectio prefati domini nostri Imperatoris, quam ad dictum dominum nostrum Mathiam Regem filium sue Imperialis Maiestatis & pretactum Regnum Hungarie gerit, amplius ab omnibus cognosci valeat sua Imperialis Celsitudo, Nobis supradictis Stephano Archiepiscopo Johanni Episcopo, Nicolao Wayuode Comiti Ladislao de palocz & Emerico Tefaurario Sacram Coronam ipsius Regni Hungarie, sue Maiestati per condam Serenissimam dominam Elizabeth Reginam, vnacum Serenissimo olim bone memorie Rege Ladislao ad fideles manus assignatam & hucusque fideliter tentam & custoditam, ne ad alienas manus illam deuenire contingeret, Opidumque Sopronien- se nomine dicti domini nostri Mathie Regis & ipsius Regni Hungarie graciose assignauit, & omnem obligacionem super eodem remisit Item ad maiorem solidacionem paterni amoris & in retribucionem clementissime affectionis ipsius domini nostri Imperatoris, ad dominum nostrum Mathiam Regem & ipsum Regnum Hungarie, Quodque Imperialis Maiestas eo prompcior ad ipsius Regni comoda & boni status incrementa accuracius promouenda alliciatur Deliberatum & conclusum est, Quod vacante Regno Hungarie filiis seu nepotibus legitimis, ex prefati domini nostri Regis Mathie lumbis procreatis non extantibus, sua Imperialis Maiestas aut filius sue Cesaree sublimitatis quem ad hoc deputandum duxerit & post sue Serenitatis decessum filius eiusdem sue Maiestatis quem reliquerit, aut si plures fuerint relictis, alter ex istis quem Regnum ipsum preelegerit in Regem ipsi Regno Hungarie preficiatur cum plena eiusdem Regni administratione Item Si vt prefertur prefatum Regnum Hungarie vacauerit

cauerit prouideri debet per Prelatos Barones Procere Nobiles Incolas & Inhabitatores eiusdem Regni quod Imperialis Maiestas aut filius eius vt premittitur consilio & potenti auxilio eiusdem Regni Hungarie vt moris est coronetur & in administracione plena Regni in pace recognoscatur, & efficaciter pro Rege teneatur, Item concordatum & conclusum est Quod omnes Iniurie differencie dissensiones impetitiones quecunque & acciones inter partes ipsas etiam occasione felicitis reminiscencie Regis Ladislai ac alias quomodolibet suborte & partibus ipsis ex quacunque causa competentes quoad se & heredes ac successores eorum penitus remisse & extincte esse debent, omnisque indignacio & displicencie quas prefati Serenissimi principes dominus Fridericus Imperator & dominus Mathias Reges contra quoscunque Prelatos Barones Procere Nobiles Incolas & Inhabitatores dicti Regni ac alios Ecclesiasticos & seculares ratione adhesionis ipsis dominis vtrimque hincinde factis concepte in futurum minime vlciscantur neque via facti neque Juris Sed similiter remisse & extincte esse debent Pollicentes promittentes & obligantes Nos sub honore nostro & fide christiana acturos facturos, & cooperaturos realiter & cum effectu quod Idem dominus noster Rex Mathias ac Prelati Barones Procere & Nobiles eiusdem Regni Hungarie atque nos, omnia & singula premissa, per ipsos & Nos agenda & facienda ante Coronacionem dicti domini nostri Regis Mathie quantocius & post huiusmodi Coronacionem infra duos menses eandem Coronacionem immediate sequentes, Sigillis & litteris potiorum dicti Regni Hungarie atque nostris autenticis firmabimus roborabimus atque renouabimus, prosequemurque implebimus & faciemus & rata & firma habebimus firmabunt roborabunt atque renouabunt prosequunturque implebunt & facient ac rata & firma habebunt Confirmationesque opportunas super premissis nunc a prefato Sanctissimi domini nostri pape in hac causa Commissario & nichilominus expost eciam a sanctitate sua & sede Apostolica ex certa sciencia petemus ac petent, & eisdem stabimus atque parebimus stabuntque & parebunt, Dolo & fraude in hiis omnibus cessantibus quibuscunque. In cuius rei testimonium, Nos Stephanus Colocensis & Bachiensis Ecclesiarum Archiepiscopus, Locique eiusdem Colocensis Comes perpetuus Johannes Episcopus Waradiensis Nicolaus de Wylak Wayuoda Transil-

vanus ac Machouienfis & Regni Sclauonie Banus Comes Ladislaus de Palocz Judex Curie Regie, & Emericus de Zapolya Summus Tezaurarius Regius & Capitaneus partium superiorum Regni Hungarie prefati, Sigilla nostra presentibus fecimus appendi. Datum Sopronii feria tertia proxima ante festum Beate Mariemagdalene (19. Julii) Anno domini Millesimo quadringentesimo Sexagesimo tercio.

(L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S. *fraç.*) (L.S.)

II.

Eadem pacta & Conventa, Imperatoris FRIDERICI III. nomine Oratoribus Regis MATHIÆ Ordinumque Regni Hungariæ tradita. Datum in Nova Ciuitate Austriæ d. 19. Julii Anno 1463. (1).

Fridericus divina fauenti clemencia Romanorum Imperator semper Augustus Hungarie Dalmacie Croacie &c. Austrie Stirie Karinthie Carinole dux dominus Marchie Slavonice & portusnaonis Comes in habsburg Tyrolis Pheretis & in Kyburg Marggravius burgunnie Recognoscimus Cum alias occasione differenciarum & controversiarum inter nos ex una & Inclitum Regnum hungarie Prelatosque Barones Nobiles proceres Incolas & Inhabitatores ejusdem Regni Hungarie partibus exalte-

ra

(1) *Authenticæ horum pactorum tabulæ, Imperatoris FRIDERICI nomine scriptæ, nusquam adhuc mihi sunt visæ, & in tabulariis Regni nostri latere ignotas existimo. Incertum deinde mihi quoque, unde suas habuerit ὁ παῖς LEIBNITIUS, editas Codicis Gentium Diplomatici p. 422. quas postea suis Operibus intulerunt Viri clarissimi LUNIGIUS Teutsch Reichs-Archiv. Part. Special. Contin. I. Abtheil. I. Absatz I. p. 70. MULLERUS Reichs-Tags-Theatr. Vorstell. IV. Cap. XXIX. p. 174. DUMONTIUS Corps Diplomatique Tome III. Partie I. p. 286. At vero latentis, vel certe deperti exempli authenticici usum interim supplebunt cum ea, quæ typis vulgata ab laudatis modo viris dixi; tum, & in primis, tabulæ ab Oratoribus Regis Ordinumque Regni Imperatori FRIDERICO vicissim traditæ, quæ ex membrana authentica exscriptæ proxime præcedunt. Illis fidem atque auctoritatem præstabit, quæ sequuntur, Oratoris Apostolici RUDOLPHI RUDESHAIM litteræ, ex primo itidem exemplo diligenter descriptæ. Porro Fridericiani diplomatæ exemplum, quod hic vulgo, ex Bulla PII SECUNDI Pont. Maximi sumpsi, cui insertum fuit, ut mox videbis. Ejus Bullæ in Sanctiori tabulario servantur exempla duo, alterum seculi XV. manu exaratum, alterum, ut videtur, anno 1490. typis excusum. Prius illud initio multum est, integrum posterius; quod etiam, ne quid desideres, cum manu exarato diligenter collatum, recudere libuit.*

ra subortarum & vertencium ad nonnullus articulos & Capitula pacis & concordie in presencia Venerabilis Jeronimi Archiepiscopi Cretenfis tunc Apostolice sedis Legati missi deventum fuerit Quod nos ad exhortacionem Sanctissimi domini nostri pape pii in presenciam & medio Venerabilium Dominici Episcopi Torcellanensis Apostolice sedis similiter Legati missi cum potestate Legati de latere & Rudolphi de Rudesheim prepositi Frisingensis & Wormatiensis Ecclesiarum Decani ejusdem Sanctissimi domini nostri pape Referendarii & Apostolici Oratoris & Nuncii in presenti causa Sanctitatis sue Commissarii cum Venerabilibus & Magnificis Stephano Collocensis & Wachiensis Ecclesiarum Archiepiscopo Locique ejusdem Collocensi Comite perpetuo Johanne Episcopo Waradiensi Principibus Nicolao de Wylakh Wayuoda Transilvano & Machovienfi ac Regni Slavonie Bano compatre nostro Comite Ladislao de Polotz Judice Curie Regie & Emerico de Zapolia summo Thesaurario Regio & Capitaneo parcium superiorum Regni Hungarie devotis Fidelibus nostris Dilectis nomine Serenissimi Principis domini Mathie preacti Regni Hungarie Regis filii nostri charissimi Prelatorumque & Baronum procerum & nobilium ejusdem Regni ad finalem & vltimam conclusionem eorundem articulorum sponte libere bona & sincera voluntate in hunc qui sequitur modum devenimus.

In primis ad finem optate pacis & concordie deliberatum & conclusum est Quod nos Fridericus Romanorum Imperator semper Augustus Hungarie Dalmacie Croacie &c. Rex, Dux Austrie &c. prefatus & heredes nostri a nobis per rectam Lineam descendentes infra scripta Castra & opida que in metis & limitibus Regni hungarie constituta possideamus & in nostris manibus per nos & alios nostri nomine teneamus Videlicet Vorchtunstain & Kobelsdorf cum suis pertinenciis omni Imperio & jurisdictione possideamus teneamus ac illis libere utimur & gaudeamus pacifice & quiete absque Serenissimi principis Mathie dicti Regni Hungarie Regis filii nostri carissimi ac heredum & successorum suorum prelatorumque Baronum procerum & Nobilium ejusdem Regni quorumcunque per se aut alios eorum nomine inquietatione turbatione exactione gravamine & molestia quibuscunque de jure & de facto ac cessionis juris eorum presertim qui interesse ad loca prenominata se habere pretendunt in favorem quorumcunque

que quovis quesito colore facta aut fienda salvis tamen decimis & causis ecclesiasticis que in foro suo ventilari & agitari poterunt prout juris est & rationis In foro vero seculari in personalibus actionibus & realibus contra & adversus nostros subditos & Castrorum pretactorum quomodolibet motis aut movendis coram Judicibus per nos Imperatorem prefatum in locis hujusmodi pro tempore deputatis actor justiciam postulet & requirat que ad requirendis instantiam expedite administrari debet Proviso quod eo ordine ad requisitionem predictorum subditorum nostrorum & dictorum Castrorum per Regem pro tempore & ipsum Regnum Hungarie eorumque officiales procedatur & procedi curetur Et si passagium generale contra Turcos pro defensione fidei & ipsius Regni fieri contigerit & in ea requisitione previa a nobis idem subditi maneant inclusi sic tamen quod in eum casum hujusmodi exactionis per nos supradictum Romanorum Imperatorem debita fiat dispositio & adversus contravenientes qui quomodolibet etiam pro suo interesse aliquid attemptarent contra ea que preacta sunt aut nos & heredes nostros tanquam contra violatores pacis Rex ipse pro tempore & Regnum nobis potenter assistentiam faciant.

Adjectum etiam est & conclusum Quod post obitum nostrum Rex pro tempore & Regnum Hungarie facultatem habeant dicta Castra Vorchtnstain Kobelsdorff & eorum redditus casu quo idem castrum Kobelsdorff per nos demolitum non fuerit Attento quod modice extimationis & ruinosum existit alias ipsius redditus reluendi ab heredibus nostris pro summa quadraginta milium florenorum Hungaricalium & Ducatorum boni auri & justis ponderis.

Item Quia nos supradictus Fridericus Romanorum Imperator &c. bonis respectibus & honestis hucusque titulo & nomine Regis Regni Hungarie usi sumus Deliberatum est & Conclusum Quod nos hujusmodi titulo a prelatibus Baronibus Proceribus nobilibus & aliis Regnicolis Regni Hungarie inantea libere & quiete in eorum literis & ubilibet honorati & decorati quoad vixerimus remaneamus Et Rex dicti Regni Hungarie & aliorum Regnorum eidem Regno coherencium nominari & vocari & eo titulo uti & frui possimus & valeamus Impedimento contradictione & turbacione Regis pro tempore dominorum & Inhabitatorum ipsius regni prorsus amotis.

Item

Item ut respublica & felix sancte Romane Ecclesie cristianeque religionis status & peraugeri & promoueri & salubrius & utilius possit Nos Fridericus Romanorum Imperator prefatus predictum Serenissimum Mathiam Regem Hungarie pro filio nostro adoptivo habebimus & paterne amplectemur & in presenciarum in filium recipimus & adoptamus Eique & Regno amicitiam favores & promotiones Paternas inantea faciemus eundemque Regem Mathiam filium nostrum nominabimus & in recognitionem tante clemencie que multis respectibus a nobis eidem Regi Mathie ad honorem & comoda cedit ut digna vicissitudine gratitudinis debite se erga nos exhibeat.

Conclusum est Quod idem Rex Mathias adoptivus filius noster Nos Imperatorem Romanum pretactum ex adverso quoad vixerimus Pro patre honorare reputare nominare scribere & tenere debeat pretactique Stephanus Collocensis Archiepiscopus &c. Johannes Waradiensis Episcopus Nicolaus de Wylakh Waywoda Ladislaus de Polotz Et Emmericus de Zapolia nomine Prelatorum Baronum Procerum nobilium & Incolarum & Inhabitatorum dicti Regni Hungarie atque suo annuerunt Quod idem Rex Mathias Nos Fridericum Romanorum Imperatorem predictum patrem suum & Regem nominet honoret reputet & nobis patri suo Regi Hungarie scribat.

Insuper cum prefati Steffanus Collocensis Archiepiscopus Johannes Episcopus &c. Waradiensis Nicolaus de Wylakh Waywoda Ladislaus de Polotz & Emericus de Zapolia predictum Regem Mathiam necnon Prelatos Barones proceres Nobiles Incolas & inhabitatores Regni Hungarie predicti ac ipsum Regnum vigore mandati ipsis traditi suis litteris obligaverint & astrinxerint ad servandum inconcusse perpetuo nobiscum & Heredibus Terrisque & dominijs nostris pacem inviolabilem legis & inscriptionibus in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque ymo sublatis eisdem nobisque & filio nostro carissimo Maximiliano ad consilia auxilia & subsidia cunctis in aduersis contra quoscunque tocies quociens opportunum fuerit Sanctissimo domino nostro papa sede Apostolica & sancta Romana ecclesia dumtaxat exceptis efficaciter pro posse danda facienda & prosequenda ad nostram & prefati filii nostri requisicionem prefatorum Regni Hungarie & Regis pro tempore expensis dum ta-

men in expeditione generali contra Turcos in hoc non fuerint prepediti ac mora irrationabili & contradiccione quibusuis in hiis omnino cessantibus libertatibus dicti Regni in aliis semper saluis Ob quod nos prefatus Fridericus Romanorum Imperator nos ac heredes nostros Terras & dominia nostra ac Incolas & inhabitatores earundem vice reciproca obligamus & astringimus per presentes ad seruandum similiter inconcussse perpetuo cum prefato filio nostro Rege Mathia heredibus ac successoribus suis ac ipso Regno Hungarie Prelatisque Baronibus Proceribus nobilibus Incolis & inhabitatoribus eiusdem Regni Hungarie pacem inuiolabilem legis & inscripcionibus in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque ymo sublatiis eisdem Preterea grata vicissitudine fauoribus & promocionibus dictum filium nostrum Regem Mathiam & Regni Hungarie bonum statum signanter contra Turcum & infideles christi hostes apud Sanctissimum dominum nostrum summum Pontificem sedem Apostolicam principes sacri Romani Imperii & alias ubi oportunum fuerit sincere promouebimus & si premissis tamen signanter ad causam Castrorum ut supra ordinatis semper saluis Nos supradicti Fridericus Imperator & Mathias filius noster aut subditi nostri vtrunque inter se aut nos alter ad alterum querelas aut petitiones quasunque habere pretenderimus illas ut de iure & non aliter prosequi debebimus quorum occasione iusticia ad conquerencium requisicionem expedite erit administranda Item ad finem quod sincera affectio nostri Friderici Romanorum Imperatoris prefati quam ad dictum Mathiam Regem filium nostrum & pretactum Regnum Hungarie gerimus ab omnibus amplius cognosci valeat Nos venerabilibus & Magnificis Stephano Collocensi &c. Archiepiscopo & Johanni Waradiensi Episcopo. Nicolao de Wylakh Wayuode. Ladislao de Polotz & Emerico de Zapolia prefatis sacram Coronam ipsius Regni Hungarie nobis Imperatori Friderico pretacto per quondam Serenissimam Elizabeth Reginam vnacum Serenissimo olim bone memorie Rege Ladislao ad fideles manus assignatam & hucusque fideliter tentam & custoditam ne ad alienas manus illam deuenire contingeret Opidumque Soproniense nomine dicti Mathie Regis filii nostri & ipsius Regni Hungarie graciose assignauimus & omnem obligationem super eodem remisimus Item ad maiorem solidacionem paterni amoris ac in retribucionem clementissime affectionis nostre

nostre ad prefatum Mathiam Regem filium nostrum & ipsum Regnum Hungarie, quodque nos eo promcior & ad ipsius Regni comoda & boni status incrementa accuracius promouenda alliciamur deliberatum & conclusum est, quod vacante Regno Hungarie filijs seu nepotibus Legitimis ex prefati Regis Matthie Lumbis procreatis non extantibus Nos supradictus Fridericus Romanorum Imperator aut filius noster quem ad hoc deputandum duxerimus & post nostrum decessum filius noster quem reliquerimus aut si plures a nobis fuerint relictī alter ex istis quem Regnum ipsum preelegerit in Regem ipsi Regno Hungarie preficiamur aut preficiatur cum plena eiusdem Regni administracione Item si ut prefertur prefatum Regnum Hungarie vacaverit provideri debet per prelatos Barones Proceres Nobiles Incolas & Inhabitatores eiusdem Regni quod nos Fridericus Romanorum Imperator prenominatus aut filius noster ut premittitur consilio & potenti auxilio eiusdem Regni Hungarie ut moris est coronemur seu coronetur & in administracione plena Regni in pace recognoscatur seu recognoscatur & efficaciter pro Rege teneamur seu teneatur. Item concordatum & conclusum est quod omnes iniurie difference diffensiones impeticiones quecunque & acciones inter nos partes prefatas eciam occasione felicitis recordacionis Regis Ladislai ac alias quomodolibet suborte eciam nobis hincinde ex quacunque causa competentes quoad nos & heredes & successores nostros vtrunque penitus remisse & extincte esse debent, Omnisque indignacio & displicencia quas nos prefatus Fridericus Romanorum Imperator & dictus Mathias filius noster Reges contra quoscunque prelatos Barones proceres Nobiles incolas & inhabitatores dicti Regni ac alios ecclesiasticos & Seculares occasione adhesionis nobis vtrunque hincinde facte concepimus infuturum minime vlciscantur neque via facti neque iuris sed similiter remisse & extincte esse debent Pollicentes & promittentes in verbo Imperiali. nos omnia & singula in pretactis articulis & capitulis contenta & conscripta & per nos fieri debere acturos facturos prosecuturos & impleturos ac a prefato commissario Sanctissimi domini nostri pape ad id potestatem habente & nihilominus ex post eciam a sua sanctitate & sede Apostolica confirmaciones opportunas ex certa sciencia petituros & obtenturos quibus stabimus & parebimus realiter & cum effectu dolo & fraude in hijs omnibus cessanti-

fantibus quibuscunque In cuius rei testimonium Imperialis nostre
Maiestatis sigillum presentibus fecimus appendi Datum in Nouaci-
uitate feria tertia ante festum beate Marie Magdalene (19. Julii)
Anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo tercio. Im-
perii nostri Duodecimo. Regnorum nostrorum Romani vicesimo
quarto Hungarie &c. vero Quinto.

III.

*Imp. FRIDERICI litteræ, quibus de pactis & conven-
tis, modo expositis, præcipue vero de illis, quæ castra & oppida,
ab eodem in Hungaria possessa, concernebant, Regi MATHIÆ se-
paratim fidem suam obstringit. Dat. in Nova Civi-
tate d. 19. Julii, An. 1463. (1).*

Fridericus diuina favente clemencia Romanorum Imperator sem-
per Augustus, Hungarie Dalmacie Croacie &c. Rex ac Austrie
Stirie Karinthie & Carniole Dux Dominus Marchie Sclauonice &
Portusnaonis Comes in Habsburg Tirolis Ferretis & in Kyburg Mar-
gravius Burgouie & Lanntgravius Alsacie Notum facimus tenore pre-
sencium vniversis Cum Serenissimus Princeps Mathias Hungarie
Dalmacie Croacie &c. Rex filius noster carissimus in vim ami-
cabilium tractatum in presencia Venerabilis Jeronimi Archiepiscopi
Cretensis tunc Apostolice sedis Legati dudum nobiscum inchoa-
torum omnia & singula per Venerabiles & Magnificos Stephanum
Collocensis & Bachiensis ecclesiarum Archiepiscopum locique eius-
dem Collocensis Comitem perpetuum Johannem Episcopum Wa-
radiensem principes Nicolaum de Wylakh Wayuodam Transsil-
uanum ac Regni Sclauonie ac Machouiensem Banum compatrem
nostrum Comitem Ladislaum de Palocz iudicem curie Regie &
Emericum de Zapolia summum Thesaurarium Regni & Capitaneum
parcium superiorum Regni Hungarie deuotos fideles nostros dile-
ctos

(1) Hæ pariter atque illæ, quæ proxime præcedunt, ex eadem PII SECUNDI Bulla sumptæ
& cum manu exarato exemplo, cuius ante meminimus, sedulo collatæ, propter notam tem-
poris, quam ferunt, hic loci sunt recusæ.

ctos per dictum Regem Mathiam ac Prelatos Barones proceres & nobiles Regni Hungarie ad hoc specialiter deputatos in presencia Venerabilis Dominici Episcopi Torcellani nunc sedis apostolice cum potestate Legati de latere legati missi & Venerabilis Rudolphi de Rudesheim prepositi Frisingensis & Decani Wormaciensis sanctissimi domini nostri pape Pij Referendarij & in hac materia pacis commissarij a sua sanctitate specialiter deputati in pretactis conclusa & acceptata & in parte executioni demandata iuxta continenciam litterarum dictorum Archiepiscopi Collocensis Episcopi Waradiensis Nicolay de Wylakh Ladislai de polocz & Emerici de Zapolia desuper emanatarum pro se & heredibus ac successoribus suis de consilio & assensu prelatorum Baronum Comitum procerum & Nobilium dicti Regni Hungarie ratificauerit & approbauerit rataque & firma habere se litteris suis astrinxerit adiciendo expresse Quod nos Fridericus Imperator prefatus & heredes nostri per rectam lineam a nobis descendentes infra scripta Castra & Oppida Vorchtenstain Koblstorff ferreamciuitatem Güns & Rechniez cum suis pertinencijs ac omni Imperio & iurisdiccione possidere & tenere & illis libere uti & gaudere debeamus pacifice & quiete absque prefati Mathie Regis heredum & successorum suorum Regni Hungarie ac dominorum & inhabitatorum eius & precipue eorum qui ius ad dicta Castra principaliter aut ratione cessionis iuris eorundem facte vel habere pretendunt seu pretendere possent videlicet Job de Gara & Ladislai de Kanisa & fratrum & heredum suorum & aliorum quorumcunque inquietacione turbacione exaccione grauamine impedimento uel molestia quibuscunque quas per se vel alios directe vel indirecte de iure vel de facto quouis quesito colore nobis & heredibus nostris inferre possent donec & quousque nobiscum aut heredibus nostris per rectam lineam a nobis descendentibus amicabiliter & pacifice concordatum fuerit super eisdem saluis tamen causis decimarum & alijs causis ecclesiasticis que in suo foro ventilari & agitari poterunt & debebunt prout iuris est & rationis In causis vero profanis aut secularibus accionibus tam realibus quam personalibus contra & aduersus subditos nostros ratione Castrorum predictorum motis & mouendis actor iusticiam queret & postulabit coram nobis uel heredibus nostris aut Iudicibus per nos in locis ad hoc constitutis pro tempore deputatis vel

deputandis prout & dicti subditi in prefatis causis & accionibus iusticiam coram prefato Rege Mathia aut officialibus seu iudicibus suis contra subditos Regni petent & postulabunt quibus hincinde expedita iusticia ministrari debet Saluo eciam quod si passagium generale contra infideles & pro defensione fidei & Regni fieri contingeret in ea re requisicione preuia a nobis fienda dicti subditi nostri sint & maneant inclusi Sic tamen quod in eum casum huiusmodi exaccionis per nos debita fiat disposicio Saluo denique quod post obitum nostrum & non ante pretactus Rex Mathias filius noster carissimus ac successor suus & Rex pro tempore siue Regnum facultatem habeant dicta Castra Vorchtenstain & Koblstorff & eorum redditus casu quo dictum Castrum Koblstorff tanquam ruinosum & modici valoris per nos demolitum non fuerit alias ipsius redditus reluendi ab heredibus nostris pro summa Quadraginta Milium florenorum Hungaricalium seu ducatorum boni auri & iusti ponderis pollicendo & spondendo nobis in verbo Regio pro se heredibus ac successoribus suis ac toto Regno quod si quispiam de Regno cuiuscunque status gradus vel condicionis existat & precipue dicti Job de Gara & ladiuslaus de Kanisa aut ipsius fratres vel heredes eorum aut alij eorum nomine vel causam seu cessionem ab eisdem habentes nos heredes nostros a nobis per rectam lineam descendentes Aut Officiales nostros siue eos qui dicta Castra nomine nostro tenent vel in futurum tenebunt contra premissa quocunque modo eciam pro suo interesse turbare molestare aut inquietare contingat se & heredes ac successores suos ac ipsum Regnum Prelatosque Barones Comites procures & Nobiles Regni contra tales tanquam violatores pacis nobis & heredibus Officialibus & hys qui a nobis huiusmodi Castra pro tempore tenent assistenciam facturos quodque nos in pacifica possessione Castrorum predictorum ut predictum est manutenebunt & tuebuntur Non obstante iuramento quod ipse Rex Mathias in Coronacione sua de conseruandis & recuperandis libertatibus iuribus & dominijs Regni Hungarie seu ad Regnum pertinentibus prestare habebit atque prestabit in quo concordiam & inscripciones per eum & Regnum Hungarie nobiscum factas expresse excipere habebit & pro exceptis habere vult quas & post coronacionem suam innouabit & innouari facere debet Denique a prefato Sanctissimi domini nostri pape commissario primum & deinde Sanctissimo domino nostro & sede Apostoli-

ca confirmationem omnium premissorum ex certa sciencia & cum derogacione pro hac vice iuramenti per Regem desuper prestari soliti cum omni diligencia petendo & peti faciendo iuxta continenciam prefati Regis Mathie filij nostri carissimi litterarum super hoc emanatarum Quod nos fridericus Imperator pretactus pro nobis & heredibus nostris in verbo Imperiali pollicemur & promittimus quod omnia & singula per nos in premissis fienda implebimus & prosequemur ac rata & firma tenebimus & seruabimus confirmacionemque primum a prefati domini nostri pape in hac causa Commissario Et nihilominus demum etiam a Sanctissimo domino nostro & sede Apostolica ex certa sciencia similiter petemus & peti faciemus dolo & fraude in hijs cessantibus quibuscunque In cuius rei testimonium nostre Imperialis Majestatis sigillum presentibus fecimus appendi Datum in Nouaciuitate feria tertia ante festum beate Marie Magdalene (19. Julii) Anno domini Millesimo quatringsentesimo sexagesimo tercio Imperij nostri Duodecimo Regnorum nostrorum Romani vicesimo quarto. Hungarie &c. vero Quinto.

IV.

Litteræ Rudolphi de Rudesheim Sedis Apostolicæ Legati, quibus pacis & concordie tabulas ante exhibitas pro munere suo publice comprobat. Dat. in Nova Civitate d. 24. Julii, Anno 1463. (1).

Rudolphus de Rudesheim decretorum doctor præpositus Frisingensis ac Decanus Wormaciensis Sanctissimi in Christo patris & domini nostri domini Pii diuina prouidentia pape secundi Referendarius & ipsius nec non sedis apostolice Orator & Nuncius ac Commissarius vnicus adinfra scripta ab eodem domino nostro pa-

E e 2

pa

(1) Tabulæ authenticæ servantur in Sanctiori Aug. domus tabulario, quarum exemplum, quod hic vulgo, communicavit mecum humanissimus simul atque eruditissimus Vir ANTONIUS DE ROSENTHAL, AUGUSTÆ a consiliis, & sanctioris Domus Augustæ tabularii Præfectus dignissimus; cui etiam Illustri atque immortalis Viro, non mihi, cum has RUDESHAIMI litteras, tum Syllogem hanc omnem eruditi nostri, grataque posteritas ferent in acceptis.

pa atque sede apostolica specialiter deputatus Vniuersis & singulis christi fidelibus presentes nostras litteras inspecturis visuris & audituris omnibusque & singulis quorum interest intererit seu interesse quosque infra scriptum tangit negocium seu tangere poterit quomodolibet infuturum cuiuscunque dignitatis status gradus ordinis uel condicionis aut preeminencie existant communiter & diuifim salutem in domino sempiternam & presentibus fidem indubiam adhibere Noueritis, Nos pridem litteras prefati Sanctissimi domini nostri eius veris bullis plumbeis cum cordulis canapis more Romane Curie impendentibus bullatas sanas siquidem & integras non viciatas non cancellatas neque in aliqua sui parte suspectas sed omni prorsus vicio & suspicione carentes nobis presentatas recepisse huiusmodi sub tenore Pius episcopus seruus seruorum dei dilecto filio Rudolpho Decano Wormaciensi Referendario ac Nuncio & Oratori nostro salutem & apostolicam benedictionem Pietati diuine placuit & utique congruebat, ut saluator noster ihesus christus princeps regum terre & dominus dominancium ac vniuersorum que in celo sunt pariter & in terra dum deuicta morte nos liberauerat a diabolica potestate & in celum ascenderet pro regimine sue domus que regnum eius est & bene fundata super firmam petram vicarium mortalibus dimitteret ad quem fideles vniuersi reges & principes recursum haberent cuique obedirent & ea que pro cunctorum pace & quiete statueret reverenter acceptarent, Cumque nos hoc euo diuina disponente clemencia ipsius nostri salvatoris licet inmeriti Vicariatum teneamus ad hoc operas nostras libenter intendimus ut cuncta regna christiana in se & in christo capite nostro summa pace conquiescant. Sane dudum cum post obitum clare memorie Ladislai Hungarie regis Carissimi filii nostri tam Fridericus Romanorum Imperator semper augustus quam Mathias Hungarie Reges super ipso regno quod eorum quisque ad se spectare asseruit non parua differentia suborta fuisset placuit altissimo eisdem ad certa pacis media & capitula annotare quibus inter alia cauetur ut pro robore & firmitate pacis eorundem & singulorum capitulorum inter ipsos annotatorum noster, & huius sedis consensus approbacio & confirmacio interuenire deberet. Cum autem huiusmodi pacis capitula comuni parcium predictarum consensu sint edita & concepta atque per nos mature visa & diligenter ponderata

rata nichil contineant cui nostrum debeamus denegare consensum
 sintque pro pace parcium predictarum & fidelium christianorum
 conseruatione. Ea propter deuotione tue omnia & singula capi-
 tula uti facta sunt auctoritate nostra confirmandi stabiliendi & ro-
 borandi ac decernendi illa stabilia & prout sonant perpetuo fore
 seruanda decernendi supplendi quoque omnes & singulos defectus
 si qui in eisdem capitulis & eorum celebratione quomodolibet in-
 teruerint (1), Et nichilominus si aliquo Impediente capitula ipsa
 usque hodie completa non sint ea tamen complendi & compleri ac
 perfici faciendi per partes predictas procurandi prout quamlibet
 earum concernit & cum completa & ad finem perducta fuerint quod
 cito fieri optamus similiter confirmandi & roborandi cum promif-
 sionibus adieccionibus penarum Juramentis obsidibus personarum
 depositorum Castrorum terrarum Jurium & bonorum obligacioni-
 bus renunciacionibus cautelis clausulis & solempnitatibus de qui-
 bus eidem deuocioni tue de earundem parcium consensu videbitur
 quomodolibet expedire ad perpetuitatem obseruationis capitulo-
 rum huiusmodi plenam concedimus facultatem cum potestate inhi-
 bendi & mandandi eisdem partibus si opus fuerit & aliis quibus
 tibi expedire videbitur ut capitula premissa Inuiolabiliter obseruent
 sub penis quas duxeris faciendas ac censuris ecclesiasticis necnon
 compromissores & conseruatores pro obseruatione huiusmodi de-
 putandi aliaque omnia & singula ordinandi prouidendi mandandi
 & faciendi que pro Inuiolabili obseruatione capitulorum predicto-
 rum & ad roboracionem & stabilimentum pacis & concordie par-
 cium predictarum necessaria tibi visa fuerint & quomodolibet opor-
 tuna Datum Rome apud Sanctum petrum anno Incarnacionis do-
 minice Millesimo quadringentesimo sexagesimo tercio Quarto Non.
 Maji pontificatus nostri anno Quinto Pius episcopus seruus seruo-
 rum dei Dilecto filio Rudolfo Decano Wormaciensi Referendario
 ac Nuncio & oratori nostro Salutem & apostolicam benediccio-
 nem Intelleximus negotium pacis regni Hungarie agitari & cum
 hec res nobis cordi sit tam ob partes quam eciam ut fidei defensio
 augeatur tibi presencium tenore committimus ut nostro nomine tra-
 ctatibus intersis & omnem sollicitudinem secundum tibi a deo da-
 tam prudenciam adhibeas quod negotium illud feliciter concludatur

E e 3

& ne

(1) Sic in autographo; lege: interuenerint.

& ne nostra auctoritas in confirmando conclusa defit auctoritatem tibi prestamus & concedimus per presentes ut nostro nomine cuncta de parcium consensu confirmes & omnia alia ad hoc opportuna concedas Datum Rome apud Sanctum Petrum anno Incarnacionis dominice millesimo quadringentesimo sexagesimo tercio Tertio Non Maij pontificatus nostri anno Quinto. Post quarum quidem litterarum opostolicarum presentacionem & recepcionem nobis & per nos ut premittitur factas, ac postquam partes ipse videlicet Gloriosissimus dominus Fridericus Romanorum Imperator semper augustus Hungarie Dalmacie Croacie &c. Rex Austrie Styrie Carinthie Carniole &c. Dux ex vna & Reuerendissimi In christo patres & domini domini Johannes Collocensis & Bachiensis ecclesiarum simul vnitarum Archiepiscopus nec non dicti loci Collocensis Comes perpetuus Johannes Episcopus Waradiensis Nicolaus Wayuoda Transiluanus Comes Ladislaus de Palotz Judex Curie regie & Emericus de Zapolya summus thesaurarius vice ac nomine Serenissimi domini Mathie Hungarie Dalmacie Croacie &c. Regis necnon & prelatorum & Baronum tocius regni sufficienti desuper mandato suffulti In presencia Reuerendissimi patris & domini domini Dominici Episcopi Tortzellanensis sedis apostolice cum potestate legati de latere per terras & dominia sacre Imperiali celsitudini subiecta ad totalem concordiam in effectum talem ut sequitur deuenissent. Quod videlicet restituta per prefatum gloriosissimum dominum Fridericum Imperatorem ipsi regno seu dictis dominis prelatis & Baronibus ipsius nomine sacra eiusdem regni corona Receptoque per eundem dominum Imperatorem præfato Serenissimo domino Mathia Rege Hungarie in filium adoptiuum prout & realiter cum effectum huiusmodi sacram coronam per manus prefati domini Episcopi Tortzellanensis & nostras tanquam sedis apostolice & prefati Sanctissimi domini nostri Oratoris dictis prelatis & dominis restituit ac dictum Serenissimum dominum Mathiam in filium adoptiuum suscepit Sua maiestas ipsum dominum Mathiam regem pro filio tenere nominare ac reputare Ipsumque ac regnum predictum paterne amplecti ac prosequi necnon coram Sanctissimo domino nostro summo pontifice ac principibus sacri Romani Imperii maxime contra thurcum fauorabiliter promouere suaque maiestas necnon heredes terre dominia atque subditi eius cum inclito regno ac suis terris dominijs & subditis.

ditis pacem perpetuam & Inviolabilem tenere & obseruare & querulantibus regnicolis de subditis sue maiestatis habitantibus in opidis & Castris ferreaciuitate Guntz Rechnitz Forchtenstain & Kobelstorff expeditam iustitiam ministrare seu ministrari facere Et in euentum quo de consilio suo passagium generale contra turchos fieri contingat quod dicti sui subditi includantur, & sicut alii regnicole onus huiusmodi subeant dummodo per suam maiestatem aut eius officiales execucio & disposicio in talibus fiat permittere debeat prout hec & alia in Inscriptioe sue maiestatis ad quam nos referimus plenius continetur Exaduerso vero Serenissimus dominus Mathias Rex prefatum gloriosissimum dominum Fridericum Imperatorem in patrem habere & tenere & eius heredes per rectam lineam ab eo descendentes in possessione Castrorum Forchtenstain & Kobelstorff quousque post sue maiestatis obitum ab heredibus suis pro summa Quadraginta milium florenorum hungaricalium aut ducatorum boni auri & iusti ponderis per regem aut regnum reluantur necnon in possessione opidorum Ferreciuitatis (1) Guntz & Rechnitz quousque cum sua maiestate uel eius heredibus amicabiliter desuper concordetur manutenere & contra quoscunque precipue dominum Job de Gara ad Guntz & Rechnitz & Comitem Ladislaum de Kanyfa ad Ferreamciuitatem Jus habere pretendentes heredes eorum nec non & eos qui vigore cessionis facte uel fiende aut alias Jus ad huiusmodi opida habere pretendere possent defendere & dicto domino Imperatori & suis assistere neque permittere quod subditi dictorum Castrorum & opidorum per officiales suos regnum uel regnicolas quouismodo grauentur (2) turbentur aut exaccionentur excepto casu passagii de quo supra Quinymmo disponere quod eis querulantibus de aliis subditis regni per officiales uel Iudices regis aut regni expedita iusticia ministretur Quodque regnum ipsum rex prelati Barones & regnicole regni pacem Inuiolabilem cum dicto gloriosissimo domino Imperatore suisque heredibus imperpetuum obseruare necnon sue maiestati & Illustrissimo principi domino maximiliano eius filio in cunctis suis necessitatibus tociens quociens rex prelati & Barones regni desuper fuerint requisiti excepto casu generalis expeditionis contra thurcos suis propriis expensis contra quoscunque Romana ecclesia sede apostolica & Sanctissimo domino nostro dumtaxat

(1) Sic, pro: Ferree ciuitatis.

(2) Sic, pro: grauentur.

taxat exceptis auxilia & presidia ferre teneantur ac quod maiestas Imperialis tam apud & per regem & regnicolas tytulo regnorum Hungarie Dalmacie Croacie &c., ad dies vite sue decorata permanere atque in litteris & inscripcionibus quibuscunque regem se appellare & a prelatis baronibus & regnicolis Rex appellari & vocari Ipsique prelati & barones quod Serenissimus dominus Rex Mathias filius sue maiestatis eandem in litteris suis & alias regem appellare possit annuere Et in euentum quo regnum ipsum non relictis per ipsum dominum Mathiam regem liberis a lumbis suis legittime descendentibus vacare contingat dictum dominum Imperatorem aut eius filium & In euentum quo eum decedere & plures filios relinquere contingat vnum ex eis in regem suscipere & potenti manu in & ad regnum & ipsius possessionem introducere & in illa manutenere omniaque premissa & inscripciones desuper factas & datas per regem & regnum ipsum ante coronacionem regis mathie & post illam infra duos menses sub Sigillis pociorum ex regno approbari & ratificari facere teneantur, Quodque hincinde omnes Iniurie acciones & impeticiones que vnaqueque parcium contra aliam & sibi adherentes presertim occasione domini regis Ladislai bone memorie habuit uel habere potuit remisse esse & censi atque pro remissis haberi & teneri debeant prout in inscripcionibus per dictum dominum Serenissimum regem necnon prefatos Reuerendissimos patres & magnificos dominos Archiepiscopum Collocensem Episcopum Waradiensensem Nicolaum Wayuodam Transsiluanum, Comitem Ladislaum de Palotz & Emericum de Zapolya tanquam procuratores & negociorum gestores regis & regni pleno mandato suffultos desuper datis, ad quas similiter nos referimus plenius continetur, Fuimus tam per prefatum gloriosissimum dominum Fridericum Imperatorem quam prenomatos dominos Archiepiscopum Collocensem Episcopum Waradiensensem Nicolaum Wayuodam Transsiluanum (1) Comitem Ladislaum de Palotz & Emericum de Zapolya coram nobis personaliter constitutos nomine ac vice prefati Serenissimi domini mathie regis praelatorum principum Baronum Comitum ac nobilium regni Hungarie debita cum instancia requisiti Quatenus ad execucionem preinsertarum litterarum apostolicarum ac confirmacionem mediorum & Capitulorum pacis & concordie iuxta vim formam continenciam & tenorem inscripcionum suarum desuper

per

(1) Sic pro : Transilvanum.

per datarum huiusmodi procedere dignaremur iuxta traditam seu directam per easdem litteras apostolicas nobis Formam Nos igitur Rudolphus prepositus & decanus ac Referendarius oratorque & Nuncius necnon Commissarius supradictus attendentes requisicionem huiusmodi fore iustam & consonam rationi volentesque mandatum apostolicum nobis directum huiusmodi reuerenter exequi ut tenemur Idcirco auctoritate apostolica vigore preinfertarum litterarum apostolicarum nobis tradita & qua fungimur in hac parte Omnia & singula media & Capitula pacis & concordie huiusmodi uti facta sunt & in Inscriptiōibus predictis continentur ad requisicionem & instanciam gloriosissimi domini Imperatoris prelatorum & Baronum ac nomine regis & regni prefatorum confirmauimus approbauimus stabiliuimus & roborauimus ac illa Inuiolabiliter obseruanda fore decreuimus Confirmamusque approbamus Stabilimus & roboramus ac Inuiolabiliter seruanda fore decernimus per presentes Que omnia & singula premissa vobis vniuersis & singulis supradictis quibus presentes nostre littere diriguntur intimamus insinuamus & notificamus ac ad vestram & cuiuslibet vestrum noticiam deducimus & deduci volumus per presentes, Mandantes nichilominus vobis & cuiuslibet vestrum eciam si Imperiali aut regali prefulgeatis dignitate in virtute sancte obediencie quatenus omnia & singula capitula & media pacis huiusmodi uti facta existunt & in Inscriptiōibus predictis continentur plenarie & integre atque Inuiolabiliter & inconcussē obseruatis & faciatis quantum in vobis fuerit ab aliis plenarie & integre obseruari. In quorum omnium & singulorum fidem & euidens testimonium præmissorum presentes nostras litteras fieri fecimus Sigillique nostri iussimus appensione comuniri. Datum & actum in Nouaciuitate Saltzburgensis diocesis Sub Anno a Natiuitate domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo tercio Dominica die vicesima quarta mensis Iulii Pontificatus præfati Sanctissimi domini nostri domini Pii diuina prouidencia pape secundi Anno Quinto.

*Dietherus de Lapide Nots de mandato præfati
domini prepositi & Executoris scripsit
& subscripsit.*

(L.S.)
avulsi

V.

Regis MATHIÆ litteræ, quibus pacta & conuenta per Oratores cum IMP. FRIDERICO inita, præcipue vero illa, quæ castra & oppida, ab eodem Imperatore in Hungaria possessa, concernebant, separatim, Regioque nomine suo, cum consensu Ordinum Regni rata habet ac publice confirmat. Dat. Budæ d. 26. Julii

An. 1463. (1).

Mathias dei gracia Rex Hungarie Dalmacie Croacie &c. Notificamus vniuersis presentes nostras litteras inspecturis vel audituris quod cum Serenissimus ac inuictissimus princeps dominus Fridericus Romanorum Imperator semper Augustus Austrie Stirie Karinthie Carniole Dux &c. pater noster carissimus tanquam pacis amator & Zelator in vim amicabilium tractatum per Reuerendum patrem dominum Johannem Episcopum Waradiensem in presencia Reuerendissimi patris domini Jeronimi Archiepiscopi Cretensis tunc Apostolice sedis Legati cum sua Maiestate inchoatorum & ex post per prelatos Barones & Nobiles Regni nostri Hungarie in generali congregatione Regni in oppido nostro Regali Budensi desuper celebrata sub certis modis approbatorum & acceptatorum & nunc per Reuerendissimos & Magnificos Stephanum Collocensis & Wachienensis ecclesiarum Archiepiscopum locique eiusdem Collocensis Comitem perpetuum Johannem Episcopum Waradiensem Nicolaum de Wylakh Wayuodam Transiluanum ac Regni Sclauonie & Machouiensem Bannum Comitem Iadislauum de polocz iudicem Curie Regie nostre & Emericum de Zapolia sumum Thesaurarium nostrum & Capitaneum parcium superiorum Regni nostri Hungarie per nos & dictos Prelatos Barones & Nobiles Regni ad hoc cum plena potestate specialiter deputatos in presencia Reverendissimi patris domini Dominici Episcopi Torcellani nunc sedis Apostolice cum potestate legati de latere legati missi & Venerabilis Rudolphi prepositi frisingensis & Decani Wormacienensis Sanctissimi domini nostri Referendarii & in hac materia pacis Commissarii a sua Sanctitate specialiter deputati concludorum & in parte executioni deman-

(1) Has quoque ex Bulla PII SECUNDI Pontif. Maximi, cui insertæ, ut mox videbimus, erant, excerptas, & cum exemplo manu excarato, cuius ante jam meminimus, diligenter collatas propter notum temporis, quo scriptæ sunt, hic loci recudere libuit.

demandatorum nos in sue Maieſtatis filium adoptauerit & receperit noſque pro filio nominare tenere paternaliter proſequi ac nos & Regnum noſtrum maxime in ſacto Tureorum apud Sanctiſſimum dominum noſtrum principes Imperij & alibi fideliter promovere ſponſonderit ſacram Regni noſtri Hungarie Coronam dudum apud ſuam Maieſtatem per genitricem quondam feliciſ recordationis Regis Ladislai predeceſſoris noſtri deſpositam benigne reſtituerit pacem inviolabilem pro ſe & heredibus ac ſucceſſoribus necnon dominijs ſuis cum Regno noſtro inierit & conſtituerit aliaque plura grata nobis ac Regno noſtro fecerit Nos de conſilio & conſenſu Prelatorum Baronum Comitum Nobilium Regni nedum in preſata congregacione Bude obſervata ſed & in alia congregacione nouiſſime in Tolna tenta habitis & obtentis omnia & ſingula per dictos Archiepiſcopum Episcopum Nicolaum Wayuodam Comitem Ladislaum de palocz & Emericum de Zapolia conſcluſa & acceptata prout in litteris eorum deſuper datis continetur pro nobis & heredibus ac ſucceſſoribus noſtris ratificamus & approbamus eaque rata & grata hebebitus & proſequemur & ultra ea que in dictis eorum litteris continentur de ſimili conſilio & conſenſu Prelatorum Baronum Comitum & Nobilium Regni noſtri ſimiliter pro nobis heredibus & ſucceſſoribus noſtris volumus & ita cum ſua Maieſtate ex parte Regni concordatum eſſe dicimus & proſitemur quod Idem Sereniſſimus dominus Imperator pater noſter Cariſſimus & heredes ſui per rectam lineam ab eo deſcendentes inſcripta Caſtra & oppida videlicet Vorchtenſtain Kobliſtorff Ferreamciuitatem Güns & Rechnicz cum ſuis pertinencijs ac omni Imperio & iurisdictione poſſidere & tenere & illis libere uti & gaudere debeant pacifice & quiete abſque noſtra heredum & ſucceſſorum noſtrorum Regni dominiorum & inhabitatorum eius & precipue eorum qui ius ad dicta Caſtra principaliter aut racione ceſſionis iuris eorundem facte vel fiende habere pretendunt aut pretendere poſſent videlicet Job de Gara & Ladislai de Kanifa & fratrum & heredum ſuorum & aliorum quorumcunque inquietacione turbacione exaccione grauamine impedimento uel moleſtia quibuſcunque quas per ſe vel alios directe vel indirecte de iure uel de ſacto quouis queſito colore dicto domino Imperatori ac ſuis heredibus inferre poſſent donec & quouſque cum eadem ſua Serenitate aut heredibus ſuis per rectam lineam ab

eadem descendentes amicabiliter fuerit concordatum & pacifice super eisdem saluis tamen causis decimarum & aliis causis ecclesiasticis que in suo foro ventilari & agitari poterunt & debebunt prout iuris est & rationis In causis vero prophanis aut Secularibus accionibus tam realibus quam personalibus contra & aduersus subditos Imperialis Maieſtatis ratione Caſtrorum predictorum motis & mouendis actor iuſticiam queret & poſtulabit coram Imperatoria Maieſtate uel heredibus ſuis aut Iudicibus per eos in locis ad hec conſtitutis pro tempore deputatis uel deputandis prout & dicti ſubditi in prefatis cauſis & accionibus iuſticiam coram nobis aut Officialibus ſeu Iudicibus noſtris contra ſubditos Regni querent & poſtulant quibus hincinde expedita iuſticia miniſtrari debet ſaluo eciam quod ſi paſſagium generale contra infideles pro deſenſione fidei & Regni fieri contingeret in ea re requiſicione preuia a maieſtate Imperiali fienda dicti ſubditi ſint & maneant incluſi Sic tamen quod in eum caſum huiusmodi exaccionis per ſuam maieſtatem debita fiat diſpoſicio Saluo denique quod poſt obitum Sereniſſimi domini Imperatoris patris noſtri cariſſimi & non ante nos aut ſucceſſor noſter & Rex pro tempore ſive Regnum facultatem habeamus & habeant dicta Caſtra Vorchtenſtain & Koblſtorff & eorum redditus caſu quo dictum caſtrum Koblſtorff tanquam ruinoſum & modici valoris per Maieſtatem Imperialem demolitum non fuerit alias ipſius redditus reluendi ab heredibus ſue Maieſtatis pro ſuma Quadraginta Milium florenorum Hungaricalium ſeu ducatorum boni auri & iuſti ponderis Ceterum in verbo Regio pro nobis heredibus & ſucceſſoribus noſtris ac toto Regno eidem domino noſtro Imperatori patri noſtro cariſſimo adicimus pollicemur & ſpondemus quod ſi quiſpiam de regno cuiuſcunque ſtatus gradus aut conditionis exiſtat & precipue dicti Job de Gara & ladislaus de Kanifa aut ipſius fratres uel heredes eorum aut alii eorum nomine uel cauſam ſeu ceſſionem ab eisdem habentes ſuam Imperatoriam Maieſtatem heredes eius ab ea per rectam lineam descendentes aut Officiales ſuos ſiue eos qui dicta Caſtra nomine ſue Serenitatis tenent uel in futurum tenebunt contra premiſſa quocunque modo eciam pro ſuo intereſſe turbare moleſtare inquietare qualitercunque contingat nos & heredes ac ſucceſſores noſtri & Regnum ipſum huiusmodi atque ceteri prelati Barones Comites & Nobiles

les Regni contra tales tanquam pacis violatores domino Imperatori suis heredibus Officialibus & hijs qui ab eis huiusmodi Castra pro tempore tenent potenter assistenciam faciemus & eos in pacifica possessione Castrorum predictorum prout predictum est manutenebimus & tuebimur Non obstante iuramento quod in Coronacione nostra de conseruandis & recuperandis libertatibus iuribus & dominiis Regni nostri Hungarie seu ad regnum pertinentibus praestare habebimus & prestabimus in quo concordiam & inscripciones per nos & Regnum ipsum cum Imperiali Maiestate factos expresse excipiemus & pro exceptis haberi volumus quas & post Coronacionem nostram innouabimus & innouari faciemus denique a prefato Sanctissimi domini nostri commissario primum & demum eciam Sanctissimo domino nostro confirmationem omnium premissorum ex certa sciencia cum derogacione pro hac vice iuramenti per nos desuper prestari soliti cum omni diligencia petemus & peti faciemus dolo & fraude ac quacunque sinistra adinuencione uel machinacione cessantibus quibuscunque In quorum omnium fidem robur & testimonium presentes nostras litteras appenditione Sigilli nostri fecimus communiri Datum in oppido nostro Budenfi feria Tercia post Festum beate Marie Magdalene Anno domini Millesimo quatringsentesimo sexagesimo tercio Regnorum nostrorum Hungarie Dalmacie Croacie &c. Quinto.

VI.

PII SECUNDI PONTIF. MAXIMI litteræ, quibus memoratam pacem & concordiam, inter IMP. FRIDERICUM III. MATHIAM CORVINUM ac Regnum Hungariæ constitutam, ad preces partium ratam firmamque esse iubet. Dat. Romæ d. 22. Octobris, An. 1463. (1).

Pius Episcopus. Seruus seruorum Dei ad futuram rei memoriam. Licet suscepti regiminis cura dietim nos innumeris, quibus

Ff 3

bus

(1) Exemplum huius Bullæ primigenium videre mihi adhuc non contigit: in sanctiori tamen Aug. Domus Tabulario exemplaria illius servantur duo; alterum seculi XV. manu exaratum, initio mutilum; integrum alterum, typis, IMP. FRIDERICO & MAXIMILIANO ejus

bus distrahi conspiciamur, negotiorum illidat incurfibus, ad ea tamen fummo opere noſtre dirigimus affectionis intuitus, ut nobis ex alto commiſſum implere poſſimus officium, & inter uniuerſis noſtre vigilancie creditis, iurgiorum contentionumque ſemotis diſpendiis, pacis & quietis preſidia feliciter miniſtremus. Illa rurfus ampliori perſtringentes Apoſtolici muniminis amminiculo, que ad eorundem pacis & quietis ſolidacionem gratis diſcendicium mediis novimus proceſſiſſe. Sane pro parte chariſſimorum in chriſto filiorum noſtrorum Friderici Romanorum Imperatoris ſemper Auguſti, & Mathie Regis Hungarie Illuſtris: ac venerabilium fratrum noſtrorum Steffani Archiepiſcopi Collocenſis, Johannis Epifcopi Waradienſis, ac dilectorum filiorum Nobilium virorum Nicolai de Wilaks, wayuode Tranſilvani, & Ladislai Comitis de Polotz Judicis Curie, ac Emerici de Zapolia Summi theſaurarii ipſius Regis & Capitanei parcium ſuperiorum Regni Hungarie peticio continebat: Quod cum olim inter ipſum Imperatorem ex una, & dictum Regnum, Prelatosque, Barones, nobiles, procere & Incolas & Inhabitatores eiufdem regni ex altera partibus certe differencie & controuerſie ſuborte fuiſſent: Et venerabilis frater noſter Hieronymus Archiepiſcopus Cretenſis Nuncius & orator noſter primo; & deinde dilectus filius Rudolſus Electus Lauentinenſis, tunc Decanus Eccleſie Wormacienſis Commiſſarius huiuſmodi negotii, ad hoc per nos ſpecialiter deputatus tam apud Imperatorem quam Regnum, Prelatos, Barones, Nobiles & procere huiuſmodi pro ſedandis differentiis & controuerſiis predictis laboraſſent, tandem Archiepiſcopus Collocenſis, Epifcopus Waradienſis Wayuoda Chomes & Commiſſarius dicti

huic filio coævis, ſed parum diligentibus & correctis excuſum. Nos hoc noſtrum utriuſque auxilio caſtigatum cum lectoribus noſtris lubenter communicamus. Porro exempli impreſſe epigraphe eſt huiuſmodi: Capitula concordie dudum inter Glorioſiſſimum Principem Fridericum Romanorum imperatorem ſemper auguſtum etiam pro ſuis heredibus expreſſe nominato inclitiſſimo Romanorum Rege necnon clare memorie Mathiam Hungarie Regem ac regni Hungarie Prelatos & procere ſuper ſucceſſione in eodem regno concluda hincinde acceptata & bulle confirmatorie. ſc. re. pii pape ſecundi infra ſcripte inſerta. Obitus Mathie, qui hic innuitur, & apellatio Friderici, quæ ſuperſtitem tum adhuc fuiſſe docet, non obſcure indicant tempus, quo exemplum iſtud excuſum eſſe oportuit, nempe annum 1490. quo Mathias Corvinus, & annuſ 1493. quo Imp. Fridericus, vivere deſierunt. Enimvero ad annum 1490. cum alii tum chronographus noſter TIMON probe adnotat: Poſt exceſſum Mathie hoc anno multa acciderunt. . . Plures erant, qui regnum ambiebant. . . Fridericus Imperator cum Maximiliano ex PACTIS, quibus reddiderat Hungaris coronam &c. Atqui hæc illa PACTA ſunt, Bullæ PII SECUNDI inſerta: nullum igitur videtur ſupereſſe dubium, quin eadem ſui anno itidem 1490. typis fuerint excuſa; quam hic, cum manu exarato exemplo ſedulo compoſitam, typis vulgare placuit,

dicti pro pace super differentiis & controuersis huiusmodi tractanda & concludenda Oratores Regis & Regni Prelatorum, Nobilium, ac procerum eorundem ad dictum Imperatorem pro sedandis differentiis & controuersis predictis missi fuerunt, Et inter partes ipsas ad exhortationem nostram medio Venerabilis fratris nostri Domini Episcopi Torcellanensis & dicti Electi tunc Decani, Amicabilis concordia successit, quam ipsi Imperator & Rex de Consilio prelatorum, Baronum & Nobilium predictorum, necnon Archiepiscopus Collocensis, Episcopus Waradiensis, Wayuoda Comes & Thesaurarius prefati tam suo quam Regis & Regni eorundem nominibus ratificarunt & approbarunt Promittentes illam irrefragabiliter obseruare prout in literis concordie ac Imperatoris & Regis eorundem ipsorum: ac Archiepiscopi Collocensis, Episcopi Waradiensis, Wayuode Comitis & Thesaurarii prefatorum sigillis munitis & quarum tenorem presentibus inseri fecimus, prospicitur lacius contineri. Quam quidem concordiam dictus Electus tunc decanus ad Imperatoris & Archiepiscopi Collocensis, Episcopi Waradiensis, Wayuode Comitis & Thesaurarii nominibus predictis instantiam, ad hoc a nobis sufficienti mandato suffultus Auctoritate Apostolica per suas literas confirmauit & approbavit. Quare pro parte Imperatoris ac Regis nec non Archiepiscopi Collocensis, Episcopi Waradiensis, Wayuode Comitis & Thesaurarii eorundem nominibus predictis nobis fuit humiliter supplicatum, ut concordie huiusmodi necnon singulis in ipsis litteris contentis pro illorum subsistencia firmiori robur Apostolice confirmationis adicere & alias in premissis oportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati nec non concordiam & contenta huiusmodi ac quecunque inde secuta rata habentes & grata, Illa eadem Auctoritate Apostolica & ex certa sciencia confirmamus & approbamus ac presentis scripti patrocinio communimus suppletes omnes & singulos defectus si qui forsan interuenerint in eisdem Et nichilominus Partibus ipsis in virtute sancte obediencie tenore presentium precipimus & mandamus ut concordiam & contenta huiusmodi irrefragabiliter obseruent nec contra ea vel ipsorum aliquid quouis quesito colore venire presumant nobis & successoribus & Romanorum Pontificibus contra partem, concordiam, & contenta predicta non seruantem quotiens oportunum fuerit iusticia mediante procedendo

ac illam ad eorum obseruanciam per formitabiles de quibus nobis vel eisdem successoribus videbitur penas compellendum eadem facultatem auctoritate reformando Concordia predicta nichilominus rata manente. Preterea volumus, Quod prefatus Rex ad prestandum de conseruandis & recuperandis libertatibus, juribus & Dominiis dicti Regni solitum Juramentum minime teneatur quod ea dumtaxat per que concordiam & contenta predicta quomodolibet venire posset quinimo concordia & contenta huiusmodi in iuramento predicto quod idem Rex prestabit omnino excipiantur & pro exceptis habere debeant Non obstantibus contrariis quibuscunque. Tenores vero litterarum predictarum sunt tales.

Fridericus diuina fauente clemencia Romanorum Imperator semper Augustus &c. Datum in Noua Civitate feria tertia ante festum beate Marie Magdalene (19. Julii) Anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo tercio Imperii nostri duodecimo Regnorum nostrorum Romani XXIII. Hungarie &c. vero Quinto (1).

Nos Steffanus Collocensis Vachiensis Ecclesiarum Archiepiscopus &c. Datum in Noua ciuitate feria tertia ante festum Beate Marie Magdalene (19. Julii) Anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo tercio (2).

Mathias

- (1) Vide supra p. 210. quo integras hinc transtuli ob rationem temporis, & lucidioris ordinis causa.
 (2) Ex tabulis authenticis, quæ in sanctiori tabulario Aug. Domus seruantur, integre vulgatas jam legisti p. 204. At vero suspectus cuiquam videri possit locus, ubi easdem has tabulas signatas esse oportuit, qui in aliis exemplis alius legitur. Tabula authenticæ, quarum modo memini, signatæ dicuntur Sopronii d. 19. Julii Anno 1463. Eundem locum habet exemplum, FERDINANDI Primi iussu impressum, quod inter alia JOANNIS FABRI, Episcopi Vindobonensis scripta, cuius præclara eruditione & opera idem FERDINANDUS semper est usus, seruat in Cod. mss. Casareo Classis Theol. CII. fol. 160. At vero earundem tabularum exemplum, huic PII SECUNDI Bullæ insertum, signatas, ut vides, fuisse dicit in Nova Civitate, idque eodem die & anno nimirum 19. Julii 1463. quem locum aliud etiam exemplar habet, sub fine Lib. 8. Decadis IV. BONFINII, a SAMBUCO nostro typis vulgatum. Quæ igitur dissimilitudinis huius possit esse ratio? nempe arbitror, easdem has tabulas semel atque iterum ab Oratoribus fuisse signatas: scimus enim cum aliunde tum ex BONFINII Decadis III. Lib. X. legationem istam redimendam in primis sacræ Coronæ consue fuisse susceptam, quæ in Hungariam cum dignitate ut reuereretur, Regis & Regni Legati, tribus millibus equitum committati, ad Novam quidem Civitatem pervenerant, verum ab Imp. FRIDERICO, tot copiis insidias sibi obtendi rato, in urbem non sunt admissi. Suspicionum deinde, Oratorum opera, discussis tenebris, JOANNES (Varadiensis Episcopus), inquit Bonfinius, cum ducentis duntaxat equitibus Neapolim (in Novam Civitatem) ingressus est: cæteri collegæ Sempronium rediere. Mensis hic a Ioanne actus: demum re composita, cum Imperatore peregit, ut Ladislaus Palocius Sempronio Neapolim advocaretur, qui sacram Coronam recognosceret. Quod luculentum BONFINII testimonium claram nobis itidem suggerit causam, cur bina earundem tabularum exemplaria uno eodemque die & anno cum in Nova Civitate tum Sopronii fuerint signata.

Mathias dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie &c. Datum in oppido nostro Budensi feria tertia post festum Beate Marie Magdalene (26. Julii) Anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo tercio Regnorum nostrorum Hungarie Dalmacie Croacie &c. Quinto (1).

Fridericus diuina fauente clementia Romanorum Imperator semper Augustus &c. Datum in Noua Ciuitate feria tertia Ante festum Beate Marie Magdalene (19. Julii) Anno domini Millesimo Quadringentesimo Sexagesimo tercio Imperii Nostri duodecimo Regnorum Nostorum Romani XXIII. Hungarie vero &c. Quinto (2).

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis approbacionis comunicacionis supplecionis mandati seruacionis & voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire si quis autem hoc attemptare presumpserit indignacionem Omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Rome apud Sanctum Petrum Anno incarnationis dominice Millesimo quadringentesimo sexagesimo tercio Vndecimo Kalend. Novembris Pontificatus nostri Anno sexto.

S. de SPADA.

VII.

signata; nimirum collegas Legatos, vicinis locis divisos, hunc plane in modum signare oportuit. Atque de hoc, spero, posthac nulli dubitalimus. Ad pretium, quo Sacram Coronam redimere oportuit, quod attinet, Historicorum, inquit TIMON, communis sententia & vera est. . . coronam sexaginta millibus aureum redemptam esse; in diplomate tamen de pecunia ne verbum quidem. Quod enim vero ita prorsus est, ipsius Regis Mathie testimonio; qui in litteris suis, quibus Emericum de Zapolia in perpetuum Scepusiensem Comitatem creat, in Casareo Cod. Jur. Civil. CLVI. fol. 41. servatis, hæc addit: Novissime pro recuperatione Sacro-Sanctæ Coronæ regni nostri inter alios fideles nostros singulare ejus viri studium & diligentia claruit: quæ post quartum & vigesimum tandem annum ex manibus Friderici Imperatoris per ipsum ejusque collegas, multo labore & pretio intercedente, in præsentiam reducta est. Hæc Rex Mathias. Silentii causa, quo tabulæ omnes pretium prætereunt, mihi quidem videtur esse vera, quam SPONDANUS adfert. Optimo autem Jure pretium ab IMP. FRIDERICO fuisse exactum, adtestantur cum FRIDERICI tum ELIZABETHÆ litteræ, in Sylloge diplomatum, ad res ejusdem Imperatoris pertinentium, Analektorum Vindobonensium Tom. II. a me typis vulgatæ; quas, si vacat, consule.

(1) Hinc excerptis, & cum exemplo manu exarato collatis, ratione temporis, locum supra dedimus p. 226.

(2) Hæc pariter loco isto motæ, cum exemplo manu exarato collatæ & ob eandem temporis rationem a nobis p. 216. sunt editæ. Nota diei 19. Julii adscripta cusu fuit, cur Regis MATHIÆ litteris præposuerimus; quæ tamen illas, ut in ista PII SECUNDI Bulla, melius sequentur; cum FRIDERICUS, nisi fallor, hujus MATHIÆ Confirmationis hic meminerit.

VII.

Procerum Regni Hungariæ, qui laudatæ pacis & concordie constituendæ causa Legationem obierant, litteræ, quibus eandem concordiam & pacem pro se & propriis nominibus post celebratam Regis MATHIÆ coronationem ex pacto & promisso ratam atque acceptam habent.

*Dat. Albæ Regiæ d. 3. Aprilis,
An. 1464. (1).*

Nos Stephanus dei & Apostolice Sedis gracia Colocensis & Bachiensis Ecclesiarum Archiepiscopus Locique eiusdem Colocensis Comes perpetuus Summus Cancellarius Regius Johannes eadem gracia Episcopus Ecclesie Waradiensis Emericus de Zapolya Gubernator Bosne ac Regnorum Dalmacie Croacie & Sclauonie Banus Nicolaus de Wylak wayuoda Transiluanus ac Machouienfis & prefati Regni Sclauonie Banus & Comes Ladislaus de palocz Judex Curie Regie Notum facimus tenore presentium significantes quibus expedit vniuersis Quod cum nos in Estate proxime preterita de consensu & sufficienti mandato ac deliberacione tam Serenissimi domini nostri Regis Mathie, quam etiam vniuersorum aliorum Prelatorum & Baronum Regni Hungarie missi fueramus ad Serenissimum Principem dominum Fridericum Romanorum Imperatorem ac Hungarie Dalmacie Croacie &c. Regem pro componendis tractatibus in facto Sacre Corone huius Regni Hungarie, quibus tandem feliciter consumatis, & ad finem deductis, Inter alia promiseramus sue Cesaree Maiestati vt huiusmodi dispositiones tractatus & pacta consensu & ratihabicione dicti domini nostri Regis ac prefatorum aliorum Prelatorum & Baronum Regni Confirmari facere faceremus, quod & fecimus, prout in alijs litteris eorundem domini nostri Regis ac dominorum Prelatorum & Baronum continetur. Que quidem res & Confirmacio, ex quo de communi omnium voluntate acta est, nosque qui huiusmodi tractatum & dispositionum auctores fuimus

omnia

(1) Ex tabulis authenticis Sanctioris tabularii Aug. Domus.

omnia & singula ea que tunc nominibus & in personis quorum supra per nos tractata conclusa & disposita fuerint quoad omnes articulos & Capitula litterarum desuper confectarum denuo & ex nouo quantum nostri interest rata habemus & ex certa sciencia Confirmamus, testimonio presencium litterarum nostrarum mediante. Datum in Alba Regali in Congregatione nostra generali die tertia Mensis Aprilis Anno domini Millesimo quadringentesimo Sexagesimo quarto.

(L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.)

VIII.

Reliquorum Regni Hungariæ Prælatorum, Baronum, Nobilium, & Procerum, Comitum Regni agentium, ejusdem pacis & concordie Ratihabito, post coronationem Regis Mathiæ unanimi consensu ex pacto & promisso edita. Dat. Albæ Regiæ d. 3. Aprilis, An. 1464. (1).

Nos Dionisius dei & Apostolice Sedis gracia Cardinalis Archiepiscopus Ecclesie Strigonienfis Ladislaus Agriensis Johannes Quinqueecclesiensis Nicolaus Transsiluanensis Albertus Wesprimienfis & Albertus Czanadiensis Ecclesiarum Episcopi, Michael Orzaag de Guth Regni Hungarie palatinus Johannes Pangracz Wayuoda Transsiluanus Johannes de Rozgon Magister Thauarnicorum Regalium Job de Gara Stephanus de Peren, Lodouicus de Maroth, & Franciscus de Chaak Ceterique Prelati Barones Nobiles & proceres Regni Hungarie. Notum facimus tenore presencium vniuersis quibus expedit. Quod cum in Estate preterita Reuerendissimus Reuerendusque in christo patres domini Stephanus Archiepiscopus Ecclesiarum Colocensis & Bachienfis locique eiusdem Colocensis Comes perpetuus ac Johannes Episcopus Ecclesie Waradiensis Item Magnifici Comes Ladislaus

Gg 2

dislaus

(1) Tabulæ authenticæ servantur in Sanctiori tabulario Aug. Domus, ex quibus exemplum hoc nostrum, summa fide descriptum vulgamus. Exemplum typis vetustis impressa hætenus vidi duo; alterum IMP. FRIDERICO III coævum, Bullæ PII SECUNDI Summi Pontificis, quam paullo ante legisti, subiectum, quod in Sanctiori tabulario custoditur: alterum FERDINANDI I. ætate, ut jam ante monui, excusum, quod cum quibusdam JOANNIS FABRI, Episcopi Vindobonensis, scriptis servat codex Casareus Class. Theol. CII. fol. 163.

dislaus de Palocz, Iudex curie Regie Emericus de Zapolya alias Summus Tefaurarius Regius nunc vero Gubernator Regni Bosnie & Nicolaus de Wylak Wayuoda Transiluanus ac Machouienfis & Regni Sclauonie Banus missi de nostro consensu & deliberacione ac sufficienti mandato ad Serenissimum principem dominum Fridericum Romanorum Imperatorem ac Hungarie Dalmacie Croacie &c. Regem nonnullos tractatus dispositiones & pacta pro pace & vnione inter ipsum dominum Fridericum Imperatorem ac Serenissimum principem dominum Mathiam dei gracia Regem Hungarie, dominum nostrum graciousissimum & ipsum Regnum suum Hungarie nosque eiusdem subditos, iam firmatis necnon pro recuperacione Sacre Corone dicti Regni Hungarie fecerint & concluderint, Promiserintque eidem domino Friderico Imperatori nomine omnium nostrum vt etiam nos, qui absentes in eisdem tractatibus fuimus huiusmodi dispositiones & pacta acceptaremus & ratificaremus Igitur nos recognoscentes eosdem dominos Oratores iuxta limites mandatorum nostrorum eis datorum ad vtilitatem Regni & omnium nostrum in rebus & negociis huiusmodi processisse egisse & conclusisse Volentesque exinde ipsorum promissionibus satisfacere Vniuersas illas dispositiones & pacta quas ipsi pro vnione & pace inter ipsum dominum Fridericum Imperatorem ac annotatum dominum nostrum Regem ac Regnum suum & nos iam vt premisimus firmatis necnon pro recuperacione Sacre Corone prenotate, Juxta continenciam litterarum ejusdem domini nostri Regis ac etiam aliarum litterarum ipsorum dominorum Oratorum sub eorum Sigillis confectarum fecerunt & concluderunt, quo ad omnes earum articulos clausulas & Capitula acceptamus & approbamus Easque dispositiones & singula in dictis litteris contenta communi deliberacione & voluntate ac ex certa sciencia Confirmamus presencium litterarum quas maiorum ex nobis Sigillis communiri fecimus testimonio & vigore mediante Datum in Congregatione nostra generali in Albaregali die tertia Mensis Aprilis Anno domini Millesimo quadringentesimo Sexagesimo quarto.

(L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.)
 (L.S.) ^{Sig.} _{avult.} (L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.) ^{Sig.} _{avult.}

IX.

De commissione propria
Domini Regis.

Regis MATHIÆ litteræ, quibus post sollemnia coronationis suæ laudatam pacem & concordiam, cum Imp. FRIDERICO constitutam, ratam iterum ex pacto & promisso habet. Dat. Budæ d. 24. Aprilis, An. 1464. (1).

Mathias dei gracia Rex Hungarie Dalmacie Croacie &c. Notum facimus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis. Quod quia in Estate proxime preterita Fideles nostri Reuerendissimus Reuerendusque in christo patres domini Stephanus Ecclesiarum Colocensis & Bachiensis Archiepiscopus locique eiusdem Colocensis Comes perpetuus ac Johannes Episcopus Waradiensis, Summi & Secretarii Cancellarii nostri Item Magnifici Comes Ladislaus de palocz Judex Curie nostre Emericus de Zapolya alias Summus Tesaurarius noster nunc vero Gubernator Regni nostri Bozne & Nicolaus de Wylak Wayuoda Transiluanus ac Machouienfis & Regni nostri Sclauonie Banus, missi per nos de consensu & eleccione omnium Prelatorum Baronum Nobilium & Procerum prefati Regni nostri Hungarie ad Serenissimum principem dominum Fridericum Romanorum Imperatorem &c. patrem nostrum carissimum cum pleno mandato & facultate nostra ac dictorum Prelatorum Baronum Nobilium & procerum inter alia, nonnullos tractatus dispositiones & ligas pro pace & vnione inter ipsum dominum Fridericum Imperatorem ac nos dictosque Prelatos Barones Nobiles & proceres prefati Regni nostri Hungarie iam firmatis tempore eo quo Sacra Corona huius Regni nostri Hungarie ab ipso domino Imperatore recuperata

G g 3

rata

(1) In lucem prodeunt ex tabulis authenticis Sanctioris tabularii Aug. Domus, typis vetustis cum monumento, quod proxime præcedit, jam bis excusæ. Exemplum Cæsareum, Ferdinandi I. ævo, ut dixi, impressum, habet idem codex Cæsareus Classis Theol. CII. fol. 162, p. 2.

rata est, fecerant & concluderant, promiserantque eidem domino Friderico Imperatori patri nostro, nostro ac dictorum Prelatorum Baronum Nobilium & Procerum nostrorum nominibus ut nos huiusmodi dispositiones tractatus & ligas post Coronacionem nostram iam auxiliante domino feliciter susceptam ex nouo ratificaremus, confirmaremus, & obseruare promitteremus iuxta continencias litterarum hincinde desuper emanatarum, Igitur nos prefatus Rex Mathias huiusmodi dispositiones tractatus & ligas per omnia quemadmodum facte & habiti sunt de articulo ad articulum approbamus ratificamus confirmamus & ea omnia & singula pro nobis ac heredibus nostris sub dignitate nostra Regia Harum serie obseruare promittimus & pollicemur. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras Dupplici Sigillo nostro quo ut Rex prefati Regni nostri Hungarie utimur in pendentem communitas duximus concedendas. Datum Bude in Festo Beati Georgij martiris (24. Aprilis) Anno domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto Regni nostri Anno septimo Coronacionis vero primo.

(L. S.)

X.

Tabula concordia, inter FRIDERICUM III. Imp. & MAXIMILIANUM Romanorum & Hungariae Regem ab una; & WLADISLAUM Hungariae & Bohemiae Regem atque Regnum Hungariae ab altera parte sancitae bis legibus: ut WLADISLAUS pro vero Rege Hungariae habeatur, regnumque in haeredes masculos suos transeat; sed si ei contigerit ex humanis decedere nulla prole mascula relicta, tunc & in eo casu idem regnum ad MAXIMILIANUM & haeredes suos devolvatur. Conveniunt insuper, & Rex WLADISLAUS pollicetur, omnem operam apud Bohemos impendere, ut eo sine liberis masculis decedente, eundem MAXIMILIANUM agnoscant, & in Regem sibi praeficiant.

Dat. Posonii d. 7. Novemb. An. 1491. (1).

Nos Thomas Episcopus Ecclesie Jauriensis &c. Regius Cancellarius in Hungaria, Comes Stephanus de Bathor, Judex Curie

(1) Ex tabulis authenticis Sanctioris Tabularii Aug. Domus. Vide quae adnoto ad Ratihabitionem Wladislai, praecise sequentem.

Curie Regie, & Wayuoda Transiluanus, Johannes Schellenberg, Regni Bohemie Cancellarius, Ladislaus Orzag de Gwth, Agazonum, Alter Ladislaus de Rozgon Cubiculariorum Regiorum Magistri, Beneficius Waithmüllner, Burggravius in Karlstein & Magister Monetarum in montibus Kuthnis, Wilhelmus Pamkircher de Zalonok, & Johannes de Rwpow Magister Curie Regni Bohemie, pro Serenissimo Principe & domino domino Wladislao Hungarie, Bohemie, Dalmacie Croacie &c. Rege, Marchione Morauie, ac Slesie & Lucemburgenfi Duce &c. domino nostro gratiosissimo, & prefato Regno Hungarie, Nuncij & Oratores specialiter deputati, Recognoscimus & Notum facimus tenore presencium uniuersis, quod ad tollendas & prorsus extinguendas hostilitates, guerras, Differencias, & dissensiones, Inter Serenissimos & inuictissimos Principes & dominos, dominos Fridericum Imperatorem, & Maximilianum Regem Romanorum semper Augustos &c. ac Hungarie, Dalmacie, Croacie &c. Reges, eorumque terras, Principatus, dominia, subditos & incolas ex una, Et Serenissimum condam dominum Mathiam Hungarie & Bohemie Regem &c. consequenterque Serenissimum Principem & dominum, dominum Wladislaum Hungarie & Bohemie Regem &c. ac Inclytum Regnum Hungarie, Regna, principatus, & dominia, illi pertinencia, eorundemque subditos & Incolas, partibus ex altera, dudum exortas, Et occasione Juris, quod idem dominus Maximilianus Rex, ad ipsum Regnum Hungarie, vigore cuiusdam Inscriptiois habere dinoscitur, post ipsius domini Mathie Regis mortem, usque in hec tempora nostra, continuatas, suffulti plenaria & omnimoda Auctoritate, facultate, & potestate, prefati Serenissimi & gratiosissimi domini nostri Wladislai Regis, prout in litteris Mandati nostri, nobis desuper dati, clare contineri dinoscitur, cum spectabilibus, Magnificis, & generosis dominis, Thobia de Bozkowitz & de Tschernohora, prefate Majestatis Imperialis Capitaneo generali, Matheo de spawr, lue Mastatis Camerario, ac Pincerna Hereditario Comitatus Tirolensis, Bernhardo perger Juris pontifici licenciato, Imperiali Prothonotario & Johanne Fuchsmagen doctore, Imperiali Confiliario, pro eodem Serenissimo Principe & domino domino Friderico, Romanorum Imperatore Semper Augusto &c. Oratoribus & Nuncijs, specialiter deputatis, Item yttel Friderico Comite de Zolarn, Regie

gie Romanorum Maiestatis Capitaneo in Hohenburg, Bernhardo domino de Polheim decretorum doctore, Regio consiliario, Henrico Prwesching, libero domino in Stetenberg, Regio Camerario, Johanne Kyfhorwath de Halapfyth, & Georgio Rottäler, Regijs Consiliarijs, pro eodem Serenissimo Principe & domino domino Maximiliano Romanorum Rege semper Augusto &c. Hungarie, Dalmacie, Croacie &c. Similiter Rege, Archiduce Austrie, Duce Burgundie, Brittannie, Brabancie, Sthirie, Carinthie, Carniole, Gerlie &c. Comite Flandrie & Tirolis &c. Similiter Oratoribus & Nuncijs Specialiter deputatis, in vnum convenientes, & inter prefatos principes, necnon Regna, & dominia, atque subditos eorum, pacis materiam diu longeque tractantes, tandem post diuturnos & inexhaustos labores, diuina aspirante clemencia, & communi & vnanimi consensu ac concordia, cum prefatis Oratoribus, pro quiete & tranquillitate dictorum principatum & dominiorum, tum & vniuerse Christiane Religionis consolacione, huiusmodi bella, guerras, dissensiones, & diferencias, presencium tenore Sopiuius & prorsus extinximus, submodo & forma articulorum infracriptorum, ad quos deuenimus Eosque in virtute pre-

I. fati Mandati nostri conclusimus, in hunc qui sequitur modum, Primo conuenimus, Quod Serenissimus dominus Wladislaus Rex, deinceps, pro vero & indubitato Hungarie Rege maneat, Regnumque ipsum, etiam in heredes suos masculos legitimos, ex lumbis suis procreatos, sub condicionibus infrascriptis, transmittatur & de-
 voluatur, Quodque inter prefatos Romanorum Imperatorem, & utrosque Reges, eorum Regna, principatus, Terras, dominia, subditos, Incolas & inhabitatores eorundem, Hinc in antea, firma atque perpetua sit & maneat pax, unio, & concordia, ac quitquid hactenus, ab initio belli huius, a tempore prefati condam Regis Mathie, usque in hanc horam, Preda, captiuitate, homicidio, exustione, aut quacunque alia vi bellica, inter hec dominia, subditos, habitatores Stipendiarios, & ministros, commissum est, id vniuersaliter abolitum sit, & perpetuo extinctum, Et Principes ipsi, Amicicia, beniuolencia, & fauore, se mutuo complectantur, Precipue vero Cesarea & Regia Romanorum Maiestates, Ipsum dominum Regem Wladislaum, uti suarum Maiestatum Consanguineum, Regnique sui Hungarie Statum, apud Sanctissimum domi-
 num

num nostrum summum Pontificem, Sedem Apostolicam, Principes Sacri Romani Imperii, & alias ubi opus fuerit, presertim in facto defensionis prefati Regni, ab incurfione & vastacione nepharie gentis Thurcorum findere promoueant, & faueant eisdem, Vicissim quoque ipse dominus Wladislaus Rex & Regnum, prenomi-
 natis Romanorum Imperatori & Regi, omni studio, Consilio, & fauore adesse debeant, statum & dignitatem eorum, pro posse suo adiuuando & ampliando, Item conclusum est, Quod omnia ab-
 lata in hoc Bello, preter bona mobilia, que ut fit illico distrahuntur, ad quorumque restitutionem, nemo presentis tenore cogatur, Principibus & ipsorum subditis moderacionibus & condicionibus sequentibus restituantur, Imprimis dominus Wladislaus Rex, vniuersa castra, Ciuitates, Municiones, & alia loca, cum suis pertinencijs, in Austria, Stiria, Karinthia, Carniola, & aliis dominijs hereditarijs Cesaree Maiestatis, que in sue Serenitatis & suorum subditorum manibus sunt, & per condam dominum Mathiam Regem, vi armorum & in bello, quod contra Imperialem & Regiam Romanorum Maiestatetates gessit, obtenta fuerunt, aut alias, quoquo modo, in manus suas venerunt, cum omni iure, si quod in illis habere potuit, Romanorum Imperatori, Infra tempus, modos & condiciones, hic proxime descriptas, presentis tenore reddere teneatur, similiter & eidem Cesaree Maiestati, omnia Jura, que idem dominus Mathias Rex, in castris, que sua Maiestas Cesarea, usque hodie, in terris suis hereditariis recuperauit, forma & modo melioribus, ut fieri potuit, cessisse intelligatur, Item conuentum est, Quod
 ipse dominus Wladislaus Rex, loca subscripta, infra hinc & festum Sancte Lucie proxime venturum, Romanorum Imperatori, aut eius officialibus, quos ad hoc Maiestas sua deputabit, reddere teneatur, & prouidere, quod in reddendo huiusmodi loca, ipse dominus Rex, hominibus suis precipiat & disponat, vt pacifice sine Spolijs Oppidanorum, aut asportacione Bombardarum & aliarum Machinarum bellicarum, que impresenciarum in ipsis locis sunt constitute, & ad ea precise pertinent, recedant, huiusmodi Machinis illic relictis, Et sunt hec loca que infra hinc & festum Sancte Lucie cedere debet, Stuchsenstein, Starhenberg, Guttensfain Lichtemwerd, Potendorff, Kornewburg, Smida, Laa, Egenburg, Cisterfidorff, Schonberg, Hahenprwk, Et alia castra, loca & municiones, que

- forte sunt in manibus domini Regis Wladislai, alijs non obligata, hoc tempore cedit, At oppidum Recz & castrum Wolkerstorff, dominus Rex Wladislaus assignare tenebitur Romanorum Imperatori, infra hinc, ad festum Sancti Blasii proxime venturum, infra scripta vero Castra oppida & munitiones, cum sint alijs obligata & inscripta, & tempore egeat, Ipse dominus Rex Wladislaus ut ea ex
4. illorum manibus redimat, conuentum est, ut ea infra medium annum, aut ad summum, infra Annum, Initium eius A festo Sancti Martini nunc instanti computando, vel citius ut fieri poterit, ad manus Cesareas vel Romanorum Regias, si (quod absit) Cesar interea excederet ex humanis, consignare debebit, videlicet Kirichflag, Ebenfurt, Waltersdorff, Horn, Allentsteig, Gmind, Mellperg, Groborn, Karenprunn, Potenberg, Creytzensteten, Kadaw, Schanstain, Obernruspach, Kraniperg, Similiter & alia omnia & singula Castra & loca, cum suis pertinencijs, in prefatis Cesaree Maiestatis dominijs, hereditarijs sita, que alijs obligata esse possint, & hic nominata non sint, infra prefatum annum, Cesaree Maiestati ipse dominus Wladislaus Rex assignare debebit, Ex parte autem Castri Schonkirchen, quoniam istud non vi armorum, sed empconis titulo ad manus Sigismundi Schnapeck, a quodam N. Rewter, deuenisse constat, conclusum est, Quod idem Castrum, in manibus ipsius Schnapeck maneat, saluo tamen, quod heredibus aut alijs, Jus ad dictum Castrum habere pretenduntibus, ad eorum impeticionem coram principe patrie uti alius patrie Incola, stet Juri, Quodque sententia mediante decretum fuerit, exequi paciat, absque aliquo impedimento, Castrum vero Johenstein, Johanni Sokolosky, ad quem Jure hereditario pertinet, restituatur, Item
 5. Conuentum est, si aliqui, quibus dicta Castra aut munitiones obligate sunt, pro honesta & conuenienti satisfaccione, quam dominus Wladislaus Rex, ipsis offeret, infra nominatum annum, aut quandocunque ab ipso domino Wladislao Rege, in tali tempore anni, requisiti fuerint, cedere nollent, Quod tunc Cesar & Romanorum Rex, armis, auxilijs & Consilijs, aut alijs vijs & modis, prout principes ipsi inter se conuenerint, domino Wladislao Regi adesse tenebuntur, quo tanto comodius huiusmodi rebelles, ad traditionem ipsorum Castrorum, que tenent, Cesaree Maiestati, constringere possit, Quodque ipse Rex Wladislaus, tenentibus huiusmodi

modi Castra, talem ponat modum, quod in hoc tempore quousque Cesaree Maieftati consignari debent, redditibus ad ipsa Castra pertinentibus, sint contenti, & vicinos non molestant, neque perturbent, neque pacis huius violatores aut turbatores, in ea castra intromittant, neque cum eis sedus vllum, sub quocunque colore aut forma id fieri possit, ineant, contrauenientes vt pacis violatores & Rebelles puniendo, Item conuentum est, Quod infra scripta loca 6. Ecclesijs aut Ecclesiarum prelati pertinenia, per ipsum dominum Wladislaum Regem, ad manus Cesareas sub eadem Inscriptioe & obligacione sub qua ea tenuit Mathias Rex prefatus, aut ad manus Regias, casu si interea Cesar vita fungeretur, consignari debent, Ita tamen, vt cum ipsi prelati, ad quos huiusmodi loca pertinent, Cesaree Maieftati, aut post suam Maieftatem Romanorum Regi satisfecerint, quod tunc sue maieftates, ea loca, ipsis prelati reddere, & nullo modo ab Ecclesijs alienare valeant, sunt hec & nonnulla alia loca fere omnia, apud manus Jacobi Zekel, videlicet, Pethouia Pryfatz, vel alio nomine Rain, Liechtenwald, Reichenstain, & si qua sint alia hic non nominata, eadem lege tradi debent, Item Conuentum est, quod Casarea, & Regia Romano- 7. rum Maieftates, ipsum Jacobum Zekel, seriose & omni via meliori requirere debent, quod omnia & singula Castra opida & munitiones, que in terris hereditarijs Cesaree Maieftatis, condam domini Regis Mathie nomine tenuit, & hodie quocunque nomine tenet, siue sint Ecclesiarum, siue Cesaree Maieftatis, siue aliorum, sue Cesaree Maieftati, absque ulla dilacione restituat, Et ne Is, sese vel per fidem prestitam, vel alio modo, ab ea tradicionem faciendam, excusare possit, Conuentum est, Quod ipse dominus Wladislaus Rex, similiter & Illustris dominus dux Coruinus (quandoquidem Regnum cum eodem duce concordauit, quod huiusmodi castra Regno reddere debeat,) eidem seriose scribant & admoneant, vt huiusmodi loca prefata, Cesaree Maieftati ad eius requisicionem, absque vltiori mora cedat in effectum, Qui si post huiusmodi requisicionem adhuc cedere nollet, pretendens occasionem alicuius obligacionis, qua vel dominus Rex Wladislaus, Regnum vel dux Coruinus sibi videatur esse obligatus, ad huiusmodi cessionem, donec sibi satisfiat artari non debere, Conclusum est, Quod in tali casu, Romanorum Imperator vel Rex, tres viros eligere, similiter & dominus Wladislaus Rex, tres no-

minare debebunt, qui sex in Opido Hamburg, in termino duodecim Ebdomadarum, initium earum a tempore requisicionis dictorum Castrorum computando, constitui debebunt, ubi & ipse Jacobus, & aliquis cum sufficiente Mandato nomine domini Regis Wladislai, & ducis Coruini, coram illis comparere, qui more arbitrorum hinc inde quaslibet querelas, diferencias, & actiones & responsiones utriusque partis, sufficienter audire debebunt, quibus auditis studebunt partes, amicabile compositione vnire, que si reperiri non possit, ex hinc inde deductis, quid Juris sit cognoscent, Qui si sic sentenciando, omnes vel maior pars concordabunt, quod decretum est illico execucioni demandetur, si vero sic sentenciando, sint pares, quoque pro parte sua sententiam dicentes, extunc acta Iudicii, unacum Arbitrorum sentencijs, clausa & signata, ad Illustrem Principem & dominum dominum Ottonem Ducem Bauarie, tanquam superarbitrum, qui abambabus partibus, ut se huic negotio intromittat, interpellari debebit, transmittent, qui visis actis, vnā ex illis sentencijs probare teneatur, & quamcunque suo laudo probandam duxerit, ea absque mora in execucionem mitti debebit, Vbi si dominus Rex Wladislaus, vel dux Coruinus, in aliqua pecunia soluenda Sentenciati fuerint, neque in prompta pecunia adeo subito soluere habeant, debet ipse Jacobus Zekel, positus pignoribus sufficientibus, pro equitate & qualitate debiti contentari, Totus autem ille Arbitrij seu Iudicii actus, in termino duorum Mensium, postquam partes in Hamburga comparuerint, finiiri debebit, nisi Jus ipsum, longius tempus expostularet, At nichilominus teneatur Jacobus Zekel prenominata Castra, absque mora ad manus Cesareas consignare, Qui si super hec omnia adhuc rebellare, & hanc condicionem neque suscipere, neque loca prefata Cesari cedere vellet, ex tunc ambo Reges & Cesar, se mutuo iuuare debebunt, eundem ad obedienciam compellendo, si tamen idem Jacobus, Castra & loca prefata, Cesari sine difficultate & dilacione, postquam requisitus fuerit, restituet, Conuenientum est, Quod ex tunc, dominus Wladislaus Rex, de eo sit contentus, & ei Quietanciam absolutoriam de omnibus prestet, si & in quantum nichil

8 .obligacionis a sua Serenitate vel duce requiret, Item, quantum pertinet ad castra & opida intra fines Regni Hungarie constituta, videlicet Ferream Ciuitatem, Vorchtenstain, Kobelstorff, Hornstein,

stein, Rechnicz, Gunz, Pernstain, & alia loca, que ante Bellum condam Regis Mathie, fuerunt in manibus Sacre Imperialis Maiestatis, Conventum est, quod ea loca omnia preter Rechnycz, cum suis pertinencijs antiquis, quod Imperialis Celsitudo de gracia Speciali, domino Wilhelmo pamkircher, juxta sue Maiestatis litteras donauit, debeant apud suam Maiestatem remanere, secundum vim & tenorem prioris Inscriptiois & Concordie, tempore prefati Regis Mathie, cum Imperiali Maiestate facta, sed quoniam ferrea Ciuitas & Forchtenstain, & Kobelsdorff, usque hodie in manibus domini Regis Wladislai, aut suorum subditorum habentur, conclusum est, Quod ea loca cum suis pertinencijs idem, dominus Rex Wladislaus, ad manus Cesareas infra hinc & diem Sancte Gerdrudis proxime venturam, que est decima septima Marcij, Anni Nonagesimi secundi, consignare debebit, Retentis tamen omnibus condicionibus, circa ea loca in priori tractatu notatis, in suo vigore, presertim in facto impositionis super homines illorum locorum ob generale passagium pro defensione Regni & Jurium, & Exercicij, Jurisdictionis pertinentis ad Ecclesiam Jauriensem, aut alias Ecclesias Regni, Et quidem non solum in locis prefatis, sed & quibuscunque alijs locis Regni, in quibus decime de Jure ipsi Ecclesie Jauriensi, vel alijs Ecclesijs in Regno consistentibus, percipi solent, ubi si quispiam locorum illorum Capitaneus vel officialis aut alius subditus Imperialis Maiestatis, in solucione decimarum aut aliorum Jurium Ecclesie, rebellis vel ea Jura, uti Jus postulat non soluisset compertus fuerit, compelli debet per Cesaream Maiestatem ad Satisfactionem integram, unacum expensarum solucione, Quocirca ut huiusmodi turbaciones, que tempore fieri possent, vitentur, dignabitur Sacra Imperialis Maiestas, tales illic ponere castellanos, qui cum vicinis amicabiliter viuunt, via facti nichil contra eos attentent, & Ecclesijs sua Jura uti ab antiquo est introductum relinquant, Item, Quod ipse dominus Wladislaus Rex, & Regnum, litteras 9. illas obligatorias, pro Centum Milibus florenorum datas quondam Mathie Regi in prima concordia, Cesaree Maiestati reddere debeant, que si haberi non possent, obligabuntur dare sue Maiestati quietanciam sufficientem, qua sua Maiestas, subditi, & omnes status ducatum & dominiorum sue Maiestatis, sint assecurati, Et

- nichilominus, littere huiusmodi, presentis tractatus vigore ipso facto intelligantur Casse & extincte, Item, ipse dominus Wladislaus Rex, & vniuersum Regnum, veteres illas inscriptiones super Successione factas, Ratificare, confirmare, & renouare teneantur, Ita videlicet, quod si ipsum dominum Wladislaum Regem, heredem masculum non contingat suscipere, aut susceptum vita fungi, nullo herede masculo per lineam rectam descendente post eum relicto, Regnum ipsum cum vniuersis alijs Regnis Prouincijs & dominijs ad coronam Regni Hungarie Spectantibus, in ipsam Regiam Romanorum Maiestatem, aut eius Heredes, per lineam rectam ex lumbis suis descendentes, deuolutum intelligatur
- II. ipso facto, Item, quo Regia Romanorum Maiestas, de huiusmodi Successione magis affecretur, Conclufum est, Quod dominus Wladislaus Rex, huius rei ac aliorum negociorum Regni gracia, cicius ut fieri potest dietam indicat, de cuius tempore, dominos Consiliarios Cesaree aut Regie Maiestatum, Vienne existentes auizabit tempestiue, Ad quam conuocet Prelatos, Barones, Ciuitates, & alios status Regni pociores, in maiori vt pro temporis huius breuitate fieri potest numero, ubi & Romanorum Regis Oratores adesse debebunt, Qui prelati, Barones, Ciuitates, & alij status Regni, illic comparentes, hunc presentem tractatum sollenniter acceptabunt, ac omnes & singuli, sese pro Heredibus & successoribus suis, litteris patentibus inscribent, in hanc sententiam, si dominum Wladislaum Regem, liberis masculis, ex lumbis suis legitime procreatis, non relictis, aut eisdem relictis, & sine Heredibus descendentibus mortuis decedere contingat, Quod in tali casu, ipsum Maximilianum Romanorum Regem, aut eo non existente, aliquem ex filijs suis, aut his non existentibus, eorum heredibus masculis, per lineam rectam ex lumbis eorum descendentibus, quem eligendum duxerint, pro suo legitimo & indubitato Rege acceptabunt, ad possessionem Regni, absque omni difficultate venire permittent, in possessionem Regni inducent, & illi, vti Regi & domino suo, debita obsequia prestabunt, hancque Sententiam, publice & Sollenniter in eadem congregacione, Romanorum Regi, in prefatorum Regis Romanorum Oratorum presentia, iurabunt, Item, Quoniam multi fortassis quorum interest aut interesse debeat, in hac congregacione non comparebunt, & ipsius

fius negocij magnitudo expostulat, vt hec presens concordia, omnium auribus immitatur, Conclufum est, vt hac & aliarum Re- ni necessitatum gracia, dominus Rex Wladislaus, alteram die- tam Generalem, ad festa Penthecostes, proxime ventura, vel cir- ca in aliquo insigni loco seu Ciuitate Regni indicat, vbi similiter Oratores Romanorum Regis adesse debebunt, In qua conuoca- tis omnibus Jncolis tocius Regni, & dominiorum illi pertinencium, hunc tractatum & vnionem, vniuersaliter publicari, & ab vniuer- so populo, Romanorum Regem, aut suos heredes, casu quo ip- se dominus Wladislaus Rex, sine legitima prole masculina super- stite, mortem obiret in futurum Hungarie Regem acceptari faciat, Et si qui illic comparentes in priori congregacione visi non fue- rint, Illic prenommatum Juramentum publice modo quo supra di- ctum est, prestare, & litteras consitentes itidem, quod generales ille littere in prima congregacione recognouerunt, roborare debe- bunt, Item Conclufum est, Quod huiusmodi litterarum Robora- 13. cio & Juramentum, deinceps de persona in personam descendat, tam diu quousque talis casus de succedendo Romanorum Rege, aut sua prole verificetur, Ita, ut quocienscunque aliquem Regni Prelatum, ad Prelaturam suam de nouo assummi contingat, Quod Is in assumptione sua, presentem Tractatum de Successione Roma- norum Regis, aut suorum heredum Juret velle obseruare, & eum prosequi, vti de Juramento in prima congregacione superius di- ctum est, Insuper & litteras patentes, quibus & Juramentum hu- iusmodi se prestitisse, & tractatum presentem seruare velle, sese obligare tenebitur, Alioquin nisi hec fecerit, ad huiusmodi Pre- laturam admitti non debet, Pari modo Palatinus Regni, Way- uoda Transiluanus, Banus Croacie, Comes Themesisensis, Bani de Jaycza, Zewrinienfis, & Nandor Albenfis, Castellani castri Budensis, Comes Posoniensis, & alii officiales maiores, & Castellani pociorum Castrorum Regni, presertim eorum que in finibus Re- gni sunt constituta, quocienscunque tales de nouo ad sua Officia assummi contingat, Jurare Romanorum Regi, & litteras dare mo- do quo supra de prelatis dictum est, tenebuntur, neque alias hu- iusmodi eorum officijs preficiantur, Item Conseruatores Sacre Co- 14. rone Regni, presentes & futuri, in ingressu officij sui iurabunt Ro- manorum Regi, eam Coronam, si accadat dominum Wladislaum Regem,

- Regem, sine legitima prole decedere, nulla post eum masculina relicta, modo quo supra dictum est, ad nullius manus dare, sed pro Coronacione ipsius Romanorum Regis, aut sui sanguinis, ex se per lineam rectam descendantis, fideliter conseruare, similiter & cum ipso castro Wyssegrad, soli Romanorum Regi, aut heredibus suis, in tali prefato casu obedire velle,
15. & de his litteras suas patentes roborabunt, Item, si dominus Wladislaus Rex, excederet ex humanis, herede masculo annis minore relicto, Conuentum est, Quod hij qui heredem talem Juxta Regni ordinaciones & consuetudines, sub tutela sua tenebunt, pari modo & de nouo iurabunt, cum tutelam huiusmodi suscipient, presentem tractatum quantum ad successionem manutene-
re, & secundum illius tenorem viuere, heres insuper ipse, cum ad legitimam etatem peruenerit, tenebitur omnia hic in presenti Tractatu conclusa, litteris & Sigillis pro se & heredibus suis, eo modo quo dominus Wladislaus Rex fecit, antequam Regni gubernacula assummet, Roborare & Confirmare, Et Is modus seruandus erit de herede in heredem, & Tutoribus eorundem, continuando quousque successio ipsa, in sanguinem Romanorum
 16. Regis, si superextat deuoluatur, Item Conuentum est, Quod littere Roborande in Prelatorum, Officialium, aut Tutorum assumptione noua, & alie littere omnes, de quibus supra fit mencio, mox ut fuerint roborate, presentari debeant, in Hamburgam reponendo eas ad Iudicem & Consulatam, aut Castellatum ibidem, vti placitum, siue ordinatum fuerit, per Romanorum Regem, quorum opera ulterius ad manus Romanorum Regis transmittentur,
 17. Item Conclufum est, si dominus Wladislaus Rex, sic uti premititur, sine heredibus masculis decedens, filiam vnā vel plures reliquerit, tenebitur Rex Romanorum, vel heredes eius, qui tunc Regno preficientur, easdem pro consuetudine Regni honeste dotare, & Maritare, Item, si dominus Wladislaus Rex sic ut premititur, sine heredibus masculis decederet, vxore sua vidua Relicta, tenebitur Romanorum Rex, dotem ipsi vidue Juxta Regni consuetudinem debitam soluere ex integro, Idem Conclufum intelligatur de heredibus Succedentibus heredibus Romanorum Regis,
 19. quociuscunque uxores viduas post se superstites reliquerint. Item Conclufum est, Quod Romanorum Rex, aut heredes sui Regnum susce-

suscepturi, pro eiusdem Regni & Incolarum suorum consolacione, &
 comodiori contra hostes defensione, in ipso Regno saltem pro maiori
 parte temporis habitare dignentur, Item Conuentum est, si Regni 20.
 Hungarie hereditas, modo predicto in Sanguinem Cefareum deuolue-
 tur, Quod Is, qui iuxta capitula prefata, a Regnicolis Rex accepta-
 bitur vel eligitur, pro Regni defensione & consolacione, quam pri-
 mum venire & accelerare debeat, qui similiter non armis vt hostis,
 Regnum intret, sed in limitibus Regni, iuxta morem expectet, quo-
 usque per prelatos, Barones, & alios Regnicolas, honorifice susce-
 ptus, sine dilacione introducatur, Qui & tunc Jura & consuetudines
 Regni antiquas & approbatas Seruare, & Regnicolas omnes, in suis
 Juribus, libertatibus, & approbatis consuetudinibus, conseruare &
 confirmare promittet, quemadmodum & alii Reges predecessores sui,
 promittere & confirmare consueuerunt, Item, Romanorum Rex, ti- 21.
 tulo Regni Hungarie, uti poterit, Et ita a domino Rege Wladislao &
 Regnicolis appellabitur, quemadmodum Cefarea Maestas eodem
 hactenus vsa fuit, & deinceps vtetur, vicissim quoque Cefar & Ro-
 manorum Rex, & ipsorum subditi, dominum Wladislaum Re-
 gem Hungarie, cum Titulo solito Regni Hungarie, appellare &
 intitulare tenebuntur, Insuper pro solidiori, perpetue huius vnio-
 nis fundamento, Conuentum est, Quod idem dominus Wladis- 22.
 laus Rex, circa Regnicolas Regni Bohemie, laborare & omnem
 sibi possibilem dare debet operam, & studium impendere, quo
 eosdem inclinet, & in hanc Sententiam trahat, vt eo sine liberis
 masculis decedente, hunc dominum Maximilianum Regem, aut Here-
 des suos legitimos, ex lumbis suis descendentes, Regem sibi preficiant,
 idque quantocius fieri potest, incipere, & omnes fauores & studia sibi
 possibilia adhibere debet, vt ipse Rex Romanorum, & nemo alius
 in hoc Bohemie Regno sibi in tali casu succedat, Item Conuentum est,
 Quod in Recompensam aliqualem expensarum factarum, per Roma- 23.
 norum Regem in hoc Bello, & requisicione Juris sui, Ipse dominus
 Wladislaus Rex, soluere debet Romanorum Regi, Centum Mi-
 lia florenorum Hungaricalium in auro, iusti ponderis vel Argento
 aut moneta currente in Austria, computando semper quattuor Re-
 nenses aut tantum monete sic currentis, pro tribus florenis Hun-
 garicalibus, in Spacio duorum annorum, quorum initium compu-
 tandum sit A festo Sancti Mantini nunc instanti, Ita tamen, quod

Triginta Milia teneatur soluere in termino primi dimidij anni, Alia Triginta Milia, in fine primi anni, Relique vero summe medietatem in fine secundi dimidij anni, & alteram medietatem in fine secundi anni, Et pro huiusmodi pecunia, ipse dominus Wladislaus Rex & Regnum, Romanorum Regem assecurabunt litteris & sigillis in ea forma & obligacione, Quod si aliquam ex illis summis soluere neglexerit, quod ex tunc, eius loco duplum, hoc est, pro Triginta sexaginta, & pro Viginti quadraginta Milia soluere sit obligatus, liceat insuper Romanorum Regi, negociatores Regni & eorum bona, Vbicunque ea inuenire poterit arestare, tam diu quousque huiusmodi duplum solutum fuerit, Et occasione Arestacionis huius, non intelligatur presens

24. vnio & pax esse violata, Item Conuentum est, Quod omnes iniurie, diffensiones, discordie & difference quoquo modo, occasione presentis belli & adhesionis Romanorum Regi, infrascriptarum personarum videlicet Reuerendissimi domini Johannis Episcopi Vesprimiensis & Magnificorum & Nobilium virorum, domini Johannis Comitis de Czetin, Jacobi & Nicolai Zekel Johannis Kyshorwath, Stephani & Georgij fratrum eius Laurencij Bamffij Johannis Beryzlo (1) Ladislai Johannis & Stephani fratrum de Kanyfa Nicolai Zechy de Alfo lyndwa Jacobi Banfij de lindwa Johannis & Stephani fratrum de Elderbach, Nicolai Comitis de Frangapan, Michaelis Comitis filij Dwran Nicolai Haghmas de Zenthgiroth, Johannis Bornemyza Georgij de Strefewle Georgij de Welyke Petri Ampolyth Elezweyda Nicolai Kalimanycz Petricz Mathie Klefcz Petri Elez Nicolai & Ladislai filiorum Frankonis condam Bani de Thallocz, Johannis Banfij filij condam perkonis Bani, Bernardi & Georgij filiorum condam Francisci Banfy, Et Johannis Filii Nicolai de Thallocz Ladislaus Osthfy, Inter Prelatos, Barones, Nobiles, Oppidanos, & alios Regni Hungarie & pertinenciarum Incolas, & eorum subditos, exorte, prorsus sint sublata & extincte, quodque prefati & alij quicunque adherentes & confederati Romanorum Regi, hic suis nominibus non designati, apud dominum Wladislaum Regem, eadem gracia & beniuolencia vti ceteri Incole Regni tractentur, cum abolicione omnium preteritorum, quouis modo in hoc bello contra suam Serenitatem & Regnum attentatorum, & subla-

(1) Sic in originali; eadem autem hæc litteræ, confirmationi WLADISLAI, quæ proxime sequitur, insertæ, in exemplo etiam authentico interjecta habent sequentia: Francisci filii ejusdem, ac Johannis filii condam Martini Beryzlo, Ladislai &c. Vide, quæ adnoto ad litteras WLADISLAI proxime sequentes.

sublacione omnis indignacionis omnino, Quibus, & cuique eorum
 seorsum, sua Serenitas litteras huiusmodi reconciliacionis, in for-
 ma honesta, Insuper & libertatem & facultatem Vbicunque aut
 cuicunque principum, qui non sit hostis sue Maiestatis aut Regni,
 aut hostibus adherens, Et presertim ad honorem Regis Romano-
 rum, prestita tamen prius obediencia & fidelitatis Juramento, in-
 star aliorum ipsi domino Regi Wladislao, extra Regnum standi
 & seruiendi, prout ipsis libitum aut conueniens fuerit, libertatibus
 tamen Regni & oneribus circa eorum bona & redditus supportan-
 dis, semper saluis, ad eorum instanciam & petitionem clementer con-
 cedere & admittere debet, Conclusum est insuper, Quod in Spa- 25.
 cio quatuor Mensium initium eorum a predicto Sancti Martini
 festo summando, prefati adherentes, in omnia eorum bona immo-
 bilia & Jura que post mortem Regis Mathie, Romanorum Regi
 adherendo, perdiderunt, restituantur, si autem huiusmodi bona, in
 quorundam Baronum aut Incolarum Regni manibus teneantur,
 que dominus Rex Wladislaus non nisi armis, ob eorum temeri-
 tatem ab eis eripere valeat, Conclusum est, Quod hoc casu, sua 26.
 Serenitate contra tales ipso facto armis procedente, quicquid tem-
 poris vltra dictum Spacium Quadrimestre pro recuperacione eorum-
 dem locorum curret, neque imputari neque huic tractatui obesse debe-
 bit, Ipsi insuper adherentes, quibus castra sua in hoc bello non sunt 27.
 ademta, tenebuntur in Spacio octo Ebdomadarum initium earum
 a festo Sancti Martini iam dicto computando, nisi a Regno abes-
 sent, ipsi domino Wladislao Regi prestare Juramentum fidelitatis,
 quemadmodum moris & consuetudinis est in Regno hactenus ob-
 seruare, At absencium loco, sufficiet quod huiusmodi Juramentum
 fratres eorum presentes, usque ad eorum reditum interea prestare
 teneantur, & prestent, Ipsius autem superuenientibus huiusmodi
 Juramentum per se prestare tenebuntur, Quicunque autem hec vti
 prescripta sunt, siue presentes siue absentes facere neglexerint, pre-
 sens tractatus ipsis minime suffragari debet, Quibus vero Castra,
 vel alia bona sua, hoc tempore belli sunt ablata, illi tunc tandem
 Juramentum huiusmodi prestare tenebuntur, cum eorum bona ip-
 sis modo iam prescripto restituta fuerint, Preterea, Si qua Theo- 28.
 lonia, vel alia bona siue hereditaria siue pignoratitia, nominati ad-
 herentes aliis occasione presentis belli abstulissent, vel occupassent,

teneantur & isti, post notificationem presentis concordie, ad restituendum ea illis quibus pertinent, aut e quorum manibus abstulerunt, si tamen aliqua ex huiusmodi bonis receptis vel occupatis per adherentes, rursus ex manibus eorum erepta essent, apud illos quibus pertinent maneat, qui quidem adherentes, si alias aliquid Juris ad huiusmodi bona habere pretendunt, id iure mediante requirere debebunt, quibus ad eorum instanciam, Jus expeditum administrari debebitur, simili modo & via, uti iam de adherentibus Regie Romanorum Maiestati scriptum est, agatur in reddendo Castra & alia bona circa subditos Cesaree Maiestatis, si qui fortassis in hoc bello Domino Wladislao aut condam Mathie Regi adherere, & ea gracia Castra sua perdere potuissent, superioribus articulis saluis & in suo robore permanentibus, Circa castra tamen reddenda domino de Liechtenstein de Mwraw, Ita Conuentum est, ut ea tandem Cesarea Maiestas teneatur eidem reddere, cum fiet ultima restitutio Castrorum predictorum, ad manus Cesareas, Ita quod simul & semel hinc Cesar domino de Liechtenstein, illinc dominus Rex Wladislaus, Castra restancia Cesari reddat, qui quidem de Liechtenstein, cum hoc tempore captiuus teneatur communi articulo captiuos concernente, gaudere debebit.

29. Item cum Comites Croacie in hoc bello Romanorum Regi adherentes, conquerantur de bonis ipsis ablatis, Conclusum est, quod omnia & singula eorum bona & Jura, que postquam Romanorum Regi adheferunt, perdiderunt, eis restitui debent in tempore quo supra de adherentibus dictum est, de his autem bonis, que ante adhesionem aut tempore Regis Mathie, ipsis ablata sunt, ad eorum instanciam dominus Rex Wladislaus, expeditam iusticiam remotis superfluis dilacionibus & excepcionibus magis ad differendum negotium quam Jus promouendum proponi solitis, Juxta morem & Regni consuetudinem, administrare, & in propria persona pro huiusmodi Jure reddendo sedere debebit, Item de Castris Comitum de Zagoria ita Conuentum est, Quod Jacobus Zekel, ea castra ad fideles manus domini Wladislai Regis, tanquam terciam personam resignet, & postea vocatis comitibus ipsis, & domino duce Coruino, cui ea castra, per Mathiam Regem perhibentur esse donata, Ipse dominus Rex Wladislaus, iuxta Regni consuetudinem seruatis seruandis expeditam iusticiam ministret, Et cui parcium predi-

predictarum per huiusmodi sentenciam, ipsa castra obuient, illius manibus, Rex ipse ea tradere teneatur indilate, Item in facto debiti & querelarum, quas Nobilis dominus Thobias de Thschernahora proposuit, in hunc modum est Conuentum, Imprimis, dominus Rex Wladislaus tenebitur ipsi infra Menssem initium eius a festo Sancti Martini computando, villas illas in Morauia, sibi pro certa pecuniarum summa obligatas & per condam Mathiam Regem vi ablatas, restituere, ut illis iuxta vim & tenorem litterarum obligacionis, libere uti possit, duo insuper Milia florenorum condam Mathie Regi prefato per ipsum dominum Thobiam mutuata, si ipse dominus Thobias per litteras vel alia euidentia documenta, huiusmodi debitum probauerit Ipse Rex Wladislaus infra Annum, eius initium a sepe dicto Sancti Martini festo computando ipsi domino Thobie, aut eo non existente heredibus suis, restituere teneatur, De quinque Milibus florenorum inscriptis ipsi domino Thobie, per ipsum Mathiam Regem super castro Sonberg, quando quidem ex illis, ipse dominus Thobias, domino Wladislao Regi, tria Milia de bona voluntate remisit, Conuentum est, ut reliqua duo Milia dominus Rex Wladislaus, eidem in Spacio duorum annorum, initium eorum iterum a festo Sancti Martini iam instanti computando soluat, Quantum vero ad impensas factas in edificia in Spilberg pertinet, Conuentum est, Quod de huiusmodi impensis dominus Thobias capitaneum Morauie edoceat, quibus edoctis & ad Regiam Maiestatem per Capitaneum deductis, Et confito ex ipsius Capitanei relacione, quid sua Serenitas pro huiusmodi impensa soluere debeat, id infra Annum a tempore declarationis ipsius Capitanei ipsi domino Thobie soluere tenebitur, Item in facto crediti Nobilis viri domini Wilhelmi pamlkircher quod contra prouinciales Stirie & Carinthie proponit ita Conuentum est, Maiestas Imperialis demandabit prefatis prouincialibus, ut ei dictum Creditum soluant qui si se in eo mandato grauari querantur, tanquam iam dudum ab eo sint absoluti constituere debet Cesarea Maiestas prefatis prouincialibus diem ad Grecz in festo Purificacionis celebrandam, ubi & ipse dominus Wilhelmus factores suos una cum aliquo domini Regis Wladislai Seruitore, habere debet & facta ratione & compoto de perceptis ex dicto Credito & confito quantum post huiusmodi compotum soluendum

- uendum eidem restet, istius summe dimidium in termino primi Anni eius Inicium a conclusione computi faciendo & alterum dimidium in termino secundi Anni immediate sequentis prefati prouinciales ipsi domino Wilhelmo soluere debebunt, Quod vero ad Castrum Ketsch siue eius redditus & prouentus spectat Conuentum est, Quod idem dominus Wilhelmus Cesaream Maiestatem de huiusmodi Jure litteris & Sigillis vt pretendit munitus informet, quibus juribus si Cesarea Maiestas excipiendo contradicat, Extunc illi sex in Heimbürgum in facto Jacobi Zekel ut prefatum est venturi, an littere domini Wilhelmi an Cesaree Maiestatis contra easdem excepicio preualeat, decernant, qui si cognoscendo sint pares, ex tunc dominus Thobias de Thschernohora a nobis Cesareis & Regijs Oratoribus ut hoc onus in se assummat interpellatus in presenciarum vt superarbitrari vni dictarum sententiarum accedere debebit, ex cuius cognitione si castrum prefatum aut eius redditus ipsi domino Wilhelmo accedere debebunt Extunc in Spacio dimidij anni eius inicium a tempore huius decisionis computando, Cesarea Maiestas domino Wilhelmo Castrum ipsum vel eius redditus restituere, aut eius loco octo Milia florenorum Hungaricalium auri soluere debebit, At si prefati sex occasione dicti Jacobi vt puta quia eius causa absque eorum conuentu terminari poterit, in Hamburgam non essent accessuri nichilominus presentis cognitionis gracia illac venire debebunt,
32. Item Conuentum est insuper, Quod dominus Rex Wladislaus & Regnicole hos qui se Neutrales in hoc bello constituerunt, vt Sopronienses & alios eque vt alios Regni subditos gracia & beniuolencia complectantur & occasione illius Neutrulitatis aut cuiusuis alterius cum Romanorum Rege intelligencie nulla indignacione aut statuum suorum detrimento persequantur, Item quantum spectat ad Castra ipsius Gyleys, Ita Conuentum est, si coram prefatis sex in Haimburgum in facto Jacobi Zekel venturis, documentis apertis docebitur pro parte Cesaree Maiestatis, Cesaream Maiestatem eius Castra vt hominis rebellantis sue Maieitati obsedisse, priusquam sue Maieitati de nouo (quandoquidem post mortem Mathie Regis se in subiectionem Cesaream dederit) nomine domini Regis Wladislai diffidauerit exclusus sit a beneficio presentis tractatus, si autem ostendetur quia ante huiusmodi obseffionem & post reconciliationem & agnitam naturalis domini sui superioritatem Cesari nomine

mine Regis Wladislai bellum indixerit gaudeat beneficio tractatus presentis, Ita ut castra sua sic oblata eidem restituantur. Item ex 34. quo Castra & dominia omnia ipsius domini de Pothendorff, ad manus Cesareas venire debebunt Juxta prius conclusa ipse autem filiam vnicam reliquerit superstitem conuentum est, Quod sua Maiestas eidem bona sua hereditaria aut Jure ei debita restituat & donec sit minor annis ei de tutore prouideat. Item Conuentum est, 35. Quod ex aduerso Romanorum Rex vniuersa Castra & Municipiones hoc tempore Belli per suam Maiestatem in Hungaria Croacia Sclauonia & ceteris prouincijs qualitercunque ad Hungariam pertinentibus per se aut alios expugnata vel alias qualitercunque in dedicionem recepta infra hinc & festum Sancte Lucie prescriptum, Ita ut huiusmodi castrorum tradicio hinc inde eodem tempore fiat his quorum fuerunt & de quorum manibus recepta sunt, reddere vel restitui facere teneatur, Et presertim Sabariam vulgariter Stain am anger Senthgerod Kemend Marwankew Kostel Et alia omnia que in suis aut suorum subditorum manibus habet, & hic non sunt expressa suis nominibus, At Castrum Terlat quod ut fertur est in manibus Cesareis, Conuentum est, ut in sue Maiestatis manibus cum suis pertinencijs quo ad vitam sue Maiestatis dumtaxat maneat, & sua Maiestate ex humanis sublata absque vltiori cunctacione ad Regnum redire debeat, quod ut cercius fiat, tenebitur se dominus Maximilianus Rex, de tradendo huiusmodi castro post Cesaris mortem ipsi Regno vel Regi, si interea modo superius expresso Regno non preficietur, pro se & heredibus suis inscribere & obligare, Item quantum ad Castrum Zdencz attinet conuentum est, ut ex quo ad illud dominus Waywoda Transsiluanus plenum Jus habere asserit, manibus suis per Regiam Romanorum Maiestatem assignetur, Castrum vero Scharffenek tunc tandem manibus Regijs aut illius cui pertinet assignetur, quando dominus Wladislaus Rex vltimam faciet Cesari Castrorum predictorum restitutionem, jta quod huiusmodi restitucio hinc inde eodem tempore fiat. Item Conuentum est, Quod do- 36. minus Wladislaus Rex filijs condam Vdalrici Graffneker prouideat de aliquo honesto tutore qui castrum Scharffenek è manibus Romanorum Regis aut suorum subditorum suo tempore recipiat & ad manus dictorum filiorum vnacum alijs eorum bonis fideliter custodiat, Et ipsis

- ipsis ad legitimam etatem peruenientibus Castrum ipsum cum suis pertinencijs, & alijs bonis reddat & rationem perceptorum & expositorum faciat. Item ex quo tres Maiestates in hanc sententiam conuenerunt, Quod hinc inde adherencium Castra & dominia quibus ablata sunt restituantur, Et fortassis aliqui ex his in Regno Hungarie qui huiusmodi Castra tenent in eisdem reddendis siue restituendis sese difficiles exhibere aut prorsus inobedientes ostendere possent, Conuentum est, quod tam Cesar quam Romanorum Rex, quam dominus Wladislaus Rex & Regnum Hungarie vnanimi consilio & auxilio contra tales insurgere & eos ad restitutionem huiusmodi Castrorum his quibus ablata sunt, non solum compellere, verum etiam contumacia eorum crescente & exigente omnia eorum bona confiscare, & personas ipsas exterminare debebunt, Ita similiter de subditis Cesaree Maiestatis obseruari debere in hoc casu Conuentum est, si tamen aliqui ad huiusmodi Castra sic obtenta Jus habere pretendant, illud iuxta consuetudinem patrie Jure non violencia requirere teneantur, Item Conuentum est, Quod neque Cesarea Maiestas, neque Romanorum Rex, subditos Corone Regni Hungarie Rebelles, inobedientes, aut alias quocunque pacto, cum domino Rege Wladislao non bene sencientes in sui defensionem & protectionem aut castra & municiones eorum quas tali casu offerre possent recipiant aut quoquo quesito fuco auxilia aut consilia occulta aut manifesta prestent sed ad eos confugientes repellant & se neque de personis neque de bonis & castris eorum intromittant, Idque cum subditis & Baronibus eorum fieri disponant contrauenientes seriose puniendo, Itidem vicissim fiat de subditis Cesaree aut Regie Romanorum Maiestatum rebellantibus
39. dolo & fraude remotis. Item omnes in bello isto captiui ab utraque parte, quamprimum post festum Sancti Martini absque vlteriori detrimento liberi pronuncientur, Et holde & alie exactiones Jure belli promisse Insuper & captiuorum taxationes vsque in hanc diem Sancti Martini non solute deinceps non soluantur, neque petantur, Tum & earum solucionum gracia fideiussores a fideiussione liberi pronuncientur non obstante quacunque pactione sub quacunque condicione inter partes hinc inde conclusa etiamsi expressis verbis beneficio presentis relaxacionis renunciaissent Omnibus nempe huiusmodi & alijs obligacionibus non obstantibus quicquid

quid usque ad præfatum festum sancti Martini solutum non fuerit, deinceps non solvatur, Item Mercatoribus liber sit omni-
 40. quaque accessus & negotiatio tam in Aquis quam in Terris, solutis tamen Theloneis & aliis pro eorum mercibus solui consuetis, sed quoniam quidam Mercatores tempore Restitutionis Albe Regalis ad manus domini Wladislai Regis se se in Mercibus & servitoribus eorum illic contra articulos in cessione loci præfati conclusos & quidam ex illis etiam contra saluum conductum Regium vim & dampnum passos conqueruntur, Conventum est, ut eius querele discussio ad illos sex in Hamburga convenire debentes remittatur, & in hac re eorum Judicio stetur, Item ge-
 41. neraliter omnes confederati, omnes adherentes principes sacri Romani Imperii & alii quacunque dignitate titulo vel officio sint insigniti cum eorum servitoribus in hac pace & vnione intelligantur esse inclusi, omnes insuper Vassalli occasione presentis adhesionis & Belli feuda sua petere negligentes illud deinceps a domino cuius est feudum petant, quod quidem feudum ob tempus neglectum aut adhæSIONem ad dominum feudi non intelligatur devolutum, Item si quisquam subditus Corone Regni Hungarie actionem siue querelam habuerit, vel habiturus sit contra subdi-
 42. tum Cesaree aut Regie Romanorum Maiestatum conveniat eum coram Officialibus Cesaris vel Regis Romanorum, prout Juris est, & patrie consuetudinis, similiter fiat & ex aduerso, si subditus Cesaree Maiestatis aut Romanorum Regis, Actionem vel querelam habeat vel habiturus sit, contra subditum Corone, Et ut pro utraque parte vitentur Ambages & expensæ, Capitanei a parte Cesaree Maiestatis, aut a parte domini Regis Wladislai, & Regni, in loco rei vel conuenti, querulantibus simpliciter & de plano iusticiam summarie quociens opportunum fuerit, ministrare debebunt, Qui si causam huiusmodi diffinire non possent, eam remittent ad principem rei vel conuenti, qui post remissionem in spacio vnus Mensis, in quantum Jus admittit, Causam huiusmodi iusticia mediante finire teneatur, Item si quis-
 43. quam subditorum Cesaree Maiestatis, aut Romanorum Regis contra subditum Corone actionem habens, non quesita aut expectata iustitia, propria auctoritate, aut vi armorum, illi contra quem huiusmodi actionem habet, aut alteri Regnicole, quocun-
 K k que

- que quesito colore, damnum inferre presumerit, Ex tunc hinc Cesar vel Rex, illinc Hungarie Rex, per Cesarem vel Romanorum Regem requisitus, contra huiusmodi subditum insurgere, & eundem pro modo excessuum suorum etiam usque ad exterminium & electionem a patria, & bonorum confiscacionem castigare tenebuntur, simili modo per omnia procedatur circa subditum Regni simili temeritate contra subditum Cesaree aut Regie Romanorum Maiestatum, quitquam contra Jus attentare conantem,
44. Item Conventum est, Quod Cesar & Romanorum Rex hanc pacem & vnionem, sub generalibus scripturis, sanctissimo domino nostro, & Collegio Cardinalium intiment, sanctitatem suam certiore reddendo, quod hunc dominum Wladislaum Regem, deinceps pro vero & indubitato Hungarie Rege habeant & recognoscant, obedienciam quam prestiterit acceptent, & suam serenitatem vt in principio huius tractatus scriptum est promovendo,
45. Item Conventum est, si stipendiarij utriusque partis, pro Conuenienti & honesta laborum suorum satisfactione, non contenti, fraternitates & vniones inter se facere, & Regna principatus, & dominia illius aut alterius principis, vi aut armis inuadere constituerent, extunc ambo Reges & Cesar, vnacum suis subditis, pari consensu, contra tales insurgere, & eos vt pacis violatores punire & eijcere teneantur, Item Conclufum est, Quod sacra Imperialis Maiestas, Romanorum Rex, & dominus Wladislaus Rex hunc presentem Tractatum, cum insertione articulo-
rum, de verbo ad verbum, de novo roborent & confirment, Et huiusmodi Roborationis & Confirmacionis littere Cesaree & Regie Romanorum Maiestatum, vna cum litteris concernentibus Castrum Therfat, similiter & domini Wladislai Regis, in Hamburgum ad diem sanctorum Fabiani & Sebastiani proxime futurum portentur, & illic hinc inde assignentur, Ita quod huiusmodi litterarum assignatio hinc inde eodem die fiat. Item certis respectibus necessariis, presertim pro solidiori presencium Articulo-
rum firmacione & integritate Amicie eorum, & manutencione Regnorum, Terrarum, & dominiorum suorum, tum & noua inter Reges ambos, & Cesarem confederacione, pro mutuis auxilijs contra quoscunque prestandis, & aliis rebus Ingruentibus, conuentum est, Quod post festum Penthecostes, cum dominus Wladislaus Rex,
- ab

allia Generali dieta, de qua in articulis prescriptis, absolutus fuerit, Romanorum Imperator, & Rex, & sua serenitas, in aliquo loco de quo postea concordabunt, personaliter convenient, & illic de omnibus, que opus sunt concordabunt. Item Conventum est, Quod deinceps nullius difference aut dissensionis causa, etiam inter principes ipsos aut eorum subditos quantumcunque potentes aut inferiores, siue occasione Jurisdictionis aut contractus cuiuscunque, siue confinium aut metarum dominiorum siue delicti subditorum, siue alia quacunque causa, nulla excepta, exorte, Principes ipsi ad arma aut hostilitatem deveniant, sed quocienscunque talis casus in futurum accidet, si quidem Is, per Capitaneos & officiales locorum determinari non possit, Principes ipsi, Consiliarios suos utrinque in aliquo loco competenti convenire faciant, & illis plenam Auctoritatem hujusmodi diferencias sopiendi, & prorsus tollendi concedant, Et quicquid per hujusmodi Consiliarios decretum fuerit, id ab utraque parte observari debet, Postremo, Quantum ad Castrum Costel pertinet, quod tanquam in presenti Bello hostiliter captum esset, Inter alia, ut domino Regi Wladislao assignaretur in Articulis precedentibus connumeratur, Conventum est, Quod idem castrum in illius manibus qui hoc hodie tenet remaneat, serviciis, oneribus & impositionibus generalibus ad Colonos uti aliis Regni Colonis fieri est consuetum similiter & prestacione fidelitatis de eodem castro Regi Hungarie uti ab antiquo introductum est ac aliis Juribus si quod quispiam ad idem castrum habere pretendit semper salvis. In quarum rerum Robur fidem & testimonium has presentes litteras scribi & sigillis nostris solitis communiri fecimus, Et pro majori securitate omnium supradictorum manus nostras proprias hic infra subiunximus Datum & actum posonii die lune post festum sancti Leonardi (d. 7. Novembris) Anno domini Millesimo Quadringentesimo Nonagesimo primo.

Ego Thomas Episcopus Jauriensis Recognosco supra scripta, manu propria

Ego Georgius de Bathor Nomine patru mei domini Stefani de Bathor Waywode &c. scribere ignorantis Recognosco propria manu.

Johannes de Sselnbergk Cancellarius Regni Bohemiae manu propria.

Ego Thomas Episcopus qui supra pro dom: vtroque Ladislao de Gwth, & de Rozgon, qui scribere ignorant propria manu me subscripsi.

Venuß von der Weitmül mein hant

Wilhelmus PamKircher Recognosco manu propria.

Johannys de rupow prothonotaryus regny bohemie manu propria.

(L. S.) (L. S.) (L. S.) (L. S.)
(L. S.) (L. S.) (L. S.) (L. S.)

XI.

*Ratihabitio præfatæ pacis & concordie, à Prælati,
Baronibus, Proceribus Regni Hungariæ potioribus subscripta.
Dat. Budæ d. 29. Novembris, An. 1491. (1).*

Nos Ofualdus Zagrabienfis; Valentinus Waradiensis, Johannes Chanadiensis, Nicolaus Wacienfis, Stephanus Sirnnienfis Frater Gregorius Nitrienfis, Lucas Boznensis ecclesiarum Episcopi, Dominicus prepositus ecclesie Albenfis, Item Johannes & Petrus Fratres Comites de Bozyn & de Sancto Georgio, Ladislaus de Lossonez Thauernicorum, Bartholomeus dragfi de Belthewk Cubiculariorum, Georgius de Thwroc pincernarum Regionum Magistri, Petrus de Docz, Nicolaus Pethewfy de Gerse, Prelati

(1) Prodit ex tabulis authenticis sanctioris tabularii Aug. domus. Ejus exemplum typis, FERDINANDO I. coævis, impressum habet Codex Cæsareus Mss. classis Theol. CII. fol. 225. p. 2. Porro in tabulario ante laudato custodiuntur etiam aliæ ejusdem pacis & concordie Ratihabitiones, videlicet LADISLAI DE KANISA, Dalmatia, Croatia & Slavonia Bani; BARTHOLOMÆI DRAGFI de BELTHEWK, Waywoda Transylvaniæ & viciorum Comitibus; MARTINI Czobor de Czobor-szent-Mihály Bani Castri Nandor-Alersfis: sed in primis Transylvania Civitatum Brassoviensis, siue Coronensis, Bisztriciensis, Coloswarientis, siue Claudiopolitane, Megyesensis, Cibiniensis & Segeswarientis &c. Earum simul & aliorum, ad præsens argumentum pertinentium monumentorum, quæ in eodem custodiuntur tabulario, & in lucem nunc commode proferri non potuerunt, accuratum Indiculum, Auctario huic adnexum, post paullo reperies.

ti Barones & proceres Regni Hungarie, Recognoscimus & tenore
 presencium notum facimus uniuersis, Quod cum diebus his superio-
 ribus, serenissimus princeps & dominus dominus Wladislaus Hun-
 garie Bohemieque Rex &c. dominus noster gratiosissimus, acceden-
 te voluntate & consilio reliquorum dominorum Prelatorum Baro-
 num & procerum suorum, tunc apud Maiestatem suam agencium,
 ad tollendas & prorsus sopiendas omnes hostilitates, Guerras, dif-
 ferencias, & dissensiones, inter serenissimos & Inuictissimos princi-
 pes & dominos, dominos, Fridricum Imperatorem, & Maxi-
 milianum Regem Romanorum semper Augustos &c. ac Hunga-
 rie Dalmatie Croacie &c. Reges, eorum terras, principatus, do-
 minia, subditos, & Incolas, ex Vna, & serenissimum condam do-
 minum Matthiam Hungarie & Bohemie Regem, consequenterque
 eundem serenissimum dominum nostrum Wladislaum Regem, & hoc
 Inclitum Regnum Hungarie, ex altera partibus, dudum tempore
 prefati serenissimi condam domini nostri Matthe Regis, bone me-
 morie, exortas; & in hec usque tempora continuatas, Reueren-
 dum in christo patrem dominum Thomam Episcopum ecclesie Jau-
 rienfis Cancellarium suum, Item Magnificos dominos Comitem
 Stephanum de Bathor Judicem Curie sue Regie & Waywodam
 Transiluanum &c. nec non Johannem Schellenbergk, Regni
 Bohemie Cancellarium, Ladislaum Orzag de Gwth Agazonum,
 Alterum Ladislaum de Rozgon Cubiculariorum Rectorum Magi-
 stros, Beneficium waytmiller Burggrauium in Karlstein, & Magi-
 strum Monetarum in Montibus Kwthnis, Wilhelmum Pamkircher
 de Zalonok, & Johannem de Rwpow Magistrum Curie Regni Bo-
 hemie &c., Oratores & Nuncios suos, Fratres vero & Ami-
 cos nostros, suo, & Regni huius, nomine, cum plenaria & omni-
 moda Auctoritate, specialiter deputaverit, Illique cum Oratori-
 bus & Nuncijs prefatarum Cesaree & Regie Romanorum Maiesta-
 tum, ad id similiter specialiter deputatis, conuenientes, hujusmo-
 di hostilitates & differencias vniversas extinxerint & sopiuerint, Per-
 petuamque pacem & concordiam inter ipsas tres Maiestates; Re-
 gnaque principatus Terras, dominia, & subditos earundem, sub
 modo & Forma Articulorum desuper confectorum concluderint,
 Nos itaque libera & spontanea nostra voluntate Fatemur & Reco-
 gnoscimus, quod quicquid in causa huiusmodi pacis & concordie,

prefati Oratores, fratres scilicet nostri, inter ipsas tres Maieſtates, Regnaque & principatus, ac ſubditos earundem, tractauerunt, concluſerunt, & litteris atque ſigillis eorum firmauerunt, Id totum de noſtra mente, voluntate, conſilio, Auctoritate, & poteſtate, per nos eiſdem conceſſa, egerunt, & fecerunt, Atque ideo Tractatus huiusmodi, omniaque per eoſdem Oratores concluſa & Firmata Acceptamus, Approbamus, laudamus, & Ratificamus, atque obſeruare bona fide noſtra promittimus, Harum noſtrarum vigore & teſtimonio litterarum, ſigillorum noſtrorum conſuetorum appenſione communitarum, mediante, Datum Bude In Vigilia Feſti beati Andree Apoſtoli (29. Novembris) Anno domini Millefimo Quadringenteſimo Nonageſimo primo.

(L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.)

(L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.)

(L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.)

XII.

Regis WLADISLAI litteræ, quibus eandem pacem & concordiam, cum IMP. FRIDERICO per Oratores conſtitutam, nomine ſuo confirmat. Dat. Budæ d. 6. Decembris, An. 1491. (1).

Nos Wladislaus dei gracia Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croatiae, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie Comanie Bulgarieque, Rex, nec non Slefie & Lucemburgenſis Dux, Marchio-

(1) Primus, nescio unde acceptas, typis vulgavit SAMBUCUS noſter in Appendice ſua Rerum Hungaricarum cum Decadibus BONFINII, anno 1581. Francofurti editis, pag. 742. cujus exemplum iterum vulgatum legas à DUMONTIO Corporis Diplomatici Tom. III. Part. II. p. 263. Exemplar meum ex membrana authentica, quæ in Sanctori Aug. domus Tabulario ſervatur, exſcriptum eſt; atque idcirco majori fide atque auctoritate dignum. Paſſa pacis & concordie mutua, quæ proxime precedunt, huic WLADISLAI ratihabitioni inſerta, omittere hic libuit; quippe paulo ante ex tabulis authenticis ſumma fide & diligentia jam exhibita.

chioque Moravie & Lusatie &c. , Recognoscimus & tenore presentium notum facimus Vniuersis , Cum nos , qui pacis & concordie cupidi semper sumus , & illam cum omnibus Principibus christianis , quantum in nobis est , habere & tenere , viresque & facultates nostras pro bono communi & salute Reipublice christiane , in hostes potius fidei , sanguinem christianum , & perniciem religionis Katholice sine fine ficientes , quam in christianos ipsos conuertere & expendere semper optamus , In causa Guerrarum & dissensionum earum , que inter serenissimos Principes , dominos Fridericum Imperatorem , & Maximilianum Regem Romanorum semper Augustos , ac Hungarie , Dalmacie , Croacie &c. similiter Reges , necnon serenissimum Principem condam Dominum Mathiam similiter Hungariæ & Bohemie Regem &c. predecessorem nostrum clare memorie , & tandem inter nos suscitatarum , infranominatos Oratores & Nuncios nostros speciales , cum plena & omnimoda nostra , & eiusdem Regni nostri Hungarie facultate , ad conueniendum & tractandum similiter cum infrascriptis Oratoribus & Nunciis specialibus , prefatarum Imperialis & Regie Romanorum Maiestatum , his diebus superioribus deputassemus , & hij ex vtraque parte , in Ciuitate nostra Posoniensi , fraterne & amicabiliter conuenissent , pluribus prius ac notabilibus inter se habitis tractatibus , Postremo , bono (vt non dubitamus) assistente spiritu , in infrascriptos Articulos pacis & concordie , cum bona ac matura deliberacione deuenerunt , illosque pari & vnanimi voluntate & consensu , in virtute Mandatorum , que vtrinque habebant , pro utriusque partis commodo & quiete , proque tocius Reipublice christiane consolacione & tranquillitate , ac bono communi , concluderunt , litterisque ac figillis eorum , in hunc qui sequitur modum firmauerunt. NOS THOMAS Episcopus Ecclesie Jauriensis &c. Regius Cancellarius in Hungaria , &c. (1).

NOS ITAQUE WLADISLAUS REX prefatus , qui vt premissum est , pacis semper Zelatores & Amatores sumus , communeque bonum , & Katholice Religionis incrementum cordi semper habemus , semperque pro nostra Virili promovere cupi-

(1) Vide pag. 238. simul & adnotationem proxime præcedentem.

pimus, visis & examinatis predictis Articulis Capitulis, & Conclusionibus, pensantes illos non solum honori, quieti, & comodo vtriusque partis, ac Regnorum, statuumque, & principatum earundem, sed etiam rebus fidei, & uniuerse Reipublice christiane, plurimum conducere, Eisdem igitur in omnibus suis partibus; Capitulis, & punctis, Laudauimus, approbauimus, acceptauimus, & ratificauimus, ex certaue nostra sciencia & animo deliberato Laudamus, approbamus, acceptamus, Ratificamus, & Roboramus per presentes, Promittentes pro nobis & Heredibus nostris, in Verbo nostro Regio, & bona fide mediante, quod illos firmiter & inconcussè obseruabimus, eisdemque in premissis omnibus clausulis, punctis, & sentencijs, realiter & cum effectu satisfaciemus, dolo & fraude in his omnibus cessantibus quibuscunque, In cuius Rei fidem & Testimonium Secretum sigillum nostrum, quo vt Rex Hungarie vtimur, presentibus fecimus appendi, Datum Bude in festo beati Nicolaj Episcopi & Confessoris, (6. Decembris) Anno domini Millesimo, Quadringentesimo, Nonagesimo primo, Regnorum nostrorum Hungarie, Anno secundo, Bohemie vero Vigesimo Primo.

*Commissio propria
domini Regis.*

XIII.

Regis WLADISLAI litteræ, quibus IMP. FRIDERICUM, MAXIMILIANUM eius filium eorumque hæredes ac Status Austria ab obligatione decem-millium florenorum, in prima Concordia cum Rege MATHIA facta, penitus absoluit. Dat. Budæ d. 16. Martii an. 1492. (1).

Nos Wladislaus dei gracia Rex Hungarie & Bohemie &c. Recognoscimus & tenore presencium notumfacimus vniuersis Quod cum diebus his superioribus vniuerse ille Guerre difference dissensiones & hostilitates omniaque Bellorum incendia que hactenus inter Serenissimos principes dominos Fridericum Imperatorem & Maximilianum Regem Romanorum semper Augustos &c. ex una, ab alia vero partibus inter Serenissimum condam dominum Mathiam Hungarie & Bohemie Regem &c. predecessorem nostrum clare memorie & tandem inter nos fuerunt medio oratorum vtriusque partis, postonij die lune post festum beati leonardi confessoris Anno domini Millesimo Quadringentesimo Nonagesimo primo sint sopite & extincte paxque perpetua & vnio atque sincera amicitia ac fraternitas inita & conclusa Nos itaque ne minima eciam scintilla vltioris belli & discordie inter prefatas Imperialem & Regiam Romanorum Maiestates ac inter nos Regnaque & principatus ac dominia vtriusque remaneat, sed omnes difference & belli materia & occasio de medio tollatur, Obligationem illam siue inscriptionem, quam alias prefata Cesarea Maiestas, subditique & omnes status Ducatum & dominiorum sue Maiestatis predicto condam domino Mathie Regi predecessori nostro, in prima concordia super Centum Milibus florenorum per certas litteras suas patentes fecisse dignoscitur eidem Maiestati Imperiali & Serenissimo domino Maximiliano Romanorum Regi eius filio suisque heredibus, nostro heredumque & successorum nostrorum ac vniuersi huius Regni nostri hungarie nominibus ex certa nostra sciencia & animo deliberato iuxta vim & formam premisse mutue concordie & pacis relaxandi & remitten-

L1

di

(1) Ex tabulis authenticis Sanctioris tabularii Aug. Domus.

di & tam suas Maiestates quam eciam vniuersos subditos status ducatum & dominiorum suorum ab ea obligatione & inscripcione penitus absoluendi atque omni via Jure & forma meliori quibus possumus, quiettandi Easdemque litteras Inscriptionales ipsius Cesaree Maiestatis & subditorum suorum cassandi & annullandi Immo remittimus relaxamus absoluimus quiettamus cassamus & Annullamus per omniaque inualidas relinquimus harum nostrarum vigore & testimonio litterarum mediante. Datum Bude feria sexta proxima Ante dominicam Reminiscere (16. Martii) Anno domini Millesimo Quadringentesimo Nonagesimo secundo Regnorum nostrum Hungarie &c. Anno secundo Bohemie vero vigesimo primo.

*Commissio propria
Domini Regis.*

XIV.

*Regis WLADISLAI litteræ, quibus Oratoribus suis cum
MAXIMILIANO Romanorum Rege ejusve Legatis agendarum re-
rum licentiam permittit. Dat. Albæ Regiæ d. 24. Junii
Anno 1506. (1).*

Nos Wladislaus dei gracia Rex Hungarie & Bohemie &c. Recognoscimus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, Quod nos de fide & fidelitate ac rerum gerendarum experientia fidelium nostrorum Reuerendorum in christo patrum dominorum Gregorii Archiepiscopi colocenensis, & Georgij Episcopi Quinqueecclesiensis Ecclesiarum, Cancellarij nostri, necnon Spectabilis & Magnificorum Petri comitis de sancto Georgio & de Bozyn, Judicis Curie nostre, ac Waywode Transiluanensis, & Moyfis Bwzlay supremi Magistris curie nostre &c. Oratorum & consi-

(1) Ex tabulis authenticis Sanctoris tabularii Aug. Domus.

consiliariorum nostrorum, ad plenum confisi, Eisdem plenum Mandatum, ac plenam & omnimodam facultatem & potestatem nostram in eo dandam duximus & concedendam, vt ipsi nomine & in persona nostra ac totius Regni nostri Hungarie, siue cum Serenissimo Principe & domino, domino Maximiliano Romanorum Rege &c. fratre & consanguineo nostro charissimo, siue cum Oratoribus eiusdem, per suam Maiestatem ad id deputandis, ad Oppidum Owar, vel alibi vbi de parcium voluntate opus erit, conuenire, ac super rebus & negocijs necessarijs, iuxta nostram & eiusdem Regni nostri commissionem & informacionem cum eisdem loqui, tractare, disponere & concludere, ac generaliter omnia & singula in eisdem rebus facere, disponere & concludere possint & valeant, que ad ea negocia deducenda necessaria visa fuerint, Eciam si talia fuerint, que mandatum exigent magis speciale, quam presentibus est expressum, & que nos ipsi facere possemus aut deberemus si personaliter interessemus, Promittentes in verbo nostro Regio & bona fide mediante, nos omnia & singula quecumque per dictos Oratores nostros in huiusmodi conuentu acta tractata disposita & conclusa fuerint, rata & grata habere, ac firmiter & inuiolabiliter velle obseruare, atque cum vniuerso hoc Regno nostro & cunctis Subditis nostris eiusdem Regni nostri, cuiuscunque status & condicionis fuerint, firmiter facere obseruare, litteris etiam & priuilegijs nostris ea omnia roborabimus & confirmabimus, Quin etiam litteras & litteralia instrumenta, si que in finalem conclusionem & perfectionem huiusmodi negotiorum per eos tractandorum, quibuscunque date fuerint, litteris & Sigillis nostris redimere, & nos pro illis satisfacere volumus, Immo damus & concedimus, Harum nostrarum secreto Sigillo nostro impendenti, cirographo nostro consignatarum, vigore & testimonio litterarum mediante, Datum in Ciuitate nostra Alba Regali, in festo Natiuitatis beati Johannis Baptiste, (24. Junii) Anno dominj Millesimo Quingentesimo sexto, Regnorum nostrorum Hungarie &c. Anno sextodecimo, Bohemie vero Tricesimo sexto.

Wladislaus Rex

manv ppr. Sft.

(L.S.)

L1 2

XV.

XV.

Prælatorum, Baronum, Nobilium ac Procerum litteræ,
quibus universi Hungariæ Regni nomine præfatis Oratoribus eandem
licentiam permittunt. Dat. Albæ Regiæ d. 24. Junii
An. 1506. (1).

Nos Thomas miseracione diuina tituli sancti Martini in Montibus sacrosancte Romane Ecclesie presbiter. Cardinalis Strigoniensis summus & secretarius Cancellarius Regius &c. ac Sigismundus Thurzo Waradiensis, franciscus Jauriensis, Nicolaus de Chaak Chanadiensis Ecclesiarum Episcopi, necnon Bartholomeus prior Aurane, Item Emericus de Peren perpetuus Comes Abawyariensis & Regni Hungarie Palatinus, Johannes de Zapolya similiter perpetuus Comes terre Scepusiensis, Josa de Som Comes Themesiensis, ac parcium Regni Hungarie Inferiorum Capitaneus generalis, Blasius de Raska Thauernicorum Regalium Magister, Benedictus de Bathijan Thesaurarius Regius, Johannes despotus Regni Rascie, Georgius de Bathor Agazonum Regalium Magister & Comes Simigienis, Michael de Palocz pincernarum Regalium Magister, Johannes Podmanyczky cubiculariorum Regalium Magister, Michael Orzag de Gwth, Stephanus de Rozgon, Johannes Dragffy de Belthewk, Emericus Deefy dapiferorum Regalium Magister, Stephanus de Thelegd, Georgius More Banus Castri Nandoralbensis; Georgius de Stresemlye Banus de Zrebernyk, Johannes Banffy de Bolondoch Emericus Thebrek de Ennyng Emericus & Martinus czobor, franciscus Beryzlo de Graborya, alter franciscus Balassa de Gyarmath, Prelati & Barones ac Nobiles & Proceres totius huius Regni Hungarie, nunc apud Maiestatem Regiam in Ciuitate alba Regali constituti, totum Regnum Hungarie representantes, Recognoscimus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, Quod nos de fide & integritate, rerumque gerendarum experientia Reuerendorum in Christo patrum dominorum
Grego-

(1) Ex tabulis authenticis Sanctioris tabularii Aug. Domus.

Gregorii Archiepiscopi Colocensis, & Georgij Episcopi Quinqueecclesiensis, Ecclesiarum, Cancellarij Regij, necnon Spectabilis & Magnificorum Petri comitis de sancto Georgio & de Bozyn Judicis Curie Regie, ac Waywode Transiluanensis, & Moysis Bwzlay Supremi Magistri curie Regie &c. Oratorum & Consiliariorum Serenissimi & Excellentissimi Principis & domini, domini Wladislai, Hungarie & Bohemie Regis &c. domini nostri gratiosissimi, dominorum scilicet & Amicorum ac fratrum nostrorum honorandorum, ad plenum confisi, Eisdem penes litteras & mandatum eiusdem domini nostri Regis, ipsis per suam Maiestatem datum, nos quoque plenum mandatum nostrum, plenamque & omnimodam facultatem & Auctoritatem nostram, in eo dandam duximus & concedendam, ut ipsi nomine & in persona nostra ac totius Regni huius Hungarie, siue cum Serenissimo & excellentissimo Principe & domino, domino Maximiliano Romanorum Rege &c. siue cum oratoribus eiusdem per suam Maiestatem ad id deputandis, ad Oppidum Owar, vel alibi ubi de parcium voluntate opus erit, conuenire, ac super rebus & negocijs necessarijs, iuxta nostram informacionem, cum eisdem loqui tractare disponere & concludere, ac generaliter omnia & singula in eisdem rebus facere disponere & concludere, possint & valeant, que ad ea negocia deducenda necessaria visa fuerint, Eciam si talia fuerint, que mandatum exigent magis speciale, quam presentibus est expressum, & que nos ipsi facere possemus aut deberemus, si personaliter interessemus, Promittentes in verbo nostro & bona fide mediante, nos omnia & singula quecunque per dictos Oratores dicti domini nostri Regis, in huiusmodi Conuentu acta tractata disposita & conclusa fuerint, rata & grata habere, ac firmiter & inuolabiter velle obseruare, atque cum omnibus, quorum nostra interfuerit, cuiuscunque status & condicionis existant, similiter facere obseruari, Litteris etiam & Priuilegijs nostris ea omnia roborabimus & confirmabimus, Quin etiam litteras & litteralia instrumenta si que in finalem conclusionem & perfectionem huiusmodi negociorum per eos tractandorum quibuscunque date fuerint, litteris & Sigillis nostris redimere, & nos pro illis satisfacere volumus, Immo damus & concedimus, Harum nostrarum Sigillis nostris proprijs consignatarum, vigore & testimonio litterarum mediante, Datum in ciuitate Alba Re-

gali, in festo Natiuitatis beati Johannis Baptiste, (24 Junii) Anno domini Millesimo Quingentesimo sexto.

(L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.)
impr. impr. impr. impr. impr.

& viginti duo alia Sigilla impressa.

XVI.

Tabulæ pacis & concordie, inter MAXIMILIANUM Romanorum & WLADISLAUM Hungariæ Reges; reservato in Regnum Hungariæ jure integro, Regi MAXIMILIANO ejusque heredibus competenti. Dat. Viennæ d. 19. Julii An. 1506. (1).

Maximilianus Diuina fauente Clemencia Romanorum Rex semper augustus: ac Hungariæ Dalmacie Croacie &c. Rex Archidux Austriæ Dux Burgundie Brabantie &c. Comes Palatinus &c. & nos Gregorius Archiepiscopus Collocensis Georgius Episcopus Quinqueecclesiensis ferenissimi Principis Domini Wladislai Regis Hungariæ & Boëmiæ Domini nostri gratiosissimi Cancellarius Petrus Comes de sancto Georgio & in Posyng Judex Curie eiusdem & Waywoda Transsiluanensis & Moyfes Bwzlay supremus Magister Curie sue Oratores & Ambasiatores Procuratores seu deputati in negocijs infrascriptis a prefato domino nostro gratiosissimo Uladislao Rege &c. & statibus regni Hungariæ pleno & sufficienti Mandato ac Litteris desuper confectis & Sigillatis ac per Nos exhibitis productis atque presentatis suffulti. Recognoscimus pro nobis & heredibus ac successoribus nostris & Nos supranominati Oratores deputati pro nobis ipsis & prefatis Mandatariis & Constituentibus nostris & eorum & nostris heredibus ac successoribus, ac notum facimus tenore presentium vniuersis quod cum proximis superioribus diebus inter nos Maximilianum Romanorum Regem &c. ex vna & supranominatos

(1) Ex tabulis authenticis Sanctioris tabularii Aug. Domus.

tos Serenissimum Vladislaum Regem dominum nostrum & status regni Hungarie ex altera partibus nonnulle difference seu contro- uersie, orte & ex illis deinde aperte irruptiones incursiones & bella vtrunque sequuta fuerint. Nosque supradicti Oratores seu Procuratores deputati propter hoc a prefato Serenissimo domino nostro Rege Wladislao & statibus regni Hungarie pro Concordia & vnione prefatarum differenciarum tractanda & concludenda ad predictam Cesaream Maiestatem missi fuerimus. Iccirco pro be- nefitio & conseruatione Regnorum Prouinciarum & subditorum vtriusque partis & euitanda effusione Christiani sanguinis & ut com- munibus Christiane religionis & Catholice fidei hostibus immanissimis Turcis continuis oppugnatoribus & inuasoribus prefati Regni Hun- garie eo animosius resistatur, pro extinguendis & sopiendis supra- dictis differentijs infrascriptos Articulos, Capitulationes, vnionem, pacem atque Concordiam inuimus tractauimus fecimus atque con- clusimus sicut de articulo in Articulum in hunc qui sequitur mo- dum expressum est. Et primo quod utraque pars exercitum & Gentes armorum que propter hoc vtrunque congregatae sunt nunc & quanto citius fieri possit, reuocet & committat atque disponat quod ille sine damno alterius necnon Dominiorum ac subditorum suorum ad propria reuertantur: omnisque hostilitas ab vtraque par- te cesset. Et quod omnes inimicie rixe discordie seu dissensiones violencie ac iniurie siue per homicidia Predas Captiuitates incen- dia seu incursiones aut alia quauis via seu vi bellica intemptate seu perpetratae que ex huiusmodi differentijs ortis subsequute fuerunt inter prefatas vtrasque partes Dominia subditos habitatores stipen- diarios ac ministros necnon omnes & singulos qui alterutri par- cium in hoc presenti bello adheferunt aut in hijs coniuncte vel de adhesionem suspecte fuerunt uel esse voluerunt aut neutralitatem seruandam acceptauerunt & specialiter Comitem Joannem de Franga- panibus Dominum Brinye Comitem Iuanum de Crobouia & Comitem Joannem de Kanischa ac Ciuitates Posonii & Sopronii ac illarum subditos & habitatores necnon omnes alios qui vel nobis adhefe- runt vel neutralitatem promiserunt & seruauerunt seu alio quocun- que modo se nobis coniunxerunt quantum presentem adhesionem & neutralitatem concernit extincte sopite & remisse cassate abolite & ex omni parte oblite esse & permanere. Neque in posterum
maligne

maligne uel in detrimentum ipsorum ab aliquo commemorari seu moueri tam Judicialiter quam alia quacunque via, nullo penitus modo aut forma possint aut debeant: quynimo bona immobilia sic etiam mobilia que extant illis ablata aut alijs donata restituantur: Necnon omnes Captiui Masculi foemine & Pueri ex utraque parte libere & sine axactione alicuius Talee nondum solute aut quacunque alia molestia seu illatione dimittantur: Neque quicquam ab eis requiri aut peti quouis modo possit aut debeat. Et quod amodo in posterum inter nos prefatum Maximilianum Romanorum Regem tanquam Archiducem Austrie heredesque & successores nostros & nostrum Oratorum Mandatarios seu Constituentes prefatum uidelicet Regem & dominum nostrum Vladislaum & nos met & omnes itatus tam ecclesiasticos quam seculares regni Hungarie necnon omnes nostros & suos heredes & successores Regna Dominia & subditos utriusque firma secura stabilis & perfecta pax vnio atque Concordia sit & maneat atque obseruetur: sitque inter Nos regnaque & subditos nostros vtrinque sincerus amor & amicitia bonaque vicinitas & inter subditos & adherentes nostros dummodo tales non fuerint contra Reges & regna eorum mutuum & liberum Commertium & conuersatio (saluis semper Theolonijs & Vectigalibus regnorum ex commertijs) vtrinque fieri & exerceri sine impedimento aut contradictione cuiuscunque debeat atque possit dolo & fraude semotis. Reseruamus tamen Nos Rex Maximilianus nobis & heredibus nostris expresse omnia & singula hereditaria & alia quecunque Jura que ad regnum Hungarie & pertinencia hucusque habuimus & in presenciarum habemus Quibus hanc Concordiam seu Capitulationem nullatenus volumus derogare. Item quod huiusmodi Concordia & Tractatus perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter conseruetur sique alie difference fuerint vel potestea acciderint in breui aut cum tempore que in presenti Tractatu commemorate aut decise minime essent huiusmodi difference per Nos Maximilianum Regem cum ex Urbe Romana ad quam propediem pro Coronatione nostra Imperiali (deo fauente) proficisci intendimus, iterum ad hec Dominia nostra Australia hereditaria reuerfi fuerimus aut alias ad prefatum fratrem nostrum Regem Hungarie peruenerimus vtriusque Consiliariorum nostrorum Consilio accedente pro ratione & equitate componantur & concordentur.

dentur sine dolo salua semper remanente (uti prefertur) hac pace. Si uero aliquę minute differencię inter subditos amborum Regum orirentur ille per missiones Oratorum vtrinq; prout ab antiquo obseruatum est terminentur & concordentur. Et Nos supradicti Oratores Ambasiatores & deputati per presentes vigore mandati nostri pleni & sufficientis in vera fide nostra Nos obligamus & promittimus quod a supradicto domino nostro Wladislao Rege Hungarię a quo Mandatum habemus huius presentis Tractatus & Concordię sufficientes & necessarias Litteras ratificationis ac consensus infra Terminum vnus Mensis proxime venturum expediri & ad manus Capitanei in Haynburga vel Locumtenentis sui dari & assignari facere velimus & debeamus. Et nos Maximilianus Romanorum Rex pro nobis & successoribus acheredibus nostris in uerbo nostro Regio & sub bona fide Nosque prefati Oratores & deputati uigore predicti Mandati pro prefatis Mandatarijs & Constituentibus & in personas ipsorum & pro nobis ipsis quantum Nos concernit supranominatum Tractatum & Concordiam Articulosque illos quos de communi ac pari voluntate atque consensu in personas ambarum partium coniunctim confecimus, neutri partium preiudicantes firmiter sub bona fide obseruare promittimus. In quorum fidem & Testimonium duplices Litteras eiusdem tenoris manibusque nostris proprijs subscriptas fieri Sigillisque tam nostri Maximiliani Romanorum Regis quam singulorum nostrorum Oratorum appendi & comuniari fecimus. Datum in Ciuitate viennensi die Dominica decima Nona Mensis Iulii Anno domini Millesimo Quingentesimo sexto.

Max^o Rex.

Gregorius Archiepiscopus Colocen. manu ppr.

Georgius Epus Quinque Ecclien. manu ppr.

*Petrus Comes de Scto Georgio & de Bozin &c.
manu ppr.*

Moyse Buzlay magister curie manu ppr.

○ ○
Sig. Max.
deest.

(L.S.) (L.S.) (L.S.) (L.S.)

Mm

XVII.

XVII.

*Regis Wladislai litteræ, quibus pacta pacis & concordia,
proxime precedentia, cum suo tum regni nomine rata habet &
publice comprobant. Dat. Budæ d. 5. Augusti
Anno 1506. (1).*

Wladislaus Dei gracia Hungarie Bohemie Dalmacie Croacie
Rame Seruie Gallicie Lodomerie Comanie Bulgarieque
Rex &c. necnon Slesie & lucemburgensis Dux. Marchioque Mo-
raue & Lusacie &c. Ad perpetuam rei memoriam. Notum faci-
mus Tenore presencium vniuersis, Quod cum nuper Reuerendi in
christo patres, Domini Gregorius Archiepiscopus Colocensis, &
Georgius Episcopus Quinque Ecclesiensis Ecclesiarum Cancellarius
noster, necnon Spectabilis & Magnifici Petrus Comes de Sancto
Georgio & de Bozyn Iudex Curie nostre ac Wayuoda Transsilua-
nensis & Moyfes Bwzlay Supremus magister Curie nostre Oratores
& Consiliarij nostri cum Serenissimo Principe & domino, domino Ma-
ximiliano Romanorum ac Hungarie Dalmacie Croacie &c. Rege, Ar-
chiduce Austrie Duce Burgundie Brabancie &c. Comite Palati-
no &c. fratre & consanguineo nostro charissimo, in vim mandati quod
ipsis tradidimus, tam nomine & in persona nostra, quam totius Re-
gni nostri Hungarie super quibusdam differentijs & controuersijs
inter Serenitatem suam & ipsius dominia atque provincias ex vna,
& nos ac Status Regni nostri Hungarie & pertinenciarum suarum
ex altera partibus, exortis & subsequutis, quasdam Capitulationes
pacem vnionem atque concordiam inuenerint, tractauerint, atque de-
mum deo adiuuante concluderint, & litteris atque Sigillis suis vice &
nomine nostro ac totius Regni firmauerint prout litteris huiusmodi
Tractatum desuper confectis & Sigillis ac Manu propria ipsorum mu-
nitis & roboratis aperte continetur. Quarum quidem litterarum Te-
nor de verbo ad verbum sequitur & est talis, Maximilianus diuina
fauente clemencia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungarie
Dalma-

(1) Ex tabulis authenticis Sanctoris tabularii Aug. Domus.

Dalmacie Croacie &c. Rex, Archidux Austrie Dux Burgundie
Brabancie &c. Comes Palatinus &c. (1).

Datum in Ciuitate Viennensi die dominica decima nona
Mensis Iulii, Anno domini Millesimo Quingentesimo Sexto, Re-
gnorum nostri Maximiliani Romani vicesimo primo, Hungarie ve-
ro decimo septimo. Nos attendentes & diligenter considerantes
quod prefati Oratores & Consiliarij nostri voluntatem & mentem
nostram in predictis omnibus & singulis fideliter & legaliter exe-
cuti sunt, Nosque quecunque circa predicta per eos acta gesta facta
& conclusa rata grata firma & accepta habuerimus & habeamus
omnia & singula per predictos Oratores & consiliarios nostros cum
prenominato Serenissimo fratre & Consanguineo nostro Rege Ro-
manorum tractata & conclusa, omnesque promissiones & obliga-
ciones per eosdem tam nomine & persona nostra quam totius Re-
gni nostri Hungarie predicti factas & facta, omnesque articulos
puncta & clausulas in prefatis litteris insertis & contentis, nostro
ac Statuum Regni Hungarie vt prefertur nomine, approbauimus
ratificauimus Confirmauimus & de nouo fecimus & conclusimus ac
corroborauimus & presencium per Tenorem approbamus, ratifica-
mus, confirmamus, de nouo facimus, concludimus & corroboramus,
Promittentes in verbo nostro Regio & bona fide nostra pro
nobis, heredibus & successoribus nostris ac toto Regno nostro Hun-
garie quod ea omnia & singula sine fraude & dolo tenebimus &
obseruabimus Ipsique Heredes & successores nostri tenebunt & ob-
seruabunt, In quorum omnium fidem & testimonium premissorum
presentes litteras manu nostra subscriptas fieri, Sigillique nostri fe-
cimus appensione muniri, Datum Bude In die Beate Marie de
Niue, Quinta Mensis Augusti, Anno domini Millesimo Quingen-
tesimo Sexto, Regnorum nostrorum Hungarie &c. Anno Sexto-
decimo, Bohemie vero Tricesimo Sexto.

Wladislaus Rex
manu ppr. Sst.

— —
Sigillum deest.

M m 2

XVIII

(1) Vide tabulas proxime præcedentes; qui his WLADISLAI litteris de verbo ad verbum
insertas omittere placuit, seruato epilogo, qui paullo copiosior est.

XVIII.

Transumptum litterarum WLADISLAI Hungariæ & Bohemiæ Regis de duplici matrimonio inter MAXIMILIANI Romanorum Regis neptem, CAROLUM, aut ejus fratrem FERINANDUM, futurum nimirum successorem in Austria ac Tyroli; & ANNAM ipsius Regis WLADISLAI filiam: ac vicissim inter ejusdem WLADISLAI filium LUDOVICUM, nuperrime natum, & præfati Romanorum Regis neptem CATHARINAM, PHILIPPI quondam Regis Castellæ filiam postumam, aut, ea decedente, sororem ipsius penultimo genitam Mariam &c. Dat. Budæ d. 12. Novembris, Anno 1507. Per CHRISTOPHORUM Episcopum Brixinensem. Actum Inspruck 21. Decembris, Anno 1514. (1).

Christoferus Dei gracia Episcopus Brixinensis Vniuersis & singulis ad quos presentes Littere nostre peruenerint uel quos nosse fuerit oportunum salutem in Domino cum Indubitata noticia Infracriptorum Noueritis Quod pro parte Serenissimi & Sacratissimi Principis & domini Domini Maximiliani Romanorum Imperatoris semper Augusti &c. Domini nostri Clementissimi exhibite nobis fuerunt Littere Serenissimi principis & Domini Domini Wladislai Hungarie & Boemie Regis &c. Domini nostri obseruandissimi in carta pergameni sane integre non viciate nec Cancellate nec in aliqua sui parte suspecte sed prorsus omni vicio & suspicione carentes ex quibus pendebat filis Aureis & Argenteis secretum An-

(1) Tabulæ authenticæ, ex quibus exemplum hoc meum descriptum est, custodiuntur in Sanctiori tabulario Augustæ Domus, in quo alia etiam ad geminum hoc matrimonium pertinentia monumenta superant. Quippe jam anno 1506. Regina Anna WLADISLAI conjugæ adhuc uterum ferente, vigesima die mensis Martii nec non septima & vigesima pacta promissaque fuere matrimonia inter nepotes MAXIMILIANI Cæsaris & filiam aut filium Regis WLADISLAI ex instante Regina partu fortasse nasciturum. Eorum monumentorum accuratus indiculus Auctarium hoc Diplomaticum, ut jam ante promisi, claudet; nam nunc quidem copia nos prudenter uti decuit, neque alia nisi maxime necessaria afferre in lucem libuit.

Annulare in cera rubea prefati serenissimi Ungarie & Boemie regis, ac manu propria eiusdem Regis subscriptas Huiusmodi sub tenore. Nos Wladislaus Dei gracia Hungarie Boemie Dalmacie Croacie Rame Seruie Gallicie Lodomirie, Cumanie Bulgarieque &c. Rex Marchio Moraue Dux Slesie & Lucenburgenfis ac Marchio Lufacie &c. Notum facimus tenore presencium Vniuersis & singulis cuiuscunque preeminencie, status dignitatis conditionisque fuerint ad quos presentes nostre littere peruenerint Quod quum Regie dignitatis culmen, ad hoc nobis a deo optimo Maximo concessum noscamus, ut Christiane reipublice dignitati, conseruacioni & augmento prospicere debeamus Eorumque potissimum Regnorum quorum sceptrum ac fasces diuina dispositione suscepimus Quumque etiam a longo iam tempore: id apud nos Instituerimus cum gloriosissimo ac Inuictissimo Principe Domino Maximiliano Romanorum Cesare semper Augusto Hungarie Dalmacie Croacieque &c. Rege Archiduce Austrie Duce Burgundie Brabancie &c. Palatino &c. fratre & consanguineo nostro charissimo pro defensiva orthodoxa religione nostra contra communes omnium hostes Imanissimos Turcos, sinceram Amiciciam, Beniulenciam ac fraternam vnionem contrahere eamque indissolubili vinculo tenaciter ac firmissime seruare propter quod etiam superioribus temporibus complures tractatus & confederaciones inter nos & regna nostra intercessere ne huiusmodi Amiciciam & fraternam Beniulenciam inter nos quauis occasione, aut malignorum sediciosorumque Hominum praua & iniqua suggestionem quouismodo interrumpi aut Imminui contingat ab hijsque potissimum qui Christiane rei publice, ac sacrosancti Romani Imperii dignitatem labefactare contendunt. Idcirco pro solido & firmissimo vinculo huiusmodi nostre mutue Beniulencie, etiam inter posteros nostros perpetuo ac Illibate seruande, & stabilimento omnium tractatum, inter nos & regna nostra, alias & sepenumero conclusorum Necnon defensione & protectione, non solum vtriusque nostrorum regnorum & dominiorum. sed (ut premissum est) sacrosancte Imperii Christiane religionis nostre decreuimus Hijs & alijs insuper multis rationabilibus ex causis, animum nostrum Jure mouentibus per vinculum strictioris & arctioris quo potuimus affinitatis nos inuicem colligare & confederare & ob eam rem pro ostendenda hu-

iufmodi noſtra vera fraterna & ſincera uoluntate, matura delibera-
 tione prehabita ex certa ſcientia, nomine & vice noſtra, & Illu-
 ſtriſſimorum Principum Domini Lodouici primogeniti noſtri ac Do-
 mine Anne filie noſtre quorum pro Jure paterno ſingularem curam
 & ſollicitudinem non Immerito gerimus Duplex matrimonium ſiue
 ſponſalia Primo uidelicet inter Illuſtriſſimum Dominum Carolum
 Archiducem Auftrie, principem Hiſpaniarum ac vtriuſque Sicilie
 & Hieruſalem Ducem Burgundie Brabantie &c. conſanguineum
 noſtrum Chariſſimum ſeu fratrem eius Dominum Ferdinandum vel
 alterum eorum, qui in Archiducatu Auftrie & Comitatu Tirolis
 cum Principatibus & prouintijs eis adherentibus ſuccedet ſeu ſuc-
 ceſſor deputabitur nepotes prememorati Inuiſtiſſimi Domini Ma-
 ximiliani Romanorum Regis &c. ex una & prememoratam Il-
 luſtriſſimam Dominam Annam filiam noſtram Chariſſimam ex al-
 tera partibus Et ſecundo inter Illuſtriſſimum Dominum Lodo-
 vicum primogenitum noſtrum ex una & Illuſtriſſimam Domi-
 nam Katherinam poſthumam quondam ſereniſſimi principis Do-
 mini Philippi feliciſ recordacionis regis quondam Caſtelle Le-
 gionis & granate Archiducis &c. Aut ſi illa ante annos nubileſ
 ex humanis decederet, Inter mariam ſororem eius penultimo ge-
 nitam filiam preſati ſereniſſimi Domini Regis Philippi &c. neptes
 prememorati Inuiſtiſſimi Domini Maximiliani Romanorum regis
 &c. ex altera partibus, amicabiliter & fraterne concordauimus
 appunctuauimus concluſimus, & in verbo noſtro regio exequen-
 dum & firmiter obſeruandum promiſimus, preſataque matrimonia
 & utrumque eorum preſentium per tenorem exnunc pro ut ex-
 tunc & extunc pro ut exnunc, concordamus apunctuamus con-
 cludimus atque promittimus Necnon eandem filiam noſtram Cha-
 riſſimam Dominam Annam Illuſtriſſimo Domino Carolo, ſeu fra-
 tri eius Domino Ferdinando ſeu *altero* ex eis qui in Archiduca-
 tu Auftrie ac Comitatu Tirolis cum principatibus ac prouintijs
eius adherentibus ſuccedet ſeu ſucceſſor deputabitur nomine vice
 & in perſona prememorata filie noſtre in ſponſam legitimam &
 ſimiliter ſupradictum Illuſtriſſimum Lodouicum primogenitum no-
 ſtrum ſupradicte domine Katherine uel ea ante annos nubileſ de-
 ſiciente, iam dicte Domine Marie Sorori eius penultimo genite
 nomine & vice prememorati Lodouici primogeniti in ſponſum &
 ma-

maritum legitimum ritu Sancte Romane Ecclesie Damas tradimus atque spondemus Ita quod prefatus Illustrissimus Dominus Archidux Carolus uel frater eius Ferdinandus seu alter eorum qui (ut dictum est) in Archiducatu austrie & Comitatu Tirolis cum principatibus & prouintijs eis adherentibus succedet seu successor deputabitur, & supradicta filia nostra Domina Anna necnon iam dictus Illustrissimus Lodouicus primogenitus noster & prenominata Domina Katherina Posthuma Serenissimi quondam principis Domini Philippi Regis Castelle Legionis atque granate &c. vel illa ante annos nobiles decedente soror eius penultimo genita Domina Maria nepotes prememorati Inuictissimi Domini Maximiliani Romanorum Regis &c. nunc & in posterum vero & Irrefragabili vinculo sponsaliorum & futuri matrimonij Inuicem astricti & colligati sint & esse debeant atque permaneant Et nos utrimque prememoratas nepotes & neptes Inuictissimi Romanorum regis ac liberos nostros nemini vltius locare seu desponsare neque in aliquam aliam locationem seu desponsationem seu matrimonium ab eis contrahendum consentire sed omnes liberos nepotes atque neptes super huiusmodi matrimoniis contrahendis usque ad annos nobiles inuicem prestulari & deinde cum fuerint in etate per mutuum consensum confirmari, & per se Ipsos per verba de presenti contrahere, ac Sacramentum Matrimonii atque coniugij consumere & complere facere Et interea regie & splendide sicut parentes ac propinquos naturali inclinatione decet educare & instituere Et similiter etiam super dote Dotalicio atque Donario & reliquis que inuicem præstari & exhiberi debebunt, quemadmodum inter proles regias vtrunque obseruatum & consuetum est fraternæ & amicabiliter inter nos uel nobis uel altero nostro deficientibus inter eos qui liberorum ac nepotum nostrorum curam uel tutelam habebunt seu de iure habere debebunt uel ipsosmet liberos & nepotes nostros si in etate fuerint conuenire concordare Et neque ob huiusmodi concordiam seu discordiam dotis dotalitii siue donarii neque ob aliam quamuis causam huiusmodi matrimonia pretermitti seu Interrumpi pati Ita tamen quum (ut dictum est) matrimonium filie nostre cum altero ex nepotibus prememorati Inuictissimi Domini Maximiliani Romanorum Regis &c. consumari & perfici debebit cum eo qui in Archiducatu Austrie ac

Comitatum Tirolis cum principatibus ac prouintijs eis adherentibus succedet vel successor deputabitur quam primum determinatum fuerit quis huiusmodi successor esse. debeat ex tunc prememoratus Inuictissimus Romanorum rex frater noster Charissimus Litteras suas renouare sponsumque ipsum nobis expresse nominare debeat sitque obligatus Et pro maiori omnium istorum tractatum & concludorum firmitate ne quid interueniat quod hanc rem turbare & Impedire possit debeat insuper apud serenissimum principem Dominum Ferdinandum Aragonum & vtriusque Sicilie atque Hierusalem regem Auum maternum predictorum nepotum suorum omnem debitam & adcuratam diligentiam adhibere ut quantum ad ipsum pertinet ad huiusmodi matrimonia similiter consensiat Illaque per litteras suas speciales ratificet atque confirmet Et nihilominus si quam difficultatem prefatus rex Aragonum, in prestando huiusmodi consensu interponeret uel forte (quod absit) interea vitam cum morte commutaret, prememorata tamen matrimonia nihilominus in suo robore permaneant, atque ita (prout premissum est) plane procedant Ad quorum omnium & singulorum premissorum observationem nos & prefatos Liberos nostros obligamus & obligatos esse volumus, dolo & fraude, ac sinistra quauis machinatione procul semotis In quorum quidem omnium fidem & testimonium Nos supranominatus Wladislaus Vngarie & Bohemiae rex &c. presentes litteras fieri & manus nostre subscriptione ac secreti nostri Annularis ob maiorem fidem & firmitatem appensione Iussimus communiri Datum Bude die Veneris Duodecima Mensis Nouembris Anno Christi Milleesimo Quingentesimo septimo Regnorum autem nostrorum Hungarie Decimo octauo Boemie uero tricesimo septimo. In fine vero dictarum Litterarum scripta reperimus de Alterius manu superioribus litteris dissimiles ista verba Wladislaus Rex manu propria subscripsit. Et quia huiusmodi litteras per nos visas & diligenter inspectas sanas integras atque omni prorsus vicio & suspicione sic ut premittitur carentes Inuenimus Itcirco nos memoratas serenissimi Hungarie & Boemie Regis litteras de verbo ad verbum nil addendo mutando vel Imminuendo & in testium ac Notarij infrascriptorum presencia collationatas presentibus inferi & hoc presens transumptum fieri sigillo nostro consueto Appenso roborari ac per Notarium

rium publicum infrascriptum subscribi fecimus Acta sunt hec In-
spruck in domo solite residentie nostri Die Vicesima prima Men-
sis Decembris Anno a Natiuitate Domini Millesimo Quingentesi-
mo quarto decimo Presentibus ibidem Reuerendis patribus Egre-
giis viris Dominis Marquardo de Stain Bambergensi & Sebastia-
no Sprentz Brixinenfi Prepositis Testibus ad premissa uocatis spe-
tialiter requisitis atque Rogatis.

Et ego Tielmanus Kreych Clericus Maguntinensis dioce-
sis Publicus Sacra Imperiali auctoritate Notarius Quia dictarum
Litterarum Serenissimi Hungarie & Boemie Regis &c. presenta-
tioni, receptioni, Transumptioni, Collationi, Auscultationi,
Omnibusque aliis & singulis dum sic ut premittitur coram Reue-
rendissimo Domino Eiscopo Brixinenfi prescripto fierent & age-
rentur Vnacum prenomatis Testibus presens interfui Eaue sic
fieri vidi audiui ac in notam sumpsi Ex qua hoc presens publi-
cam transumpti Instrumenti formam scripsi manu propria Et in
hanc publicam formam redegei Vnacum prefati Reuerendissimi Do-
mini Episcopi Brixinensis sigilli appensione signoque nomine &
cognomine meis solitis & consuetis signaui In fidem & Testimo-
nium omnium & singulorum premissorum Rogatus atque Requi-
situs.

XIX.

*Facta & conuenta prævia inter WLADISLAUM
Hungariæ & Bohemiæ Regem & MATHÆUM Cardinalem Cæsaris
MAXIMILIANI Oratorem de Sponsalibus FERDINANDI cum
ANNA & LUDOVICI cum MARIA, solenniter proxime cele-
brandis, teste SIGISMUNDO Polonorum Rege signata.
Dat Pofonii d. 20. Maji Ann. 1515. (1)*

Nos Wladislaus dei gracia Rex Hungarie & Bohemie &c. Et
Nos Matheus miseracione diuina Sancti Angeli Dyaconus
Cardinalis Gurcensis Coadjutor Salzburgerensis Sacratissimi Principis
& domini, domini Maximiliani Romanorum Imperatoris semper
Augusti, in Italia Locumtenens generalis, & ad infra scripta Man-
datarius, & Procurator Specialis, Recognoscimus & tenore pre-
fencium profitemur, Quod nos volentes vtilitati tranquillitati Sta-
bilimento & propagacioni Reipublice Christiane, quam infideles ho-
stes opprimere labefactareque vndique moliuntur consulere, Ad lau-
dem inprimis omnipotentis dei, deinde pro securo quieto ac paci-
fico Statu Regnorum prouinciarumque nostrarum, vltra coniun-
ctionem & vinculum veteris Amicie & fraternitatis nostre, ad
Nouam quandam inuiolabilem & indissolubilem concordiam atque
vnionem deuenimus, Secundum Articulos infra scriptos, eum qui
sequitur tenorem continentes: In primis Quod in Conventu Sa-
cratissimi Cæsaris, & Serenissimorum hungarie Bohemiæque ac Po-
lonie Regum, contrahantur sponsalia in utroque matrimonio per
verba de futuro inter liberos Cæsaris, & Regis Hungarie insequen-
do tenorem litterarum alias emanatarum cum solennitatibus con-
venientibus sicut videbitur & sint partes ad mutuam seu reciprocam
obseruanciam illorum contractuum Sub certa pena sicuti concord-
abitur astrictæ, & Cæsar promittat illa Sponsalia nomine & vice do-
mini ferdinandi Nepotis sui cum domina Anna sub promissione com-
petenti & sufficienti, Quod idem ferdinandus in spacio vnus Anni
pro-

(1) Ex tabulis authenticis Sanctoris tabularii Aug. domus.

proximi, A die contractus Sponsaliorum personaliter vel per sufficientem procuratorem hanc promissionem Sue Cesaree Maiestatis ratificabit & contrahet per verba de presenti, Quod Cesar promittat, Quod si in prefato termino non sequatur hec ratificacio. quod ex tunc ipsamet Maiestas sua contrahet nomine proprio per verba de presenti cum prefata domina Anna Serenissimi Cesar & Rex hungarie & Bohemie in spacio predicti vnus Anni inter se concordabunt, de tempore consumacionis Matrimonij prefati per copulam. Quod domina Anna in Conuentu Cesaris & Regum, rebus istis omnibus conclusis & perfectis, consignetur ad manus Cesaris educanda & nutrienda, in Austria vnacum filia Cesaris domina Maria vsque ad matrimonij consummacionem Cesar obliget se Quod si contractus predictus in predicto tempore effectum non fortiretur. Quod pro pena solvatur Illustrissime domine Anne, ac Serenissimo domino Wladislao hungarie & Bohemie Regi, eiusque Illustrissimo filio domino Ludouico, siue Hungarie & Bohemie Regnis Summa trecentorum Milium florenorum hungaricalium, & pro securitate illius pecunie Cesar nunc in Conuentu in presencia amborum Regum vel deputatorum suorum consignet & impignoret fere omnia sua Jocalia (1) patrimonialia, que secundum iustam estimacionem ascendunt ad valorem vnus Milionis Auri, & deponet illa apud prouinciales Austriæ, & Quod iidem prouinciales Austrie, apud quos illa Jocalia deponentur, dent predictæ Domine Anne ac Serenissimis Regibus, ac Regnis predictis, desuper sufficientes & convenientes litteratorias cauciones & obligationes, Sub illa tamen condicione & ea lege, Quod eadem Jocalia per Cesarem aut suos heredes contra predictam Summam trecentorum Millium florenorum hungaricalium redimi possint, Et eciam quod sequito contractu per verba de presenti cesset & cassata sit presens obligacio & pena: hoc expresse declarato quod ad inuiolabilem obseruacionem huius obligationis, Prelati Comites Barones liberi domini Nobiles Ciuitates omnesque status & ordines Prouincie Austrie Sub fidei honorisque eorum obligatione & solucione eiuscemodi summe predictorum trecentorum Milium florenorum hungaricalium in forma Camere Apostolice que hic pro sufficienter expressa & declarata intelligatur & aliis Censuris Ec-

N 2

cle-

(1) Monilia, gemmæ, annuli, aliaque id genus pretiosa; Gallis Joyaux, Germanis Juwelen-

clestasticis se arctissime Juramento eciam prestito, astringant, Et
 quod Cesar omnes predictos status & ordines in hoc casu duntaxat
 ab omni obligamine subiectionis fidelitatis & obediencie sibi & here-
 dibus suis debite absoluat, & liberos esse & fore ad obseruandam
 prescriptam obligacionem, in omnibus eius punctis & Articulis pro-
 nunciet, Et quod iidem prouinciales non possint solucionem huius-
 modi trecentorum Milium florenorum hungaricalium vltra bienni-
 um differre, Sed expleto biennio mox infra vnum Mensem, vel
 Summam prescriptorum trecentorum Milium florenorum hungari-
 calium, vel ipsa Jocalia integre & absque omni diminucione mani-
 bus prefate Illustrissime domine Anne, & Serenissimorum Hunga-
 rie & Bohemie Regum, Regnorumque suorum prefatorum vel alio-
 rum per predictas Maiestates & earum Regna ad hoc specialiter de-
 putandorum, in Arce Posoniensi, tradere & consignare debeant,
 & teneantur, omni dolo fraude & quauis machinatione sinistra
 procul semotis, Sub condicione tamen redimendi. Ita vt qui vel
 pecunias, vel Jocalia in hoc casu ad Arcem Posoniensem perferent
 siue fuerint pedites siue equites, Numerum ducentenarium non ex-
 cedant, Item moriente sponso siue Is sponsus fuerit dominus ferdi-
 nandus siue Cesar, post contractum Matrimonium per verba de
 presenti, ante copulam seu consumacionem matrimonij, Soluentur
 domine Anne centum Milia florenorum hungaricalium in spacio
 vnus Anni, tunc proxime futuri, Aut si solucio ista in prefato tem-
 pore non fieret, consignentur prefate domine Anne certa Jocalia
 Cesaris valoris centum Milium florenorum hungaricalium, iusto &
 vero precio estimata cum condicione tamen redimendi & hoc litte-
 ris sufficientibus atque opportunis illorum apud quos Jocalia Cesa-
 ris deponentur caueatur ita videlicet vt ad obseruacionem huius Ar-
 ticuli & solucionem summe predictorum Centum Milium florenorum
 hungaricalium iidem prouinciales Austrie apud quos talia Jocalia
 cesaris vt premissum est deponentur. Sint per omnia obligati vt su-
 perius laciis declaratum est, In Articulo in quo facta est mencio
 de trecentis Milibus flor. hungaricalibus in casu repudij, hoc ta-
 men adiecto, vt in huiusmodi casu quo ante copulam vel consuma-
 cionem Matrimonij, Sponsum decedere contingeret, iidem pro-
 uinciales ipsam dominam Annam cum omni honestate saluis perso-
 nis & omnibus rebus ipsius domine Anne, & omnium suorum, ad
 Regna

Regna paterna Posonium videlicet vel Znoymam pro Arbitrio predictarum Maiestatum reducere debeant & teneantur, Prescripta tamen Summa eidem prius plene & realiter in Arce predicta Posoniensi modo premissa persoluta, Item quod domine Anne ducenta Milia ducatorum loco dotis inscribentur, hec tamen dos tempore consummationis matrimonij non persolvatur, Sed differatur illius solutio ad illud tempus quo Dominus Rex Ludouicus cum domina Maria consummabit quo facto, dos dotem compensabit, & vtraque hoc pacto tolletur Ita vt, nec Regnum hungarie Bohemieque, nec dominium Austrie Summam huiusmodi ducentorum Milium florenorum, persolvere debeat, nihilominus tamen donacio propter Nupcias seu contrados ambabus sponsibus, vtrinque ad vitam earum assignetur & assecuretur, hoc pacto vt redditus Annui viginti Milium vel vigintiquinque Milium florenorum hungaricalium loco donacionis propter Nupcias consignentur, Super bonis conuenientibus & ante hac in huiusmodi donacione propter Nupcias assignari solitis, Que bona ex nunc nominentur, hoc est Castra Ciuitatesque & alia Bona, ex quibus huiusmodi Summa Annui redditus, in iustis & ordinarijs prouentibus provenire possit: Simili modo in matrimonio Regis Ludovici, & domine Marie circa dotem & donacionem propter Nupcias observetur videlicet, domine Marie, ducenta milia ducatorum pro dote ex parte Ce. Maiestatis, exhibeatur & tantum de redditibus super bonis conuenientibus contra dotem illi assecurentur, Si tamen vna Sponsa ante aliam moreretur, ante matrimonij consummationem, nihilominus huic que superstes fuerit sequuta copula loco dotis, ducenta milia ducatorum, persolui debebunt, Item Si contingat post copulam ipsum Maritum obire sine heredibus ex vna vel altera nuptarum, & relicta vxor voluerit transire ad vota secunda nec foret illi integrum cum huiusmodi Statu sibi ordinato quacunque ex causa nouo marito se coniungere, tunc ei persolvatur racione dotis Summa prescriptorum ducentorum Milium florenorum: cuius prouisione & pari nubere & cum dignitate vitam agere possit. Item Quod Serenissimus Rex Polonie per litteras suas in meliori forma ad manutenendum & cum aliis clausulis oportunis omnia supradicta approbet & ratificet, Quos quidem Articulos matura inter nos deliberacione prehabita, Nos predictus Wladislaus Rex hungarie, nomine proprio pro nobis & liberis

stris, Et nos Matheus Cardinalis Gurcensis nomine præfate C. Maieftatis, pro eadem Maieftate & Nepotibus suis, acceptauimus approbauimus & ratificauimus, & eosdem in omnibus eorum punctis. Nos prædictus wladislaus Rex hungarie, in verbo nostro Regio, Nos vero Matheus præfatus Cardinalis Gurcensis, sub bona fide, in persona nomine cesaree Maieftatis, Sancte & inuiolabiliter obseruare promissimus, Immo acceptamus approbamus ratificamus & promittimus prefencium per vigorem. Qui quidem Articuli acti concordati proloquuti & conclusi sunt inter nos in prefencia Serenissimi Principis & domini Sigismundi Polonie Regis, & consiliariorum Cesaree Maieftatis, ac nostrorum hoc est hungarie, necnon Polonie Regum præfatorum, In quorum fidem & testimonium, Nos præfatus Wladislaus Rex hungarie ob chyragram manu fraterne Maieftatis præfati Serenissimi domini Regis Polonie loco & vice nostri, presentes litteras subscribi fecimus. Nos vero præfatus Matheus cardinalis Gurcensis propria manu subscripsimus, Et easdem litteras Sigillis ac Signetis nostris consuetis communiuimus. Datum Posonij vigesima die Maji Anno domini Millesimo Quingentesimo decimo quinto.

Sigismundus Rex spt.

Matheus Cardinalis Gurcen. &c.

p. m. p.

XX.

XX.

SIGISMUNDI Poloniae Regis litteræ, quibus pacta

& conuenta, proxime præcedentia, quantum sua inest, confirmat, & eorum executionem curaturum se promittit.

Dat. Posonii 20. Maji, An. 1515. (1)

SIGISMUNDUS Deigratia Rex Poloniae Magnus dux Lithuaniae Russiae Prussiaeque &c. Dominus & heres Tenore presentium profiteamur & notum facimus vniuersis. Quod inter Serenissimos Principes & Dominos Dominum Maximilianum Diuina fauente clementia Romanorum Imperatorem semper augustum &c. & Wladislaum Hungariae Bohemiaeque &c. Regem, fratres nostros charissimos, in isto conuentu Posonienfi, prolocuta atque conclusa fuerunt, Duplicia Matrimonia, vtrinque inter eorum Liberos, scilicet Serenissimi Regis Ludouici cum Domina Maria, & Principis Ferdinandi cum Domina Anna, statim in Conuentu alio nostro propediem futuro, latius expedienda, iuxta quosdam Articulos desuper prolocutos & confectos. Quorum tenor ut sequitur, est talis. **ITEM** Quod in Conuentu sacratissimi Caesaris & Serenissimorum Hungariae Bohemiaeque & Poloniae Regum, contrahantur Sponsalia in utroque Matrimonio, per uerba de futuro, inter Liberos Caesaris & Regis Hungariae, insequendo tenorem litterarum alias emanatarum, cum Solennitatibus conuenientibus sicut uidebitur. & sint partes ad mutuam seu reciprocam obseruantiam illorum contractuum, sub certa pena sicuti concordabitur astrictæ. Et Cæsar promittat illa sponsalia nomine & uice Domini Ferdinandi Nepotis sui cum Domina Anna, sub promissione competentis & sufficientis, quod idem Ferdinandus in spacio vnus anni proximi a die contractus sponsaliorum, personaliter, uel per sufficientem procuratorem, hanc promissionem sue Cæsaree Maiestatis ratificabit, & contrahet per uerba de presenti Item Cæsar promittat. Quod si in prefato termino non sequatur hec ratificatio, quod extunc ipsamet Maiestas sua, contrahet nomine proprio per uerba de

de presenti cum prefata domina Anna. Serenissimi Cesar ac Rex Hungariæ & Bohemiæ, in spacio predicti unius anni inter se concordabunt de tempore consumacionis Matrimonij prefati per copulam. Item Quod Domina Anna in Conuentu Cesaris & Regum, rebus istis omnibus conclusis & perfectis, consignetur ad manus Cesaris educanda & nutrienda in Austria una, cum filia Cesaris Domina Maria usque ad Matrimonij consumacionem Cesar obliget se. quod si contractus predictus in predicto tempore effectum non fortiretur, quod pro pena solvatur Illustrissime Domine Annæ ac Serenissimo Domino Wladislao Hungarie & Bohemiæ Regi eiusque Illustrissimo filio, Domino Ludovico, siue Hungariæ & Bohemiæ Regnis, Summa Trecentorum Milium Florenorum Hungaricalium. Et pro securitate illius pecuniæ Cesar nunc in conuentu, in presencia, amborum Regum, vel deputatorum suorum, consignet & impignoret fere omnia sua Jocalia patrimonialia, quæ secundum iustam estimationem. ascendant ad valorem unius Milionis auri, & deponet illa apud Prouinciales Austriæ Et quod iidem Prouinciales Austriæ, apud quos illa Jocalia deponentur dent predictæ Domine Annæ, ac Serenissimis Dominis Regibus ac Regnis predictis desuper sufficientes & conuenientes Literatorias cauciones & obligationes sub illa tamen condicione & ea lege, quod eadem Jocalia per Cesarem aut suos heredes, contra predictam summam Trecentorum Milium florenorum Hungaricalium redimi possint, & etiam quod secuto contractu per uerba de presenti, cesset & cassata sit prefens obligatio & pena, hoc expresse declarato, quod ad inuiolabilem obseruationem huius obligationis, Prelati, Comites, Barones, Liberi Domini, Nobiles, Ciuitates, omnesque status & ordines Prouinciæ Austriæ, sub fidei honorisque eorum obligatione & solutione, eiusmodi summe predictorum Trecentorum Milium florenorum Hungaricalium, in forma Camere Apostolicæ, quæ hic pro sufficienter expressa & declarata intelligatur & aliis censuris Ecclesiasticis se arctissime Juramento etiam prestito astringant, Et quod Cesar, omnes predictos status & ordines, in hoc casu duntaxat, ab omni obligamine, subiectionis, fidelitatis & obedientiæ, sibi & heredibus suis debite, absoluat, & Liberos esse, & fore, ad obseruandum præscriptam obligationem, in omnibus eius punctis & articulis pronunciet, Et quod iidem Prouinciales

les non possint solutionem huiusmodi Trecentorum Milium florenorum Hungaricalium ultra Biennium differre, sed expleto biennio, mox infra vnum Mensem, vel summam præscriptorum Trecentorum Milium florenorum Hungaricalium, uel ipsa Jocalia, integre & absque omni diminutione, manibus præfate Illustrissimæ Dominæ Annæ, & Serenissimorum Hungariæ & Bohemiæ Regum, Regnorumque suorum prefatorum, uel aliorum per predictas Maiestas & earum Regna ad hoc specialiter deputandorum, in Arce Posonienfi, tradere & consignare debeant, & teneantur, omni dolo fraude & quauis machinatione sinistra procul semotis, sub conditione tamen redimendi, ita ut qui uel pecunias uel Jocalia in hoc casu ad Arcem Posoniensem preferent, siue fuerint equites siue pedites, numerum ducentenarium non excedant. Item moriente sponso siue is sponsus fuerit dominus Ferdinandus siue Cæsar, post contractum Matrimonium per uerba de presenti antecopulam seu consumationem Matrimonij, soluentur dominæ Annæ Centum Milia florenorum Hungaricalium in spacio vnus anni tunc proxime futuri, aut si solutio ista in prefato tempore non fieret, consignentur præfate Dominæ Annæ certa Jocalia Cæsaris, valoris Centum Milium florenorum Hungaricalium, iusto & uero precio estimata, cum conditione tamen redimendi, & hoc Litteris sufficientibus atque opportunis illorum, apud quos Jocalia Cæsaris deponentur, caueatur, Ita uidelicet, ut ad obseruationem huius articuli & solutionem summe predictorum Centum Milium florenorum Hungaricalium, iidem prouinciales Austriæ, apud quos talia Jocalia Cæsaris ut premissum est deponentur, sint per omnia obligati, ut superius latius declaratum est, in articulo, in quo facta est mentio, de trecentis Milibus florenorum Hungaricalium in casu repudij hoc tamen adiecto, ut in huiusmodi casu, quo antecopulam uel consumacionem matrimonij sponsum decedere contingeret, iidem Prouinciales ipsam Dominam Annam cum omni honestate, saluis personis & omnibus rebus ipsius Dominæ Annæ, & omnium suorum, ad Regna paterna Posonium scilicet, uel Znoy-mam pro arbitrio predictarum Maiestatum reducere debeant & teneantur, prescripta tamen summa eidem prius plene & realiter, in Arce Posonienfi predicta, modo premisso persoluta. Item Quod dominæ Annæ Ducenta Milia Ducatorum loco dotis inscribentur,

hec tamen Dos, tempore consumationis Matrimonij non persol-
uatur, sed differatur illius solutio ad illud tempus quo Dominus
Rex Ludouicus cum Domina Maria consumabit, quo facto Dos
Dotem compensabit, & utraq; hoc pacto tolletur, ita, ut nec
Regnum Hungariæ Bohemique, nec Dominium Austriæ, sum-
mam huiusmodi Ducentorum Milium florenorum persolvere debe-
bit nichilominus tamen Donatio propter Nupcias seu Contrados
ambabus sponsabus vtrinq; ad uitam earum assignetur & affecu-
retur, hoc pacto, ut redditus annui viginti Milium, uel viginti
Quinque Milium florenorum Hungaricalium, loco donationis pro-
pter Nupcias consignentur, super bonis conuenientibus, & antehac
in huiusmodi donacione propter nupcias assignari solitis, Quæ bona
exnunc nominentur, uidelicet, Castra, Cuitatesque & alia bona,
ex quibus huiusmodi summa annui redditus, in iustis, & ordinarijs
prouentibus prouenire possit. Simili modo in Matrimonio Regis Lu-
douici & Dominae Mariæ circa Dotem & donationem propter Nupcias
obseruetur, uidelicet Dominae Mariæ Ducenta Milia Ducatorum
pro dote ex parte Cæsareæ Maiestatis exhibeantur, & tantum de
redditibus super bonis conuenientibus contra Dotem illi affecuren-
tur. Si tamen, vna sponsa ante aliam moreretur, ante Matrimonij
consumacionem, nichilominus huic quæ superstes fuerit, secuta copula
loco Dotis Ducenta Milia Ducatorum persolui debebunt, Item si
contingat post copulam ipsum maritum obire sine heredibus, ex
una uel altera Nuptarum, & Relicta uxor uoluerit transire ad
uota secunda, nec foret illi integrum cum huiusmodi statu sibi or-
dinato, quacumque ex causa nouo Marito se coniungere, tunc ei
persoluator racione dotis summa prescriptorum Ducentorum Mi-
lium florenorum, cuius prouisione, & pari nubere, & cum di-
gnitate uitam agere possit. Item. Quod Serenissimus Rex Polo-
niæ per Litteras suas in meliori forma, ad manutenendum, & cum
alijs clausulis opportunis, omnia supradicta approbet & ratificet.
Cumque omnia ac singula in presencia nostra atque cum scitu,
consilio & consensu nostro sint acta & conclusa, ad ocium, &
quietem tranquillitatem, stabilimentum, securitatem ambarum Ma-
iestatum predictorum Liberorum, ac Dominiorum suorum Iccirco
omnia ac singula ut sunt prolocuta & conclusa, & in preinsertis
articulis expressa Laudamus, approbamus, ac quantum nostri in-
terest

terest confirmamus & grata & rata a nobis nunc haberi & semper habenda tenore presentium declaramus. Promittentes insuper in uerbo Regio & sub fide Legalis atque ingenui principis, omnia & singula predicta, quantum per nos & Regnum nostrum fieri poterit, firmiter manutenere, defendere & exequi, neque ut a quibuscunque alijs impediatur, infringantur, aut illis quomodolibet contraheniat directe uel indirecte nos permissuros, ymmo, ut ab omnibus firmiter atque inuiolabiliter obseruentur & adimpleantur omni studio ac fide curaturos absque dolo & fraude Harum testimonio Litterarum nostrarum sigilli nostri munitione roboratarum Datum Posonii Die vicesima Maji Anno Domini Millefimo Quingentesimo Quintodecimo Regni nostri Anno Nono.

Sigismundus Rex Sst.

*Rlo Magnifici Christofori de Schidomyecz.
Castellani. Sandomiriensis. nec non
Regni Poloniae supremi Cancellarii.
Capitaneique Stradiensis. &c.*

XXI.

Contractus Matrimoniorum Regalium inter Serenissimum quondam LUDOVICUM Ungariæ Regem, & MARIAM Regis Hispaniarum filiam; necnon Serenissimum FERDINANDUM, tunc Archiducem Austriæ, & ANNAM Ladislai Regis Ungariæ filiam, medio MAXIMILIANI Imperatoris factus. Dat. Viennæ die Dominica festi S. Mariæ Magdalænæ (d. 22. mensis Julii) An. 1515. (1).

Maximilianus Diuina fauente clemencia electus Romanorum Imperator semper Augustus ac Germanie Hungarie Dalmacie Croacie &c. Rex. Archidux Austrie, Dux Burgundie Lotoringie Brabancie Stirie Carinthie Carniole Lymburgie Lucemburgie & Gheldrie, Landgravius Alsacie, Princeps Suevie, Palatinus, in Habsburg & Hannonie, Princeps & Comes Burgundie, flandrie, Tirolis, Goricie Arthesie, Hollandie, Seelande, ferreti, in Kyburg, Namurci & Zutphanie, Marchio Sacri Romani Imperij, super Anasum & Burgovij, Dominus Phrysie, Marchie Sclauonice, Mechlinie, Portus Naonis & Salinarum &c. Nos Wladislaus Dei gracia Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie Rame, Seruie, Gallicie, Lodomirie, Cumanie, Bulgarie Rex, Marchio Moraue, Dux Siesie, & Lucemburgensis, ac Marchio Lufacie &c. Et Nos Sigismundus eadem gracia Rex Polonie Magnus Dux Lituanie, Ruffie Prussieque &c. Dominus & Heres, Tenore prefencium recognoscimus, & ad perpetuam rei memoriam notum facimus Vniuersis, Quod cum suapte nature nostre instituto, ea que ad ornamentum, dignitatem, Amplificationem, atque conseruacionem Regnorum ac subditorum nostrorum, Quibus diuina dispensacione sumus prefecti, spectare nobis uidentur, pace, concordia, atque

(1) Primus, ut uidetur, typis vulgavit SAMBUCUS noster in *Append. Rer. Ung. BONFINII Decadibus adjecta p. 539.* Ab hoc, nisi fallor, exempla sua mutuati sunt GOLDASTUS, BALBINUS, LUNIGIUS, LONDORPIUS, DUMONTIUS; quæ tamen omnia exemplari nostro primas non ægre cesserint, utpote ex tabulis authenticis summa fide & diligentia scripto.

atque amicitia, potius quam ullo alio studio, siue officio, querenda putauerimus, ac presertim Amicitiam, atque fraternam inter nos unionem, (Quamuis Auita alias necessitudo strictaque Sanguinis conjunctio inter nos intercedat) nouis & arctioribus vinculis stringere atque consolidare cogitauerimus: Quo ceteri christiani Principes, exemplo nostro inuitati, facilius etiam ipsi inter se, ad Sancte pacis federa coirent, & Religio christiana proprijs atque concordibibus viribus & Armis, aliquando subnixa sibi ipsi decori, conseruacioni & incremento, suis vero hostibus immanissimis formidini atque demum exicio esset futura, Cumque eius rei causa, ex multis nunc annis, tam super sponsalibus quam vinculis matrimonialibus, inter nostros Maximiliani Imperatoris & Wladislai Regis Nepotes & liberos firmandis alias esset tractatum: tandem diuino annuente fauore, hijs negocijs extremam manum apponere uoluimus, & in hoc celeberrimo atque faustissimo nostro conuentu, Quem Deus propicius, sua benignitate clementer indulgit, ac fieri ordinauit ultra ea que ad publicam uniuersalis christiane religionis utilitatem inter nos acta & consultata sunt, memoratos sponsaliorum ac matrimoniorum tractatus, felici fine atque conclusione duximus firmandos atque sanciendo. Itaque hodie ad laudem & gloriam inprimis Dei optimi maximi, & ad uniuerse religionis incrementum nec non ad perpetuam tranquillitatem, quietem, stabilitatem atque conseruacionem non tam nostram, quam Nepotum, Liberos, Regnorum, Dominorum ac subditorum nostrorum ad hos infra scriptos contractus & Tractatus deuenimus. Et inprimis contracta, celebrata & firmata sunt sponsalia per uerba matrimonialia & de presenti, cum solemnitatibus & Cerimonijs, in huiusmodi actibus, interuenire solitis & consuetis, Inter Serenissimam Dominam Mariam nostri Maximiliani Imperatoris Neptem charissimi & Serenissimi quondam filij nostri Philippi Regis Castelle filiam ex una, Et Serenissimum Dominum Ludouicum Hungarie Bohemieque Regem, nostri Wladislai Regis filium Carissimum parte ex altera, accedente ad hoc mutuo & expresse quantum per eam licuit eorum consensu & uoluntate, proferente prefato Rege Ludouico hec uerba formalia. Ego Ludouicus accipio te Mariam in meam legitimam uxorem, Contra autem ipsa Dominia Maria pronuntiante. Ego Maria accipio te Ludouicum in meum legitimum

maritum, Coram Reuerendissimo in Christo patre Domino Thoma tituli Sancti Martini in Montibus presbytero Cardinale & Archiepiscopo Strigoniensi Patriarcha Constantinopolitano & Sedis Apostolice de latere Legato, huiusmodi contractum per annulorum subarracionem, & alijs necessarijs firmante & Solemnisante, hac potissimum lege ac fine ut succedente per tempus legitima atque idonea ætate, prefati Dominus Ludouicus Rex & Domina Maria huiusmodi matrimonium, per copulam carnalem ut conuenit inter se consummare debeant, Quod indubitanter ita futurum Nos Imperator Maximilianus, Et nos Wladislaus Rex in Verbo nostro Cæsareo, & Regio promittimus, Secundo Nos Maximilianus hodie Contractum Matrimoniale cum Serenissima Domina Anna nostri Wladislai Regis filia Carissima per verba de presenti, & ad talem actum necessaria & proferri utrinque solita celebrauimus, & solemniter in facie Ecclesie firmauimus, Nobis Imperatore hec formalia uerba pronunciantibus. Ego Maximilianus accipio te Annam, in meam legitimam uxorem. Et econtra ipsa Domina Anna referente. Ego Anna accipio te Maximilianum, in meum legitimum maritum, Coram supradicto Reuerendissimo domino Cardinale Legato huiusmodi Contractum nostrum Matrimoniale per annulorum subarracionem, & alia ad hec requisita, & adhiberi solita firmante & solemnisante, priusquam tamen nos Maximilianus cum Domina Anna prefata contraheremus, coram Notarijs ac testibus Specialiter ad hoc requisitis & vocatis, Nos Maximilianus & ipsa Domina Anna, Solemnem protestacionem fecimus & declarauimus, Quod si alter ex Nepotibus nostri Maximiliani uidelicet aut Illustrissimus Dominus Ferdinandus Archidux Austrie, siue Serenissimus Dominus Carolus Dux Burgundie & Hispaniarum Princeps dummodo is a contractu cum Domina Renata olim Ludouici Regis Francie filia, alias facto, liber & immunis fieret, & opportuna Sanctissimi Domini Nostri, ac Sedis Apostolice dispensacio interueniret, cum prefata Domina Anna infra Spacium unius anni a data & presentis contractus proxime futuri contrahere uellet, Quod istud de expresso consensu & uoluntate amborum nostrorum fieri posset, & presens contractus inter Nos Maximilianum Imperatorem & Ipsam Dominam Annam in isto casu annullatus & cassatus esse debeat prout in instrumento protestacionis, de
super

super confecto, lacius continetur & exprimitur. Debemusque ac volumus Nos Imperator Maximilianus huiusmodi Contractum matrimoniale cum Domina Anna, nisi alter Nepotum nostrorum, in tempore prefixo, vnus uidelicet anni, eam per verba de presenti ducet, per copulam carnalem infra trimestre, post & supra annum, a die presentis contractus computandum consummare & complere, & in hunc finem prefata Domina Anna, ad manus nostras fuit tradita, & libere consignata. Nos vero Wladislaus Rex quum utraque ista matrimonia, non solum de Consensu & uoluntate nostra, immo ex ardentissimo nostro desiderio facta sint, ut prefatam filiam nostram Carissimam Dote decenti & conuenienti honestaremus, eidem filie nostre Anne Ducenta Milia florenorum hungaricalium, dotis nomine, tenore presentium inscribimus & assignamus, Ita tamen, quod huiusmodi pecunie solutio neque ad presens, neque tempore consumacionis Matrimonij fieri, sed ad illud tempus differri debet, Quo Carissimus filius noster Ludouicus cum Domina Maria Matrimonium per copulam consumabit, cui Domine Marie, similiter ut infra patebit, Ducenta Milia florenorum hungaricalium Dotis loco sunt inscripta. Hoc namque Matrimonio prefati filii nostri cum Domina Maria per copulam consumato, huiusmodi Dos utrinque compensata & neutra partium ad illius solutionem, alteri obligata sit, uel esse debeat. Ut autem uicissim Nos Maximilianus Imperator Dominam Annam, ut par est, debite atque ingenue remuneremus loco donacionis propter nuptias seu contradotis eidem domine Anne redditus viginti quinque Milium Ducatorum hungaricalium super certis oppidis Castris locis seu Territorijs nostris tenore presentium assignamus uidelicet medietatem illorum reddituum in Prouincijs nostris Australibus inferioribus uidelicet super oppidis & castris Judenburg, Leuben Styra Lembach, ad Sanctum Hyppolitum, & Gars una cum omnibus ac singulis ipsorum territorijs districtibus & emolumentis. Alteram autem medietatem in Comitatu nostro Tyrolis uidelicet super oppidis & Castro Impst, Kaltern unacum officio in Altenburg & super oppido & Castro in Rattenberg cum omnibus eorum pertinencijs ut supra adscribimus, vnacum omnibus alijs que uel ex priuilegio Consuetudine aut Jure prouincie nostre Australis Archiducissis debentur pro contradote, si autem istorum locorum

rum per nos assignatorum redditus ad prescriptam summam non ascenderent ex alijs redditibus nostris huiusmodi defectum, ut par est, suppleri usque ad integrum valorem summe viginti quinque Millium Ducatorum hungaricalium curabimus & pari firmitate promittimus, Ipsamque Dominam Annam statim post consummationem matrimonij inter nos per copulam in possessionem supradictorum locorum ponemus & introducemus, Curabimus quoque ut omnes officiales ac subditi supradictorum locorum Domine Anne per nos assignatorum homagia & alia fidelitatis Juramenta eidem Domine Anne prestare debeant, Ipsaque domina Anna de omnibus istorum locorum officijs ac personis instituendis & destituentibus ad arbitrium suum disponere possit & valeat, ita videlicet ut prefata Domina Anna huiusmodi redditibus vita sua durante uti, frui ac gaudere & ex illis statum suum sustinere & intertenere possit ac valeat In Casu autem quo alter ex Nepotibus nostris Ferdinandus aut Carolus cum prefata domina Anna contraheret Nos unacum Serenissimo Principe Domino Ferdinando Arragonum utriusque Sicilie & Hierusalem Rege Catholico communium Nepotum nostrorum auo concordabimus & prouidebimus ut Domina Anna pro superscripta summa contradotis viginti quinque Milium Ducatorum hungaricalium conuenienter ac sufficienter assignetur & assecuretur, Circa uero Contractum Domini Ludouici Regis cum Domina Maria Nos Imperator eidem Domine Marie Dotis nomine similiter summam Ducentotum Milium florenorum hungaricalium tenore presencium ascribimus & assignamus, recompensandam tamen suo tempore cum alia Dote sicut est superius clare expressum. Vicissim vero Nos Wladislaus Rex nomine Carissimi filij nostri Ludouici loco donationis propter nuptias siue contradotis prefate Domine Marie redditus annuos valoris Viginti quinque Milium florenorum hungaricalium super bonis ac locis in Regnis nostris Hungarie & Bohemie Reginis assignari solitis inscribimus & per tenorem presencium assignamus, uidelicet in Regno nostro Hungarie Marmoristum cum Camera Salium & Castrum Hufch cum quinque oppidis & alijs possessionibus, Item Castrum Soliense cum Ciuitate & uniuersis pertinencijs, Ciuitatem Cremnicensensem cum Camera Auri & Argenti & ceteris quinque oppidis & pertinencijs Castrum veteris Bude una cum uniuersis

uerlis pertinencijs & possessionibus In Regno autem nostro Behe-
mie Hrades super albam fluuium Chrudin Duvor & Jaromyr cum
attinencijs vnacum omnibus alijs, Que uel ex priuilegio consue-
tutine aut de Jure prefatorum Regnorum nostrorum Reginis debentur
pro contradote Quibus omnibus ipsa Domina Maria temporibus
uite sue libere gaudere uti ac frui possit ac valeat hoc pacto ut si
supra dicta summa in eorum redditibus summam prefixam videli-
cet Viginti quinque Milium florenorum hungaricalium non attingeret
Quod de alijs redditibus nostris hunc defectum supplere debeamus,
si autem hanc summam viginti quinque Milium Ducatorum
hungaricalium excederent nihilominus id totum Domine Marie
cedere debet Ipsamque Dominam Mariam statim post consumacionem
Matrimonij cum filio nostro Domino Ludouico per Copulam in possessionem
supra dictorum locorum ponemus & introducemus, Curabimusque ut omnes
officiales ac subditi prefatorum locorum Domine Marie per nos assignatorum
homagia & alia fidelitatis iuramenta eidem Domine Marie prestare debeant
Ipsa quoque Domina Maria de predictorum locorum officijs & personis
instituendis & destituendis ad arbitrium suum disponere possit & debeat,
Hec duo Matrimonia tam & si imprimis ad laudem Dei gloriosi & ad
propagacionem Regalis Sanguinis qualis esse debet finis & intencio
Sacramenti Matrimonij a nobis instituta & firmata sint, tamen si Deo
æterno placeret (sicuti omnes mortalitati obnixij sumus) reuocare ad se
(Quod tamen longius abesse uelit) vnum ex sponsis aut sponsabus ante
aut post Matrimoniorum per copulam consumacionem ita inter nos est
conuentum atque conclusum, Et in primis in casu quo sponsum siue
Maritum Domine Anne siue Nos siue alter Nepotum nostrorum is fuerit
ex humanis ante copulam discedere contingeret, Quod tunc prefate
Domine Anne summa Centum Milium Ducatorum in Spacio vnus anni
tunc proxime futuri persoluatur aut Jocalia tanti valoris secundum
veram estimacionem Centum Milium florenorum hungaricalium que apud
prouinciales nostros inferioris Austrie deponere debemus in euentum
non solucionis supradicte summe centum Milium florenorum
hungaricalium tradantur, Cum conditione tamen Nos aut heredes nostros
de Domina Anna aut heredibus suis huiusmodi jocalia cum summa
memorata Centum Milium Ducatorum

hungaricalium redimere posse, Pro qua re Prelati Comites Barones Nobiles Ciuitates omnesque status & ordines prouincie Austrie sufficienter sub fide atque honore suo & sub hypotheca omnium bonorum suorum mobilium & immobilium se obligabunt Quod in suprascripto casu summam centum Milium Ducatorum hungaricalium absque omni diminucione, aut Jocalia ipsa a nobis apud eos deponenda manibus prefate Domine Anne, aut Serenissimorum Regum Hungarie & Bohemie siue aliorum Quos serenitates sue aut Regna ipsa ad hoc deputabunt in Arce Pofonienfi tradent & consignabunt omni dolo & fraude ac quavis machinatione sinistra procul remotis, Quod ut faciant illis tenore presencium precipimus iniungimus & mandamus ipsosque ab omni obligatione subiectionis fidelitatis & obediencie quibus Nobis & heredibus nostris sunt astricti ad hunc duntaxat effectum absoluiamus & liberos fore circa execucionem supradictorum expresse pronunciamus & ex nunc declaramus, hi autem qui huiusmodi pecuniam siue Jocalia in supradicto casu ad Arcem Pofoniensem perferent numerum ducentorum siue pedites siue equites fuerint excedere non debebunt, similiter moriente ante consumacionem Matrimonii per copulam sponso prefate Domine Anne quicumque is fuerit iidem prouinciales nostri Ipsam Dominam Annam cum omni honestate saluis personis & omnibus rebus suis & omnium suorum ad omnem eius atque Serenissimorum Regum Hungarie voluntatem & arbitrium ad Regna paterna Pofonium uidelicet aut Znaymam reducere debent & tenentur In casu vero quod unam ex sponsabus ante Matrimonij consumacionem per copulam mortem obire contingeret, nihilominus alteri sponse, que superstes erit Dos superius expressa Ducentorum Millium Ducatorum persoluatur, similiter si vnus ex Marittis post Matrimonij consumacionem fatis concederet & vxor relicta ad secunda vota transire uellet, eidem relicte summa illa Ducentorum Milium Ducatorum persolui & ipsa relicta statui & redditibus pro contradote sibi assignatis cedere debet Interim vero & quam diu solucio ista Dotis Ducentorum Milium Ducatorum non fit, redditus annuos & statum suum tenere & percipere poterit ac debet. Quæ omnia supradicta Inter nos Maximilianum nostrosque Nepotes ac nostros Wladislai filium & filiam contracta firmata & conclusa: postquam matura deliberacione prehabita a Nobis sancita sint, procerum vtriusque Imperii ac Regnorum nostrorum accedente consilio

lio grata, rata, ac firma habemus, eaque omnia in fide ac verbis nostris Regiis obseruare exequi & adimplere pro nobis Nepotibus liberis & heredibus atque successoribus nostris neque illis quoquo modo contrahere directe uel indirecte ex quacunque causa occasione siue colore dolo & fraude penitus exclusis, Tenore presencium promittimus & nos obligamus, Nos uero Sigismundus Poloniae Rex postquam hæc omnia supradicta nedum in presencia nostra sed & cum scitu voluntate atque consensu nostro sancita atque firmata sunt, Nosque ut sic fierent omni opera & studio laborauerimus rati non tam prefatis Maiestatibus Sacratissimi Cæsaris & fratris nostri Hungarie Bohemieque Regibus Regnis & eorum liberis sed & vniuersæ Reipublice Christiane rem tam sanctam & saluberrimam profuturam Eadem fide nostra Regia atque in verbo Ingenui principis presencium tenore promittimus Nos omni fide opera ac studio nostro quantum per nos fieri poterit ut supradicta omnia obseruentur, exequantur, Integra atque illesa conseruentur manu teneantur & compleantur sincere atque ingenue curaturos & elaboraturos, Ad hec Nos Maximilianus Imperator Wladislaus Sigismundus Reges pro premissorum omnium confirmatione sanctissimum Dominum Nostrum requiremus, si contractus supradicti debitis solemnitatibus vel personarum ætate aut alia quauis causa siue defectu non satis essent fulciti, ut Beatitudo sua ad incrementum pacis & vniuersorum salutem huiusmodi defectus suppleat, & omnia ut acta sunt confirmet & approbet, omnibus in contrarium facientibus derogando, In quorum omnium fidem indubitata atque testimonium Nos tres prefati principes Ternas conformes litteras manibus & Chirographis nostris propriis subscripsimus atque sigillis nostris Imperiali ac Regalibus communiri fecimus, Cumque res iste etiam Consilio & industria atque opera Reuerendissimorum Dominorum Cardinalium supradicti uidelicet strigonienfis & Sedis Apostolice Legati & Mathei sancti Angeli Diaconi Cardinalis Gurcensis & Coadjutoris Salczburgensis & nostri Imperatoris In Italia locumtenentis generalis acte tractate & concludere sint manibus suis presentes litteras ad maius robur & efficiam eciã duxerunt subscribendas Datum In Ciuitate Vienenfi die Dominica festi Sancte Marie Magdalene vigesima Secunda Mensis Iulii Anno Domini Millesimo Quingentesimo Decimo quinto, Regnorum nostrorum Nostri Maximiliani Regni Romani Tricesimo Hungarie ue-

ro Vicefimo sexto noſtri autem Wladislai Hungarie vigefimo Bohemie uero - - - Noſtri autem Sigifmundi Regni Polonie - - -

Maximilianus Rex SSpt. Wladislaus Rex &c.
Sigismundus Rex SSpt.

Thomas Carlis Strigonienſis &c.
Legatus SSpt.

Matheus Car. Gurcenſis &c.

(L. S.) (L. S.) (L. S.)

XXII.

Instrumentum Procuratorii FERDINANDI, Infantis Hispaniarum, Archiducis Austriae pro MATHÆO Cardinali Gurcensi, CYPRIANO SARENTEYN, JOANNE REYNER, & FACOBEO DE BANISSIS, ad contrahendum matrimonium cum ANNA, WLADISLAI Hungariae & Bohemiae Regis filia. Dat. Majoreti. 24. Martii 1516. (1).

IN DEI NOMINE Amen Nouerint vniuersi Quod nos Ferdinandus Infans Castelle & Aragonum &c. Attendentes Inter Sacratissimum Romanorum Imperatorem semper augustum Auum & do-

(1) Ex tabulis authenticis Sanctioris tabularii Aug. Domus.

dominum nostrum metuendissimum & serenissimum hungarie Regem inter cetera tractatum concordatumve fuisse matrimonium nostrum cum illustrissima domina Anna dicti Serenissimi hungarie Regis filia Et ad dictum matrimonium contrahendum nostra Indigeat potestate Cupientes igitur sicuti debemus semperque facturi sumus maximam enimque prudentiam esse putamus In omnibus & precipue In delectione sponse atque uxoris sue cesaree magestatis & Serenissimi & potentissimi Principis hispanie & utriusque Sicilie hierusalem Archiducis austrie &c. fratris & domini mei vota & mandata tanquam avi & fratris qui maximum erga nos amorem habent exsequi & adimplere. Ideo de fide prudentia legalitate & animi Integritate vestri illustris & Reuerendissimi domini Mathei Gurcensi Cardinalis santi angeli Sacri Romani Imperii Principis ac nobilium virorum Cipriani Sarenteyn Cancellarii Joannis reynner & Jacobi de baniffis Secretariorum & consiliariorum prefate cesaree magestatis plurimum confidentes De nostra mera pura libera & spontanea voluntate omnibus melioribus modo via forma Jure & causa quibus melius validius & efficacius possumus matura deliberacione preuia facimus constituimus creamus & ordinamus procuratores nostros certos speciales Irreuocabiles & ad Infra-scripta eciam generales Ita quod specialitas generalitati non deroget nec econtra vos eosdem illustrem & Reuerendissimum dominum Matheum Gurcensem Cardinalem ac nobiles Cyprianum Saranteyn Joannem Reynner & Jacobum de Baniffis Absentes tanquam presentes omnes simul & quemlibet vestrum Insolidum videlicet Ad faciendum pro nobis & nomine nostro Sponsalia & contrahendum matrimonium per verba de presenti apta & sufficiencia ad matrimonium contrahendum juxta ritum & ordinem Sancte Romane ecclesie aut alias prout de Jure melius fieri possit cum dicta illustrissima domina Anna prefati Serenissimi Regis hungarie filia ac manus ad peragendum huiusmodi matrimonium dandum prestandum & exhibendum. Nosque In legitimum Sponsum & virum eiusdem illustrissime Domine anne dandum & concedendum Necnon ad accipiendum & apprehendendum pariter nomine nostro & pro nobis a predicta illustrissima domina Anna similia uerba de presenti matrimonium faciencia aut alia prout de Jure melius fieri possit propter que eadem illustrissima domina Anna In nos ut In suum legitimum Sponsum & virum exprese consenciat manusque suas similiter ad id

capiendum & apprehendendum. Quibus verbis per vos dictos procuratores nostros nomine nostro & per dictam illustrissimam dominam annam concessis & prolatis manibusque hincinde apprehensis ex nunc prout ex tunc nos met ipsum damus exhibimus & concedimus ut melius possumus pro legitimo Sponso & viro dicte illustrissime domine Anne secundum ritum ordinem & consuetudinem Sancte Romane ecclesie Dantes & concedentes preterea vobis eisdem procuratoribus nostris facultatem & auctoritatem verbum & fidem nostram ad predicta omnia & singula seruanda nostro nomine Interponendum submittendum & obligandum sub quibus vis capitulis & scripturis Juramentis & alias roboratis prout vobis seu eorum alteri melius & commodius visum fuerit expedire, Et generaliter omnia alia & singula ad id necessaria & oportuna cum dependentibus emergentibus annexis & connexis faciendum gerendum concedendum & exequendum queque nos si personaliter adhesionem facere possemus etiam si talia forent que mandatum exigerent magis speciale quam presentibus est expressum Promittimusque bona fide ac etiam Juramus per deum & eius Sacrosancta quatuor euangelia perpetuo tenere & Inviolabiliter obseruare quicquid per vos dictos procuratores nostros & quemlibet vestrum actum dictum gestum concessum concordatum firmatum & conclusum fuerit in premisis & quolibet premissorum & ea nullo tempore reuocare sub omni Juris & facti renunciacione pariter & cautella IN QUORUM omnium & singulorum premissorum robur & firmitatem presens publicum Instrumentum manu nostra propria subscriptum ac sigillo nostro munitum per Secretarium Regium & notarium Infra scriptum coram testibus Infra scriptis per nos concessum signari & In publicam formam redigi mandauimus Que fuerunt acta In opido maioreti Die vicesima quarta mensis marcii anno a natiuitate domini Millesimo Quingentesimo Sextodecimo Presentibus ibidem Reuerendissimo In christo patre & domino domino fratre Francisco ximenez hispanie Cardinale Archiepiscopo Toletano & hispaniarum primate Cancellario majore & Inquiretore generali contra hereticam prauitatem In Regnis & dominijs Castelle & Reuerendo domino magistro Adriano de trayeto. Decano ecclesie de lobayna prefati Serenissimi & potentissimi domini nostri Principis hispaniarum oratore & consiliario Et magnifico viro domino Petro nunnez de guzman Preceptore maiore hordinis de

Calatraua Et Reuerendo In christo patre domino Aluaro de oforio Episcopo Astoricensi testibus ad premissa vocatis specialiter & rogatis.

yo El ynfante

Et ego petrus de quintana Serenissime & potentissime domine nostre Regine Secretarius ac publicus apostolica & regia auctoritatibus notarius Premissis omnibus & singulis dum sic ut premititur dicerentur agerentur & fierent ac quando prenominate Illustrissimus dominus Ferdinandus Infans presens publicum Instrumentum concessit vna cum prenominate testibus interfui, eaque omnia & singula sic fieri vidi & audiui ac in notam sumpsi. Ideoque in fidem & testimonium premissorum hoc meum quo vtor in publicis hic apposui signum.

L.S.
Not.

L.S.

XXIII.

Testimonium publicum de matrimonio FERDINANDI cum ANNA WLADISLAI filia, per Procuratores Oeniponti rite & legitime celebrato. Dat. in Inspruck d. 11. Decembris An. 1520. (1).

IN Nomine Domini nostri Jesu Christi Amen. Anno à Nativitate ejusdem Millesimo quingentesimo Vigesimo, Indictione octava, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & domini nostri Domini

(1) Primus, quod sciam, juris publici fecit Ill. Comes de WURMBRAND in Collectaneis suis Genealogico-Historicis, anno 1705. Viennæ vulgatis pag. 101. Autographum ipsum videre adhuc mihi non licuit; immo utrum superet, ignoro: cum locum & serinium, ex quo exemplum suum Illustris auctor sumpsit, adscribere neglexerit.

mini Leonis, divina providentia Papæ Decimi Anno eius octavo, die vero Undecima Mensis Decembris, hora post meridiem quarta vel circiter, in insigni oppido Inspruck Brixinensis Diœcesis, ac ibidem in Choro Ecclesiæ Parochialis Sancti Jacobi in præsentia serenissimarum Dominarum Annæ Hungariæ & Mariæ Castellæ &c. Reginarum, cum uniuerſa ſua Curia, Nec non aſtantibus ibidem, ſereniſſimi ac Potentiſſimi Principis & Domini Domini Ludovici Hungariæ, Boëmiae &c. Regis, Oratoribus, Procuratoribus & Mandatariis, videlicet Magnifico & Generoſo Domino Ambroſio Sarkan de Akoshaza, libero Domino de Onnod & Comite Saladienſe; & Reverendo Domino Hieronymo Balbo Præpoſito Poſonienſe, ſuæ Regiæ Celſitudinis Conſiliariis; inſuper & Generoſorum, ſtrenuorum, Egregiorum, Nobiliumque Dominorum ſacræ Cæſaræ & Catholicæ Majeſtatis Regentium & Patriæ Gubernatorum: ſed & Notariorum & teſtium ſubſcriptorum, ad hæc ſpecialiter vocatorum & rogatorum: totiusque populi & incolarum utriusque ſexus dicti oppidi multitudine frequentis; coram Reverendis Patribus & Dominis Leonardo in Wiltan Ordinis Præmonſtratenſis, & Leonardo S. Georgij Ordinis Sancti Benedicti Monafteriorum Brixinensis Diœceſis Abbatibus, in eorum Pontificalibus & ornamentis & inſulis, aſtante ipsis congregacione cleri dictæ Eccleſiæ perſonaliter conſtituti: Sereniſſimi & inviſtiſſimi Principis & Domini Domini Caroli Romanorum Imperatoris Electi ac Hiſpaniarum &c. Reges Catholici; & Sereniſſimi Principis & Domini Don Ferdinandi Infantis Hiſpaniarum, & Archiducis Auſtriæ &c. fratris ſuæ Imperialis Majeſtatis Oratores, Procuratores, & Mandatarii: videlicet Magnifici & Generoſi Domini Guilhelmuſ de Rogendorff Baro de Mollenburg Magiſter Curiae jam dicti Principis Don Ferdinandi, & Sigismundus de Dietrichſtein Baro de Hollenburg & Finckenſtein, & Reverendus Dominus Sebaſtianus Sperantius Præpoſitus Brixinensis, per organum ipsis Domini Præpoſiti clara & intelligibili i voce in lingua Germanica expoſuerunt &c. cum alias inter di-væ memoriæ Dominum Maximilianum Romanorum Imperatorem & præſatam ſereniſſimam Dominam Annam Hungariæ Reginam natam certus contractus Matrimonialis in Vienna celebratus fuiſſet, ſub his tamen conditionibus, ut ſi infra Annum tunc proxime ſecuturum, nunc vero effluxum, contingeret, ut vel ſereniſſimus Do-
mi-

minus Carolus, vel Dominus Ferdinandus, cum eadem Domina Anna Matrimonium contraheret, per verba de præsenti; ipse Dominus Maxiilianus esset ab omni præhabito contractu prorsus liber atque solutus: & verum atque notorium sit, quod anno tunc proxime sequenti dictus Dominus Ferdinandus, mediante nobili Domino Cipriano de Serenti Cancellario Imperiali, sufficienti adhuc mandato instructo, cum eadem Domina Anna Matrimonium per verba de præsenti in eadem Civitate Viennensi contraxerit, Sanctæ Sedis Apostolicæ ad hæc dispensatione accedente pariter & assensu; nunc idem Dominus Ferdinandus Matrimonium sic, ut præmittitur, contractum, ratum, gratum, firmumque habens, ac, si qui forte defectus occasione minoris ætatis, aut alia quacunque de causa tunc intervenissent, ad tollendam omnem ambiguitatem, cum eadem Serenissima Domina Anna de novo per verba de præsenti Matrimonium contrahere, ac Deo favente consummare, Ipsamque sibi matrimonialiter copulari desiderat: præfatæ Imperialis Maiestatis, tanquam fratris & curatoris sui, ad hæc accedente auctoritate pariter & assensu. Qua de causa ipsi Domini Oratores, Procuratores, & Mandatarii, per suam Imperialem Majestatem & dictum Dominum Don Ferdinandum principaliter huc missi forent; prout in Mandatis eorum plenius continetur, quæ tunc unacum dispensatione Papali in forma Brevis Apostolici nobis Notariis Publicis infra scriptis exhibebantur, quod quidem Breve Apostolicum sic incipit: *Leo Papa decimus. Charissime in Christo fili, & dilecta in Christo filia. Salutem & Apostolicam benedictionem. Datum Florentiæ sub Annulo Piscatoris die decima nona Januarii Anno Millesimo, quingentesimo decimo sexto, Pontificatus nostri anno tertio.* Sic subscriptum: P. Bembus. Supra scriptum vero sic: *Charissimo in Christo filio nostro Maximiliano Electo Romanorum Imperatori semper Augusto; & dilectæ in Christo filiæ Nobili Mulieri Annæ, charissimi filii nostri Uladislai Hungariæ & Boëmiæ Regis illustris Natæ.* Mandatum vero Imperialis & Catholicæ Majestatis sic incipit: *Carolus divina favente clementia electus Romanorum Imperator semper Augustus &c. Datum in civitate nostra Imperiali Colonia, die decima septima Mensis Novembris, Anno Domini Millesimo quingentesimo vigesimo, Regnorum nostrorum Romani secundo, aliorum vero omnium quinto.* Sic subscriptum:

Carolus. Ad mandatum *Cæsareæ & Catholicæ Majestatis proprium, Hamart.* Tenor vero Mandati ipsius Serenissimi Domini Don Ferdinandi sequitur de verbo ad verbum, & est talis: *Ferdinandus dei gratia infans Hispaniarum, Archidux Austriæ &c.* Notum facimus, & tenore præsentium profitemur: quod cum alias Sacratissimus *Cæsar Maximilianus, Avus & Dominus noster Colendissimus præclarissimæ memoriæ concluderit cum Serenissimo Domino Uladislao Rege Hungariæ & Bohemiæ &c.* inter cætera matrimonium ita, ut aut Sacratissimus *Cæsar Carolus Hispaniarum Rex &c. Frater & Dominus noster colendissimus, aut nos Serenissimam Dominam Annam, filiam ipsius Regis Wladislai, inter annum tunc proxime sequentem desponsare deberemus; & honorabilis fidelis nobis dilectus Ciprianus de Serenti Cancellarius Tyrolis, ad hoc sufficienti a nobis mandato fulcitus, de consensu præfatorum Avi & Fratris nostri intra dictum terminum ipsam Dominam nomine nostro per verba de præsentibus desponsaverit, & nos hujusmodi matrimonium prosequi, & ad debitum finem & effectum deducere cupiamus, atque ad id consensum prædicti Sacratissimi Cæsaris Domini & Fratris nostri habeamus: non vi, dolo, metu, aut aliqua Sinistra machinatione circumventi; sed sponte, libere, de certa nostra scientia, & animo deliberato fecimus, constituimus, ordinavimus, & deputavimus; & tenore præsentium facimus, constituimus, ordinamus, & deputamus nostros veros, certos, & indubitatos Procuratores, & negotiorum nostrorum, infra Scriptorum, gestores, Nuncios speciales & generales, Videlicet: Nobiles, & honorabiles fideles devotos, nobis dilectos Guilelmum de Rogendorff Baronem de Mollenburg, Magistrum nostrum Curie; Sigismundum de Dietrichstein Baronem de Hollenburg & Finkenstein; & Sebastianum Sperantium Præpositum Brixinensem simul, & quemlibet eorum in solidum specialiter & expresse nostro nomine, ad hujusmodi matrimonium cum præfata Serenissima Domina Anna per verba de præsentibus, aut alio quocunque modo iterum & de novo contrahendum, concludendum, renovandum, ratificandum, confirmandum & finiendum; & generaliter omnia & quæcunque alia faciendum, tractandum, & promittendum, quæ pro assècuratione ipsius Matrimonij quomodolibet necessaria & opportuna fuerint, & quæ Nos ipsi faceremus, & facere possemus, si personaliter præsentibus essemus; etiam si talia forent, quæ mandato indigerent magis speciali, quam*

quam presentibus est expressum, quæ omnia hic pro expressis habere volumus: & si necesse fuerit super præmissis quodlibet licitum iuramentum in animam nostram præstandum: promittentes in verbo & fide boni & veracis principis, nos perpetuo ratum, & firmum habituros omne id, & quidquid per præfatos Oratores, Procuratores & Mandatarios Nostros circa præmissa & quodlibet præmissorum tractatum, actum, gestum, promissum, dictum, juratum, & conclusum fuerit: nec illis ullo unquam tempore contraventuros. In quorum omnium testimonium his apponi Sigillum nostrum fecimus. Datum in Oppido Bruxellensi, die decima septima Mensis Novembris, Anno Domini Millesimo quingentesimo Vigesimo. Ferdinandus. Tractatus vero, vigore cuius ipsa Imperialis & Catholica Maiestas hos suos Oratores, Procuratores, & Mandatarios ad sic, ut sequitur, contrahendum & consensuendum misit, nobis Notarijs, infrascriptis, in hac parte exhibitus sic incipit: *Carolus quintus diuina favente Clementia Electus Romanorum Imperator semper Augustus &c.* Datum & actum in civitate nostra Colonia die septima Mensis Novembris Anno Domini Millesimo quingentesimo Vigesimo, Regnorum Nostrorum Romani & electionis Imperii secundo, Aliorum vero omnium quinto. Sic subscriptum: *Carolus.* In Rubrica: *Ad mandatum Cesareæ Majestatis. manu propria. Hannart.* Quo quidem mandato Domini Ferdinandi tunc publice lecto, iidem Domini Oratores, Procuratores, & Mandatarii verbis, ad præmemoratum Dominum Abbatem in Wiltan directis, rogaverunt, ut Paternitas sua ipsam Serenissimam Dominam Annam interrogaret, an sermonem & verba ipsorum Dominorum intellexisset, ac pro sua persona priorem contractum inter Serenissimum Dominum Don Ferdinandum Infantem Hispaniarum & Archi-Ducem Austriæ præfatum, & ipsam Dominam initum & celebratum sic, ut prædictum foret, ratum, gratum, firmumque tenere, & ad tollendam omnem ambiguitatem matrimonium per verba de presenti cum eodem Domino Don Ferdinando medio ipsorum Dominorum Oratorum, Procuratorum, & Mandatariorum contrahere vellet, ac libere consentiret? quo quidem Domino Abbate sic, ut præmittitur, interrogante; cum ipsa Serenissima Domina Anna clara & intelligibili voce respondisset, sese, ut per ipsos Dominos Oratores, Procuratores, & Mandatarios petatum esset, ipsaque interrogata foret, intellexisse,

xiffe, ratificare, & consentire; in super Oratoribus, Procuratoribus, & Mandatarijs dicti Domini Regis Hungariæ, vice Principalis sui, sese vigore mandatorum suorum, quæ postea lecta fuerunt, consentire asserentibus: præfatus Dominus Abbas apprehensa manu dextera Domini Guilhelmi de Rogendorff; & dexterae manus ipsius Serenissimæ Dominae Annæ copulata, dixit in vulgari Germanica lingua in hanc præcise sententiam: *Domine Guilhelme de Rogendorff, Domine de Dietrichstein, Domine Præposite, accipitis Domino Ferdinando Infanti Hispanarum & Archi-Duci Austriæ, Dominam Annam, Hungariæ Reginam natam, in Uxorem legitimam, promittendo eidem nomine Principalis vestri fidem conjugalem?* cui, cum ipsi Oratores, Procuratores, & Mandatarij respondissent: *Accipimus & promittimus;* conversus ad Serenissimam Dominam Annam, junctis adhuc Amborum dextris, Videlicet Domini de Rogendorff & Serenissimæ Dominae Annæ, etiam in vulgari Germanico dixit verba in hanc præcise sententiam: *Domina Anna, Accipitis Dominum Ferdinandum Infantem Hispaniarum & Archi-Ducem Austriæ medio istorum Dominorum suæ serenitatis Oratorum, Procuratorum, Mandatariorum in Maritum legitimum promittendo ei fidem conjugalem?* ad quæ ipsa Serenissima Domina Anna modeste, & dilucide respondit: *Accipio & promitto;* quibus Dominus Abbas hæc verba sub intulit: *quos Deus conjunxit, homo non separet.* Insuper & dicti Domini Oratores, Procuratores, & Mandatarij annulum nomine Domini Ferdinandi sponsalitium in Arrham & Signum perfecti contractus matrimonialis eidem Serenissimæ Dominae Annæ obtulerunt; quem illa in digitum manus benevola suscepit, aliumque annulum vice versa in Arrham & Signum contractus matrimonialis sic, ut præmittitur, perfecti, dictis Dominis Oratoribus, Procuratoribus & Mandatariis dedit eidem Domino & Marito suo Don Ferdinando deferendum ac præsentandum. Quo quidem annulo sic per ipsos Dominos Oratores, Procuratores, & Mandatarios gratanter suscepto, & faustis amborum Abbatum, cæterorumque adstantium precationibus, gratiisque Deo Omnipotenti redditis, dicti Oratores, Procuratores, & Mandatarii pro Serenissimo Domino suo Don Ferdinando, nec non Serenissima ipsa Domina Anna nomine proprio; sed & Serenissimi Hungariæ Regis Oratores, Procuratores, Mandatarii præ-

memo-

memorati pro Domino suo super prædictis omnibus & singulis a nobis Notariis publicis infra scriptis petierunt sibi unum, vel plura, publicum, seu publica, confici instrumentum, seu instrumenta. Acta sunt hæc loco & tempore suprascriptis, præsentibus ibidem Illustri Domino Eugenio Principe Cypri, Reuerendo & venerabili Patre Domino Leonardo Abbate Monasterii Montis Sancti Georgii, & Generoso Domino Guilhelmo de Rapolstein divi quondam Cæsaris Maximiliani Magistro Curiae & præfide Alfatiae, Generoso Domino Bartholomæo de Firmiano earundem Serenissimarum Dominarum Magistro Curiae, & Generoso Domino Guilhelmo de Rapolstein juniore, & Venerabilibus & Egregiis Dominis Johanne Piper & Ambrosio Yphofer Canonici Ecclesiae Cathedralis Brixinensis & Decretorum Doctoribus. Strenuis & Nobilibus Dominis Georgio Botsch Marefcallo Regiminis in Inspruck, Carolo Trapp de Bisinno, Joanne Casparo de Laubenburg, Francisco de Castelalto, Guilhelmo de Reichenbach Magistro Curiae junioris Ducis Wirtenbergenfis, omnes supra dicti Equites Aurati, nec non Domino Hieronymo Baltuno utriusque juris Doctore Cæsareæ & Catholicæ Majestatis Consiliario, Joanne & Wolfgango Nobilibus de Schlandesperg fratribus, Joanne de Neideck testibus ad hæc specialiter vocatis & rogatis, aliisque quam pluribus fide dignis.

Deinde eadem die hora post meridiem fere sexta, cum præmemorata Serenissimæ Dominae & Reginae, deducuntibus eas de dicta Ecclesia ad palatium prænominatis Dominis Oratoribus, Procuratoribus, & Mandatariis in Stubam magnæ aulae proximam, quæ paradisus nuncupatur, tota Curia, Regentium & Nobilium comitante Caterva, ingressæ fuissent, ubi duo lectuli aureis tapetis decentissime instrati aderant, Clarissima Domina Paula de Firmiano Vidua, suprema Magistra Curiae, ipsam Serenissimam Dominam Annam, ad apprehendendam quasi possessionem maritalis thori cum Domino & Marito suo Don Ferdinando, in Alterum lectulorum, qui intrantibus de Aula ad dexteram stabat, decenter imposuit, & mox remotis Cortinis Dominus Guilielmus de Rogendorff, ad apprehendendam pari modo possessionem quasi conjugalis thori nomine Serenissimi Domini Don Ferdinandi Principalis sui cum Serenissima eadem Domina Anna uxore sua, eundem lectulum

ascendit, ac sese ad latus dextrum ipsius Dominae Annae reverenter reclinavit atque recubuit; adstantibus sibi Generoso Domino Sigismundo de Dietrichstein, & Reverendo Domino Sebastiano Sperantio Collegis suis, praesentibus ibidem tam in ipsa stuba, quam ad patentes januas & copiam tædarum & luminum, atque Spectantibus in primis Serenissimi Hungariae Regis Oratoribus, Procuratoribus, & Mandatariis praememoratis, ipsaque Serenissima Domina Maria cum magno numero nobilium Matronarum & Virginum ac officialium Curiae, nec non Dominis Regentibus, Specialiterque strenuis & Nobilibus Dominis Georgio Botsch Vicario Marescallatus Regiminis Inspruck, Carolo Trapp, Guilhelmo de Reichenbach Magistro Curiae Ducis Würtembergensis junioris, & Francisco de Castelalto Consiliariis Imperialis Maiestatis, aliisque quam pluribus praestantissimis viris & fide dignis testibus ad hæc vocatis, rogatis, & requisitis. Super quo etiam partes hinc inde per me Magistrum Joannem Croner Notarium infra scriptum sibi petierunt publica respective ac uniformia debita fieri instrumenta.

Et ego Joannes Croner Transilvanus Clericus Strigoniensis Diocesis, Apostolica & Imperiali auctoritatibus Notarius publicus, iudexque ordinarius; quia praedictis narrationi, assertioni, petitioni, instantiae, litterarum tam Apostolicarum, quam & Serenissimorum Dominorum Caesareae & Catholicae Majestatis Hungariae & Bohemiae Regis, ac Don Ferdinandi Infantis Hispaniarum & Archiducis Austriae, sub ipsorum Dominorum propriis appendentibus & impressis Sigillis, sanis siquidem & integris, non vitiatis, non cancellatis, neque in aliqua eorundem parte suspectis; sed omni prorsus vitio & suspicione, ut prima facie apparebat, carentibus, productioni, ostensioni, exhibitioni, lectioni, seu publicationi, interrogationi, & ex adverso hinc inde responsionibus respective succedentibus, ac per verba de praesenti Matrimonialis foederis percussioni, manuum datitioni, copulationi, Annulorum hinc inde Arrharum loco dationi, receptioni, & impositioni, omnibusque aliis & singulis, dum sic, ut praemittitur, indicta parochiali Ecclesia per prefatos generosos Dominos Guilhelmum de Rogenдорff & Sigismundum de Dietrichstein, ac Reverendum Dominum Sebastianum Sperantium, Oratores, Procuratores, & Mandatarios praelibati Serenissimi Domini Don Ferdinandi, ac per praefatam
Sere.

Serenissimam Dominam Annam, Hungariæ & Bohemiæ Reginam natam, Principales aliosque pariter coram præfato Reverendo Domino Leonardo Abbate in Wilten, seu per eum singula congrue referendo fierent & agerentur, una cum prænominatis testibus & superscriptis Dominis Henrico Ursino U. J. Doctore, Joanne Eker bonarum artium Magistro Presbitero publicis Notariis præsens fui, eaque omnia & singula sic fieri vidi, & audiui, ac cum præmemoratis testibus & supra scriptis Dominis Notariis in notam sumpsi ea, quæ in dicta præsentia parochiali acta sunt.

Actus secundus qui sic incipit &c. Deinde eadem die &c. Extra vero dictam etiam in secundo actu, absentibus aliis prænominatis & superscriptis Dominis Notariis publicis, ego idem Joannes Croner in aula Principis magna in stuba, quæ Paradisus nuncupatur, Reclinationi Serenissimæ Domine Annæ, ad apprehendendam possessionem Maritalis thori & Domino & Marito suo Don Ferdinando, & ipsius Domini Guilhelmi de Rogendorff parimodo, ad apprehendendam quasi possessionem conjugalis thori Serenissimi Domini Don Ferdinandi Principalis fui interfui, sic fieri vidi & audiui, ac cum prænominatis testibus in notam sumpsi, ideo hoc præsens Publicum instrumentum, manu alterius fideliter scriptum, exinde contuli & publicavi, & in hanc publicam formam redegi, signoque & nomine ac cognomine meis solite & consuete subscripsi & signavi: in fidem, robur & testimonium omnium & singulorum præmissorum rogatus, & specialiter requisitus; & quoniam scriptoris vitio dictio (*montis*) in quinta superiori linea apud tale signum omissa fuit, ideo eam in fine præfatus Ursinus apposuit, de quo fidem facio.

XXIV.

FERDINANDI Archiducis & Infantis Hispaniarum
Ratihabitio, de quibus inter IMP. CAROLUM & Legatos Regis
Hungariæ LUDOVICI anno 1521, die 7. Novembris Colonia Agripp-
pina convenerat. Dat. in Oppido. . . die. . .
An. 1521. (1).

Ferdinandus Dei gracia Infans Hispaniarum, Archidux Austriae &c. Tenore presentium recognoscimus, & notum facimus universis: quod quum in civitate Imperiali Colonia Agrippina, die septimo Mensis Novembris, anno præterito, millesimo, quingentesimo & vigesimo, inter Sacratissimum Principem, & Dominum Dominum Carolum electum Romanorum Imperatorem, Hispaniarum utriusque Siciliæ, Hierusalem &c. Regem, Archiducem Austriae, Ducem Burgundiæ &c. fratrem, & Dominum nostrum colendissimum, ex una: & magnificum, ac honorabilem, sincere nobis dilectos Ambrosium Sackhan de Akoshaza, liberum Dominum de Olnad, Comitem Zalandiensem, & Hieronymum Balbum, præpositum Pofoniensem, tanquam Serenissimi, & potentissimi Principis Domini Ludovici, Regis Hungariæ & Bohemiæ &c. Domini fratris, & Sororii nostri colendissimi Oratores, Mandatarios, & Procuratores, de quorum mandatis nobis constat, ex altera partibus tractatus quidam initus, factus & conclusus fuerit, cujus tenor talis est, & de verbo ad verbum sequitur: *Cum alias felicitis memoriæ divus Imperator Maximilianus unacum Serenissimis Hungariæ & Bohemiæ Regibus in Civitate Vienna Austriae, de anno Domini millesimo quingentesimo quinto decimo tractaverit, & concluderit duo matrimonia, videlicet unum inter Serenissimum Dominum Ludovicum, Hungariæ & Bohemiæ Regem, & Serenissimam Dominam Mariam, Majestatis suæ neptem: & secundum inter Serenissi-*

(1) Ex Collegiæ Rev. & Cl. Viri ANTONII STEYERERI S. J. typis vulgavit CL. MAR-
 QUARDUS HERRGOTTUS Monumentorum Augustæ Domus Tom. III. Part. I. pag. 70.
 Auctarii Diplomatum, ad Pinacothecam Austriacam pertinentium.

nissimam Dominam Annam, Hungariæ filiam & alterum nepotum suorum videlicet, sacratissimam Cæsarem Carolum, & Serenissimum Dominum Ferdinandum; itaque alter eorum ante unius anni lapsum Dominam Annam per verba de præsentis esset desponsaturus, idemque Don Ferdinandus ante præfati anni finem, accedente ad hoc consensu Divi Imperatoris Maximiliani, avi, & etiam Cæsaris Caroli, fratris sui, per Procuratorem suum, Zyprianum de Serentein, Cancellarium Cæsareum, sufficienti ad hoc mandato, & potestate suffultum, prout per publica, & debita instrumenta, de super confecta, paret, cum præfata Domina Anna matrimonium per verba de præsentis contraxerit. Ab eoque tempore citra & usque nunc præfatus Sacratissimus Cæsar Carolus instanter, & diligenter fuerit sollicitatus (ad quod tamen sua sponte etiam fuit inclinatus) ut hanc Serenissimam Dominam Annam uxorem duceret, & si illam non duxerit, recusandam, nec expresse dicendum, se nolle eam habere; ob egregias ejus virtutes, & animi, ac corporis dotes; tamen cum plurima impedimenta, quibus hactenus fuit, & nunc est obstrictus & ligatus, & ne fratri suo injuriam inferret, ad hoc matrimonium in presentiarum devenire nequeat, neque possit, contentatur sua Imperialis Majestas, ut Serenissimus frater suus, Don Ferdinandus, Matrimonium cum hac Serenissima Domina Anna nuper contractum, perficiat: & insequendo priora conventa omnia, quæ videbuntur necessaria, fiant, & exequantur. Præterea conventum est, quod præfati Oratores Serenissimi Hungariæ Regis ob hanc causam debeant proficisci ad Inspruck, & ibidem coram Serenissimis Dominis Reginabus nomine Serenissimi Hungariæ Regis vigore mandati suæ Serenitatis de novo ratificare, & confirmare contractum matrimonialem Serenissimi Domini Regis Ludovici cum Domina Maria, nec non etiam omnia illa, quæ per Cancellarium Serenteiner nomine procuratorio pro Serenissimo Don Ferdinando Viennæ cum Serenissima Domina Anna acta sunt, & de novo per verba de præsentis nomine præfati Regis sui, cum hac Domina Maria contrahere, cum quibus oratoribus etiam Imperialis Majestas sua & Serenissimus frater suus Don Ferdinandus, Oratores suos, pleno etiam mandato instructos, destinabunt, qui similiter eorum nomine Regis Ludovici cum Domina Maria celebrandum consentiunt, & omnia ea, quæ pro præfato Don Ferdinando Viennæ per memoratum cancellarium cum Serenissima Domina Anna acta sunt, ratificabunt, & confirmabunt, at-

que de novo per verba de presenti nomine Procuratoris Don Ferdinandi cum Domina Anna contrahere debebunt. Quantum autem ad statum Serenissimi Don Ferdinandi Cæsarea, & Catholica Majestas offert præfato Don Ferdinando pro statu suo omnia ea, quæ ei de jure pertinent, & nibilo diminuet, sed potius ex fraterno, quo eum prosequitur, amore augebit, & ad hunc effectum contentabitur illi tradere, si illis ex nunc contentus esse voluerit, quinque Ducatus Provinciarum Australium inferiorum, sicut nunc sunt, similiter omnia ea, quæ ex testamento felicitis memoriæ Regis Ferdinandi in Regno Neapolitano illi legata sunt. Et si idem Don Ferdinandus, & Serenissimus Hungariæ Rex volent, Majestas sua Cæsarea illas provincias Australes in Regnum eriget, & ipsum Don Ferdinandum in Regem Austriæ creabit. Si autem idem Don Ferdinandus maluerit, ut eligantur aliqui Commissarii, qui videant de hiis, quæ de jure sibi debeantur, Majestas sua Cæsarea etiam de hoc contentabitur, & ut juxta illorum judicium, & cognitionem, quæ fratri suo in quocunque loco debebuntur, habeat integre & sine diminutione: circa hanc tamen Majestatis Imperialis oblationem, quo ad statum Serenissimi Domini Ferdinandi Oratores Hungari nec si ingerere; nec quicquam tractare voluerunt, remittentes omnia illa dispositioni, & conclusioni, fiendæ inter Cæsaream Majestatem & dictum Don Ferdinandum. Cæterum cum alias in tractatu Viennensi per quondam Cæsarem Maximilianum Serenissimæ Domine Annæ loco contra-dotis, sive donationis propter nuptias fuerint assignati redditus annui viginti quinque millium florenorum Hungaricalium super certis terris, locis, & Castris, in eodem tractatu Viennensi, & literis, de super confectis, expressis, videlicet medietas illorum reddituum in provinciis Australibus: videlicet super oppidis castris Judenburgensi, Leubensi, Stiria, ad Sanctum Hippolytum, & Gars, unacum omnibus, ac singulis ipsorum territorii districtibus, & emolumentis; altera autem medietas in comitatu Tirolis, videlicet super oppidis & castro Imbst, Kaltern, unacum officio in Altenburg, & super oppido, & Castro in Rotenberg, cum omnibus eorum pertinentiis: quam summam cum etiam nunc Cæsarea, & Catholica Majestas, suo, & Serenissimi Don Ferdinandi fratris sui, nomine cupiat, in omni casu præfatæ Domine Annæ esse legitime, & sufficienter assignatam; conventum est, & ita præfata Cæsarea, & Catholica Majestas pro se & fratre Don Ferdinando promittit, quod hujusmodi assigna-

assignatio, & affecuratio summæ reddituum viginti quinque millium florenorum Hungaricalium pro Serenissima Domina Anna super eisdem terris, & locis, supra nominatis, manere debeat. Et jam de facto eadem loca, superius expressa, de novo pro affecuratione ejusmodi summæ viginti quinque millium florenorum obligant, & obligata, atque addicta esse. Et hunc articulum, in tractatu Viennensi positum, cum omnibus punctis, & clausulis, in suo robore permanere, subsistere, atque sic observari volunt. Potest tamen Serenissimus Don Ferdinandus, si & quando volet, quod expresse Serenitati suæ reservatur, medietatem hujus summæ viginti quinque millium florenorum Hungaricalium, quæ assignata est super terris, & locis etiam provinciarum Austriæ inferioris, Serenissimæ Domine Annæ assignare, quibus, ut præfertur, sufficienter, & usque ad complementum integræ summæ viginti quinque millium florenorum Hungaricalium assignatis, & affecuratis, & tunc obligatio prior, super Comitatum Tyrolis facta, cessare debeat, non obstante priori tractatu, & præsentī affecuratione, quoad Comitatum Tyrolis. Promittit quoque Cæsarea & Catholica Majestas suo, & Serenissimi fratris sui nomine, omnia supra dicta loca nunc assignata, aut futuro assignanda dare præfatæ Serenissimæ Domine libera, & absque ulla hypotheca, inscriptione, sive impigneratione; itaque redditus annui, super hiis assignati, expleant summam viginti quinque millium florenorum Hungaricalium sine ulla diminutione. Similiter oratores Hungari nomine Serenissimi Regis sui promiserunt, quod loca, super quibus Serenissimæ Domine Mariæ in tractatu Viennensi fuerunt assignati redditus annui viginti quinque millium florenorum Hungaricalium nomine contradotis, præfatus Serenissimus Rex Hungariæ simili modo dabit libera & non gravata ulla hypotheca, vel impigneratione, ita quod se se extendant usque ad præfatam summam viginti quinque millium florenorum Hungaricalium, sicque reciproce, & pari modo Domina Maria ita sit tuta, & affecurata in Regno Hungariæ, quemadmodum Domina Anna assicrabitur in bonis, ac dominiis, ad Domum Austriæ spectantibus, sine ulla diminutione. Ut autem hæc omnia adhuc magis rite, & debite perficiantur, Majestas Cæsarea, & Catholica, ac supra dicti Oratores convenerunt, & sua Cæsarea Majestas unacum fratre suo, Don Ferdinando, ad oppidum Imperiale Werd supra Danubium, vel ad civitatem Augustæ circa medium quadragesimæ, proxime futuræ, aut si fieri poterit, etiam citius proficisci, & illuc

etiam Serenissimas Dominas Reginas deducere debeant; ulterius tamen progredi, aut ultra præfatum tempus hunc conventum differre, ob urgentissimas causas sua Imperialis Celsitudo nequaquam potest. Quo tempore, & ad eundem locum etiam Serenissimus Hungariæ & Bohemiæ Rex, si conventum ipsum acceptaverit, est profecturus. Similiter ambæ eorum Majestates ad hunc conventum invitabunt etiam Serenissimum Dominum Sigismundum Poloniæ Regem, alias ad hæc propensum, ut in hoc conventu non solum omnia supra dicta, & prius Viennæ tractata, ac reliqua, quæ adhuc superesse videbuntur: verum etiam, ut inter easdem Majestates tractari, deliberari, & concludi possint ea omnia, quæ in rem, ac dignitatem Majestatum suarum, & subditorum suorum tranquillitatem, nec non ad hanc amicitia, & necessitudinis colligantium magis firmandam, & stabiliendam videbuntur cessura; & demum ac præcipue, quæ in utilitatem universæ Reipublicæ Christianæ, & pro defensione contra fidei Christianæ hostes, atque eorum exterminio existimabuntur necessaria, vel opportuna. Etiam conclusum est, quod in hoc conventu Serenissima Domina Anna Serenissimo Don Ferdinando tradi, & præsentari debeat; Serenissima autem Domina Maria ad Dominicam Quasi modo geniti, proxime futuram, ad oppidum Haymburg in limitibus Austriæ, duobus miliaribus Posonio distans, deduci, & Serenissimo Domino Regi Ludovico tradi, ac præsentari debeat. Quæ omnia, & singula supra dicta, conclusa & conventa, ambæ partes, videlicet Sacratissimus Cæsar Carolus suo, & Serenissimi fratris sui, Don Ferdinandi, nomine: similiter præfati Oratores pro Serenissimo Hungariæ Rege promiserunt, rata, grata, firma, stabilia futura, præterquam protectionem Serenissimi Hungariæ Regis ad Conventum Werdensem, vel Augustanum, quam supra dicti Oratores promiserunt non nisi sub beneplacito Serenissimi Regis sui. Promiserunt tamen præfati Oratores infra hinc, & primum Januarii, proxime futurum, aut citius, si fieri possit, Serenissimum Hungariæ Regem mentem suam Majestati Imperiali significaturum, ac declaraturum, si ad hunc conventum ad Werd, vel Augustam venire velit, & possit, nec ne; ut Majestas sua Cæsarea in tempore de adventu præfati Serenissimi fratris sui, & rebus suis undique possit providere. Quem quidem tractatum motu proprio de certa nostra scientia, ac animo deliberato, in omnibus suis punctis, capitulis, clausulis, & articulis, quatenus ad nos attinet, & præsertim circa matrimonium, & af-

secu-

securationem dotis præfatæ Serenissimæ Dominae Reginae Annæ, sponsæ nostræ charissimæ, approbavimus, confirmavimus, acceptavimus, ratificavimus, laudavimus, ac ratum, gratum, & firmum habuimus, & tenore presentium approbamus, confirmamus, acceptamus, ratificamus, laudamus, ac ratum, gratum, & firmum habemus, promittentes in fide, & verbo veracis Principis, nos eundem tractatum inviolabiliter observaturos; & in omnibus, & cum singulis suis articulis, quatenus ad nos attinet, adimpleturos, dolo, & fraude semotis: harum testimonio litterarum, manu nostra subscriptarum, & Sigilli nostri appensione roboratarum. Datum in oppido. . . Die. . . Anno Domini millesimo quingentesimo vicesimo primo (1).

XXV.

LUDOVICI Hungariæ Regis litteræ, quibus Civitates Montanas aliaque complurima bona Conjugi suæ MARIAE dotis nomine & reginali jure possidenda adscribit. Dat. Budæ d. 2. Februarii An. 1522. (1).

Nos Ludovicus Dei gratia Rex Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiae &c. Dux Slesiae, Marchio Moraviae & Lusatiae &c. memoriæ commendamus tenore præsentium significantes quibus expedit universis: quod posteaquam Serenissima Domina Maria neptis clarissimi & excellentissimi Principis quondam Domini Maximiliani Romanorum Imperatoris semper Augusti, gratæ & felicitis memoriæ, filia Serenissimi quondam principis Domini

Rr 3

Philip-

(1) CL. MARGUARDUS HERRGOTTIUS aram hanc in mendo cubare dicit, legendumque esse existimat. anno millesimo, quingentesimo, vigesimo. At vero dormitasse hic quidem Virum doctum adtestatur FERDINANDUS ipse, qui initio hujus ipsius monumenti annum vigesimum, dum hæc scriberentur, finitum jam fuisse scribit: quum, inquit, in civitate Imperiali Colonia Agrippina, die septimo mensis Novembris, anno PRÆTERITO millesimo quingentesimo & vigesimo inter Sacratissimum Principem &c. Male præterea vir doctus idem hoc manumentum inscribit: FERDINANDI &c. consensus in Tractatum matrimoniale inter se & annam &c. nam re ipsa Ratihabitio est eorum, de quibus inter Imp. CAROLUM & Legatos Regis Hungariæ LUDOVICI Colonia memorato modo tempore convenerat, quæ omnia FERDINANDUS, in primis vero ea, quæ ad dotem ANNÆ pertinent, post celebratas etiam per Legatos nuptias rata habere potuit, immo debuit.

(2) Extat in Cod. Cæsareo Jur. Civilis CXII. fol. 20.

Philippi, Hispaniarum Regis, Dei Optimi providentia & bonitate sancto matrimonii foedere mutuoque & indissolubili amoris vinculo nobis juncta est: volentes, ut par est, contractibus & articulis, tam inter ipsum D. Maximilianum Imperatorem ac Serenissimum quondam D. Wladislaum, patrem nostrum Carissimum felicitis recordationis, quam inter nos ac Serenissimos Principes & D. D. Carolum Romanorum Imperatorum Rege Catholicum; & Ferdinandum Archiducem Austriae, Ducem Burgundiae &c. fratres suae Reginalis Majestatis Carissimos initis & confectis satisfacere: cupientes denique ut ipsa Majestas Reginalis conjunx nostra Carissima ex tam alta clarissimorum Imperatorum Romanorum ac Regum Hispaniarum orta progenie pro majorum & fratrum suorum nec non etiam nostro splendore, gloria & amplitudine statum honestissimum, qui tantam decet Reginam, cujus honorem & omne bonum non minori revera studio, quam nostrum proprium expetimus, habeat: de consilio & assensu omnium dominorum, Praelatorum, Baronum, Procerum, nobilium inclyti nostri Hungariae, ad universalem Conventum jussu & imperio nostro ad. D. Elisabeth Budae congregatorum, qui quidem omnes, nemine discrepante, optimi fideles, ut majorem, quem possunt, honorem suae Majestati, in cujus felici adventu, praesentia, gratia, patrocinio erga eosdem fideles nostros indubitato multum spei collocarunt, deferrent, Nos frequenter & studiose sunt hortati, ut Majestas sua statum suum honestum, decentem, jure conjugii & contractus nostri suae Majestati debitum, ultra omnem moram pro nostro, regni nostri honore & commodo, consequeretur: Civitates nostras Montanas Cremnicensem, Schemnicensem, Bistricensem, Pwkanecz, Dilin, Montem Regium, Libetam, Breznam, Corponam una cum suis auri, argenti, æris, aliorumque metallorum & minerarum fodinis: deinde castrum Zolienſe, Castrum & civitatem veteris Budae, Insulam Chepel, Oppidum Kewy ac alias ejusdem insulae possessiones: Cameras salium Maromarusienſes, Castrum Hwzth, Castellum Kona, Oppida Hwzth, Zygeth, Theſow, & Wiſk Castrum Mwnkach, Oppida Beregzaz, Mwnkach-wary, Castrum Dyosgieur, Oppida Myskolcz, Dyosgyewr, Moby, Mescwkewela, Korezthes cum honoribus Comitatum dictis castris antiquitus adjunctis & annexis & omnia alia castra,

civita-

civitates, castella, oppida, possessiones, portionesque possessionarias, prædia, jura & bona qualiacunque sint de jure aut Regum prædecessorum nostrorum donatione aut ex præfatis contractibus & articulis inter nos & Serenissimos & excellentissimos præfatos principes & Imperatores & Archiducem factis & conclusis coronam Reginalem ejusdemque coronæ jura concernentia simul cum cunctis dictorum Castrorum & bonorum pertinentiis & utilitatibus quibuslibet, terris ut puta arabilibus, cultis & incultis, agris, pratis, pascuis, campis, fænetis, silvis, nemoribus, alpibus, montibus, vallibus, vineis vinearumque promontoriis, aquis, fluviis, piscinis, piscaturis, aquarumque decursibus, molendinis, & eorundem locis; generaliter vero quarumlibet utilitatum, proventuum, & pertinentiarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocatis ad eadem castra & bona reginalia de jure & ab antiquo spectantibus & pertinere debentibus, dictæ Serenissimæ D. Mariæ conforti nostra dilectissimæ dedimus donavimus, ac dotis nomine & reginali jure possidenda adscripsimus tam pro executione & observatione supra dictorum contractuum articulorumque, ut præmissum est conceptorum & conclusorum, quam etiam consuetudine & jure regni nostri Hungariæ requirentibus, immo adscribimus, damus, & donamus harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo ut Rex Hungariæ utimur, est appensum, vigore & testimonio literarum mediante. Datum Budæ in festo Purificationis Beatissimæ Virginis Mariæ. Anno Domini **CIO IO XXII.** Regnorum nostrorum prædictorum anno sexto.

Ludovicus Rex,

manu propria Sst.

